

V skladiščih dobrih 20 tisoč ton pšenice

Kot vse kaže, letošnjega načrta odkupa pšenice v Pomurju ne bodo uresničili. Po republiškem načrtu bi namreč morali od pomurskih pridelovalcev odkupiti nekaj več kot 31 tisoč ton tržnih presežkov pšenice, v skladišča Intesovega tozda Mlinopek pa so do začetka tega tedna spravili le dobrih 20 tisoč ton pridelka, ali dve tretjini načrtovanih količin. Če je družbeni sektor svoje obveznosti izpolnil 96-odstotno, pa so kmetje oddali manj kot polovico predvidenih količin. Po posameznih združenih organizacijah je odkup naslednji: KZ Panoška 4.300 ton, KZ Lendava 1.500 ton, KZ Ljutomer-Križevci 1.340 ton, KZ Gornja Radgona 1.050 ton, TOK Ljutomerčan 320 ton in Kooperacija VG Kapele 135 ton. V kmetijskih združenjih pravijo, da bodo do jeseni odkupili še nekaj pridelka, nekaj pšenice pa bodo zamenjali tudi za seme, tako da se bodo zastavljenemu načrtu skušali čim bolj približati. L. K.

NASLOV

OD 22. DO 31. AVGUSTA 24. KMETIJSKO-ZIVILSKI SEJEM V GORNJI RADGONI — SEJEM BO ODPRL PREDSEDNIK SKUPŠČINE SR SLOVENIJE MIRAN POTRČ

Z več znanja do več cenejše hrane

V obmejnem pomurskem mestu Gornji Radgoni je že vse nared za začetek 24. tradicionalnega Kmetijsko-živilskega sejma, čeprav je razstavišni prostor v teh dneh še podoben velikemu gradbišču. Lani je razstavljalo 980 razstavljalcev, letos jih bo čez 1100. Zaradi pomanjkanja prostora pa so morali odpovedati gostoljubje nekaterim večjim razstavljalcem, kakor so Carnex, Josip Kraš, Servo Mihajl itn., stalnim razstavljalcem pa so bili zaradi velikega zanimanja novih razstavljalcev prisiljeni zmanjšati razstavne prostore. Okrog 70 tisoč kvadratnih metrov razstavnih prostorov, od teh je 10 tisoč pokritih, je zasedenih do zadnjega kvadratnega metra. Do naslednjega leta bo najmoj urediti 4 tisoč kvadratnih metrov sejemskega prostora, ki so ga že letos pridobili s prestavitvijo nasipa in ob pomoči območne vodne skupnosti. Poleg 1100 razstavljalcev iz Jugoslavije bo sodelovalo tudi 65 razstavljalcev iz 24 tujih držav.

Razstavni program zajema, podobno kot vsa leta doslej, celotno predstavitev mehanizacije, živilsko-predelovalne industrije, mineralnih gnojil, zaščitnih sredstev, semen, vrtnine itn.

Vendar pa je radgonski sejem edinstven glede strokovnega programa, saj so predavanja, posveti, prikazi vse bolj množično obiskani, vsi pa imajo vpliv na nadaljnji razvoj kmetijstva. Zaradi velikega zanimanja bo letos na sejmu prvič organizirano posvetovanje za širši krog obiskovalcev o kmetijski in ureditvi okolice stanovanjske hiše.

Predsednik izvršilnega odbora Kmetijsko-živilskega sejma in član poslovne skupnosti za sadjarstvo Milko Kranjc je dejal: »V današnjem času je vprašanje znanja eno od osnovnih vprašanj ne le v kmetijstvu, temveč tudi v drugih gospodarskih panogah. Zato smo si za moto letošnjega sejma izbrali: Z več znanja do več cenejše hrane. Konkretno uresničitev bo ta moto doživel v sejmskem strokovnem programu, ki je po svojem obsegu in kakovosti že prerasel običajni dnevni razpored sejma. Osnovna značilnost radgonskega sejma je, da se vsako leto na sejmu dogaja nekaj, kar ima nato odločilni vpliv na nadaljnji razvoj. Letošnja prelomnica v kmetijstvu bo uvajanje računalništva v sadjarstvu in živinoreji.«

Radgonski sejem pa se ponaša tudi z bogatimi razstavami živine. Razstavljeni in ocenjeni bodo goveja živina, konji, kunci, ovce, perutnina, prašiči; prav gotovo bo posebna zanimivost avkcijska prodaja živine. Na razstavi goveje živine bosta sodelovala dva najmočnejša centra za razvoj svetloslaste govede v Jugoslaviji — murskoboški iz Slovenije in križevski s Hrvaške.

Zanimiv pa bo tudi bogat spremljajoči program športnih in zabavnih prireditev, ki so bile vedno dobro obiskane. Med njimi velja omeniti parado kmečkih običajev in navad, za katero se je letos prijavilo okrog 1000 udeležencev, konjske dirke, teniške, nogometne in šahovske turnirje, streljanje na glinaste golobe ter zabavne večere z znanimi slovenskimi in jugoslovanskimi ansambli ter pevci. Okrog 200 tisoč obi-

H kakovosti prispevajo tudi ocenjevanja mesnih izdelkov, in kmetijske mehanizacije. Ocenili so že 218 vzorcev mesnih izdelkov in podelili 36 zlatih, 46 srebrnih in 36 bronastih medalj. Šampion kakovosti za trikratno zaporedno osvojitve zlate medalje (v letih 1984, 1985 in 1986) je radenska klobasa, ki jo izdeluje tozda Mesozidelniki Gornja Radgona. Najboljša izdelovalca mesnih izdelkov (glede števila dobljenih priznanj) sta MIP Nova Gorica in ABC Pomurka.

13. avgusta je bilo ocenjevanje vin.

skovalcev pričakujejo v tem majhnem obmejnem kraju, saj se je veliko obiskovalcev že najavilo prek agencij, ki organizirajo prevoze z avtobusi. Mesto in okolica se bodo prilagodili desetdnevnemu burnemu življenju. Delovni čas v trgovinah naj bi bil podaljšan, delali pa bi tudi ob sobotah in nedeljah, izdane pa so že informacije o celotni gostinski, zdraviliški in zabavni ponudbi v Gornji Radgoni in Radencih.

Bernarda Peček

KMALU PRILOGA: IZZIVI MURE

VESTNIK

Leto XXXVII

Št. 32

Murska Sobota

14. avgust 1986

CENA 120 DIN

MORAVSKE TOPLICE

»Naši so in naši bodo ostali«

Številnim gostom Moravskih Toplic minulo nedeljo se je pridružilo tudi kakšnih 150 delavcev iz Pomurja, ki so na začasnem delu v tujini, in naših izseljencev, ki so ta čas na dopustih v domovini. Tja so jih posebej povabili občinska konferenca SZDL M. Sobota, Slovensko kulturno-prosvetno društvo Lastovka iz Ingolstadta in podružnica Slovenske izseljenske matice v Murski Soboti. Pripravili so namreč 9. skupno srečanje. Obisk prav gotovo ni bil zadovoljiv, saj je v tem času najbrž doma na dopustih nekaj tisoč zdomcev in izseljencev, tisti pa, ki so prišli v Moravske Toplice, so zatrjevali, da so takšne prireditve potrebne in koristne in da se jim zdi lepo, da jih domovina ne pozablja.

»Spet smo se zbrali na našem skupnem že tradicionalnem srečanju z namenom, da nekaj časa damo v drugi plan vsakdanje skrbi in naloge, da sprostim srce in duha, da s prijatelji in znanci prijetno pokramljamo, da občutimo vso to isto toplino, ki jo daje domovina, njeno okolje in njeni ljudje. Takšni trenutki so vedno nepozabni. Vse skupaj nas bogatijo, dajejo življenjski sok koreninam, ki nas vežejo z domovino. Hkrati pa pomenijo velik prispevek k našemu boljšemu medsebojnemu spoznavanju, boljši medsebojni informiranosti in s tem tudi večjemu medsebojnemu zaupanju, kar pa je osnovni temelj za graditev skupnih poti in doseganja skupnih ciljev, ki so na nekaterih področjih isti, čeprav živimo na različnih meridianih in v različnih družbenih okoljih,« je na začetku svojega slavnost-

Skupina otrok, ki živijo skupaj s svojimi starši v Ingolstadtu, je s ponosom prikazala, kaj so se naučili pri slovenskem dopolnilnem pouku.

nega govora dejal predsednik OK SZDL M. Sobota Geza Farkaš. Poudaril je tudi velik pomen, ki ga opravljajo slovenska kulturno-prosvetna društva naših zdomcev in izseljencev v tujini. V imenu le-teh pa je spregovoril predsednik društva Lastovka iz Ingolstadta Zvone Kokalj in izrekel tudi te besede:

»Za nas, ki prihajamo v domovino — ne samo na odhidi in ne samo na počitek po napornem življenju v tujini, ampak tudi zato, da vsaj nekajkrat v letu občutimo čisto od blizu, da imamo še dom in domovino, da nas niso pozabili — za nas so ta srečanja zelo pomembna. Lastovka, naše društvo, praznuje oktobra že 9. rojstni dan. V teh letih svojega obstoja je doživljala tako strme vzpone kot tudi težave. Bila je trn v peti tistim krogom, ki ne morejo prenesti, da ostajamo povezani z domovino, in bila je

ponos za nas vse, ki vemo, od kod smo in ki vemo, kam se bomo nekega dne vrnili. Predvsem pa je in ostaja naša Lastovka upanje in garancija za vse naše slovenske otroke v Ingolstadtu. Teh otrok nikoli ne bo sram povedati, od kod so doma njihovi starši; ti otroci nikoli ne bodo pozabili materinega jezika. V njih ostaja ljubezen do domovine in domače besede in pesmi, v njihovih srcih ostaja ponos in samozavest; naši so in naši bodo ostali...«

Kmalu zatem je skupina otrok, ki živijo skupaj s svojimi starši v Ingolstadtu, prikazala, kako jim teče slovenska knjižna beseda, ki se je učijo pri dopolnilnem pouku. V kulturnem programu pa sta nastopila tudi MPZ Stefan Kovač iz Murske Sobotne in glasbena skupina DO-RO-JA iz M. Sobotne.

Jože Graj

V Muri z izvozom sedemkrat pokrivajo uvoz

Tovarna oblačil in perila Mura iz Murske Sobotne se tudi v prvem polletju letošnjega leta ponaša s precej ugodnimi rezultati gospodarjenja. Ti si plod visoke produktivnosti zaposlenih in sodobnega načina izdelave, ki omogočajo vse večji prodor na evropski in svetovni trg. Tega se v soboški Muri zelo dobro zavedajo, zato nenehno iščejo rešitve za izboljšanje možnosti poslovanja.

Podatek, da je realizacija znašala 14 milijard 794 milijonov dinarjev, kar je 13 odstotkov nad načrtovanim, dovolj zgovorno priča o takih prizadevanjih. V primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta pa je to povečanje kar 88-odstotno.

V tem času so izvoz fizično povečali za 17 odstotkov. Samo z izvozom so v tem obdobju izrzhili 19 milijonov 373 tisoč dolarjev, in sicer v celoti na konvertibilnem območju. Na prvem mestu je, kar je še posebno zanimivo, ženska konfekcija, nato sledijo moška in druga oblačila. Še vedno pretežni del izvoza odpade na Zvezo republik Nemčija. In če vemo, da z izvozom celo sedemkrat pokrijejo uvoz, je vsakršen komentar odveč! Pa čeprav je bil uvoz za 26 odstotkov vrednostno večji kot lani v prvem polletju.

Navzlic manj spodbudni novi devizni zakonodaji za izvoznike in izdelovalce metražnega blaga pa so v soboški Muri napeli vse sile, da bi izvoz dobil realnejše mesto v našem gospodarstvu. Zato niso imeli v zvezi s tem kakih večjih problemov. Edinole kvot za klasični izvoz, predvsem v Združene države Amerike in države Evropske gospodarske skupnosti, je včasih primanjkovalo. Problem je bil tudi glede plačevanja v tujino, česar v Muri doslej niso poznali. Vsakokrat so namreč pravočasno izpolnili svoje obveznosti. Zadovoljivo poteka tudi prodaja njihove tehnologije na tujem trgu, predvsem v Egiptu, kjer so si zagotovili zelo ugodne pogoje. Ob priučevanju kadrov za novo tehnologijo prav zdaj potekajo pogovori o prevzemu še ene tovarne v Egiptu.

Seveda pa v Muri ne manjka načrtov tudi za naprej! Izvoz naj bi povečali za 5 odstotkov, želijo pa se tudi posodobiti z novo opremo, saj je zdajšnja že marsikje odpisana in predstavlja ozko grlo. Ni dvoma, da jim bo to uspelo, saj Tovarni oblačil in perila Mura v Murski Soboti gospodarenje temelji na realnih osnovah, kar so že večkrat dokazali.

Milan Jerše

Lažje do podražitev kot pocenitev

Od četrtega, 7. avgusta, velja odlok zveznega izvršnega sveta, po katerem se morajo proizvodne cene vrniti na raven z 8. junija letos. To velja za tiste proizvajalce, ki so od 9. do 24. junija dvignili cene za več kot 5 odstotkov in svoje izdelke letos podražili skupno za več kot 53 odstotkov. Zato so tržni inšpektorji na veliko pregledovali cene pri proizvajalcih in v trgovinah in kraju samem preverjali, kdo spoštuje odlok zveznega izvršnega sveta in kdo ne. Odlok je namreč naprjen predvsem proti tistim delovnim organizacijam, ki so špekulirale s cenami, preden je začel veljati svezni ukrepov ZIS. Tako so občinski inšpektorji preverjali, kako proizvajalci obveščajo trgovine o zniževanju cen.

In kako je bilo v Pomurju? Tovariš Mirko Potisk, vodja inšpekcijskih služb v Murski Soboti, nam je povedal nekaj zanimivih podatkov. Prejšnji teden so bili zaradi različnih razlogov, predvsem pa dopustov, na delu le trije inšpektorji, ki so nadzorovali zniževanja cen. Trgovske delovne organizacije je o tem obvestilo 23 proizvodnih delovnih organizacij. Zanimive so pocenitve nekaterih opekarniških izdelkov, na primer stropnih nosilcev Opekarnje Ptuj za 20 odstotkov, tu so kozmetični izdelki, v manjši meri tudi živila, tekstilni izdelki, šolske potrebščine in drugo. Med njimi so tudi antene Gorenja Elrad iz Gornje Radgone. Pocenili pa so se tudi nekateri drugi izdelki, ki jih kupci doslej niso poznali, zato je to manj opazno. Sicer pa je Gorenje pocenilo barvne televizorje, opremo za urade, antenske izdelke, Pivovarna Union pivo premium, Naftagas Hemik pa je znižal cene kar 66 svojim izdelkom.

O znižanju cen so proizvajalci obveščali trgovske organizacije s telesi in novimi ceniki. Zanimivo je, da nekatere vrste tega blaga niso v zalogi, za druge pa niti ne vedo — čeprav je Uradni list prišel v SR Slovenijo z zamudo — če se morajo poceniti. Problemi se pojavljajo šele v zadnjem času, posebej pa je to opazno pri vozilih lada, ki so se znatno pocenila, in sicer v povprečju za 26 odstotkov. V času, ko je izšel odlok Zveznega izvršnega sveta in za tem Uradni list, so namreč potrošniki kupili še dražja vozila. Zato iščejo pravico in možnost, da bi ta vozila dobili po zakoniti nižji ceni, kar terja dodatne obveznosti proizvajalcev in trgovske organizacije. To bo gotovo povzročilo še precej nevednosti, ker v načelu velja, da se lahko zniža samo blago v zalogi. To bodo skušali še v tem tednu razčistiti, da kupci ne bi bili prikrajšani.

Milan Jerše

DESET DNI V DRUGI IZMENI

Delovna akcija Goričko 86 se je že krepko nagnila v drugo polovico in znani so že delovni uspehi prvih desetih dni druge izmene. Med petimi brigadami (štirimi mladinskimi in eno pionirsko) so v odstotkih naredili največ mladi Ljubljanci iz brigade Deseta SNOUB ljubljanska, saj so normo presegli za 83 odstotkov, sicer so brigadirji opravili 14.183 normnih ur in 9.067 efektivnih. Pri Ljubljancih je treba dodati, da jih je le 15, kar pomeni, da veliko lažje dosegajo boljše izide na delovišču, saj je v drugih brigadah več pionirjev.

Omenjali smo že, da bo druga izmena, če sodimo zgolj po izkopanih metrih občestnih jarkov, manj uspešna od prve, vendar pa to ni merilo, ki bi celo-

stno odgovarjalo na vprašanje o uspešnosti brigadirjev. Ozračje med mladimi druge izmene je namreč mnogo bolj sproščeno, pristno in prijateljsko, več je pobud brigadirjev in interesne dejavnosti so živahnejše. Brigadirski večeri, ki jih pripravljajo brigadirji, pa so bolj spontani in zanimivejši.

Čeprav je do konca akcije še deset dni, pa že zdaj lahko rečemo, da bodo brigadirji načrte presegli. Posebno zato, ker so že doslej naredili več, kot smo sami pričakovali — izvedli so namreč razne delovne akcije v goriških vaseh. Tako so bili v soboto v Kuštanovcih, v torek pa so urejali bankine v Skakovcih.

Bojan Peček

Sedemnajst ljudi je umrlo, 50 pa jih je bilo ranjenih ob eksploziji avtomobila pred tednom dni v muslimanskem delu Bejruta. To je že tretja eksplozija v tem delu Bejruta in petnajsta v libanonskem glavnem mestu od letošnjega januarja.

Konvertibilnost forinta

Pred štirimi desetletji, 1. avgusta 1946, je bil na Madžarskem kot denarna enota uveden forint, po vzoru stare denarne enote, ki je bila prvič skovana leta 1252. Veliko porodnih težav je bilo pri rojstvu nove denarne enote, saj je forint nastal na ruševinah največje inflacije, kar jih pomni človeška zgodovina.

Tiha smrt penga, ki je bil kot plačilno sredstvo uveden leta 1927, se je začela že nekaj let pred drugo svetovno vojno. Med vojno so bile na Madžarskem v obtoku različne denarne enote, vendar so prodajalci najbolj cenili zlato. Po osvoboditvi je zaradi velikega pomanjkanja vseh potrošnih dobrin začela močno naraščati inflacija, tiskati pa so začeli cele gore denarja, ki je bil tako rekoč brez vrednosti. Poleg državne tiskarne so denar tiskali še v znani tovarni igralnih kart Piatnik in na Zavodu za izdelavo zemljevidov. Že spomladi leta 1945 so natisnili bankovce v vrednosti 1.000 pengov, jeseni v vrednosti 100.000 pengov in naslednjo pomlad že v vrednosti 1.000.000 pengov. Junija 1946. leta je bil dosežen svetovni rekord: 1 milijarda pengov v enem kosu papirja. Končno je julija 1946 na Madžarskem prišlo do

zamenjave denarne enote in namesto penga je bil uveden forint. En forint je takrat zamenjal 400 tisoč kvadrilijonov (4 z 29 ničlami) pengov. Prvi dan je dolar veljal 11,74 forinta.

Nadaljnja usoda forinta je bila v največji meri odvisna od gibanja cen. Prva tri leta je znašala inflacija okrog 15 odstotkov, naslednja tri leta pa največ — 20 odstotkov. V teh šestih letih, do leta 1952, je vrednost nove valute padla za 58 odstotkov. Naslednja leta so bila uspešnejša: cene niso naraščale hitreje od 3 odstotkov, v nekaterih obdobjih pa so celo padale. Šele leta 1979 so ponovno zabeležili močnejšo rast cen, vse do lani pa so se rasle letno na 7 do 9 odstotkov. Za letos načrtujejo, da bo znašala inflacija 5 odstotkov, leta 1990 pa že samo 4 odstotke. Takšna gibanja forinta so razlog, da so nekateri zahodni finančni strokovnjaki proglasili forint za najčvrstejšo valuto v vzhodnem bloku.

Povsem jasno je, da tudi vlada v Budimpešti ne želi pokvariti takšnega občutka, zato skuša forint z različnimi ukrepi spremeniti v čvrst stebel gospodarstva. O konvertibilnosti forinta se uradno govori že pet let, narejeni pa so bili tudi nekateri konkretni premiki. Tako so uvedli blagovni in neblagovni tečaj (drugi je v glavnem turistični), razlika med

njima pa je bila v začetku stootstotna (60 proti 30 forintov za dolar). Ta razlika se je postopoma manjšala, dokler ni 1. oktobra 1981 prišlo do enotnega tečaja. Pariteta se je menjala vsake tri mesece, pa potem vsak mesec, vsak teden in nazadnje dnevno.

Pred nekaj leti je bila Madžarska kot tretja vzhodnoevropska država (za Romunijo in Poljsko) sprejeta v Mednarodni denarni sklad, s tem pa se je vključila tudi v mednarodne denarne tokove. Od tega fonda je zelo hitro dobila dve posojili, poleg teh pa še 11 posojil Svetovne banke. Madžarska jih je najela tudi zato, da bi izpopolnila svoje devizne rezerve, ki so prav tako eden od pogojev za konvertibilnost nacionalne valute.

»Izpolnili smo vse tehnične osnovne pogoje za konvertibilnost forinta,« pravi predsednik Madžarske narodne banke Janos Fekete, »vendar smo mnenja, da zdaj ni pravi trenutek za takšen korak.« Svetovno devizno tržišče je namreč izredno nestabilno, saj je na primer dolar v zelo kratkem času padel s 3,45 na samo 2,2 zahodnonemške marke in to bi lahko pomenilo preveliko odvisnost madžarskega gospodarstva od svetovnega finančnega tržišča. Poleg tega pa je imela Madžarska v preteklem letu tudi zunanjetrgovinski primanjkljaj v višini 457 milijonov dolarjev, zato je nujno najprej stabilizirati gospodarstvo in izvoz. Dejstvo pa je, da je forint na najboljši poti, da postane konvertibilen.

Dolgov ne bodo vrnili

Perujska vlada je sklenila nakazati Mednarodnemu denarnemu skladu le 35 milijonov dolarjev ali šestino obroka, izplačljivega do 15. avgusta. Sklad je zagrozil, da bo razglasil Peru za »neprimernega«, kar pomeni, da ne bo dobil novih posojil, če do 15. avgusta ne bo izplačal 186 od skupno 700 milijonov dolarjev, kolikor Peru dolguje tej mednarodni finančni ustanovi. Celotni perujski dolg v tujini znaša 14 milijard dolarjev.

Premier in pravosodni minister Luis Alva Castro je na televiziji dejal, da se Peru ne boji tega, da bi postal »neprimeren za nova posojila«, ker tako in tako ne pričakuje posojil od IMF in ker že dve leti ni dobil nobenega posojila v tujini.

TELEGRAMI

BEOGRAD — Po podatkih ZIS je izvoz v letošnjem juliju v primerjavi s istim mesecem lani padel za 3,5 odstotka. Izvoz na konvertibilno področje je bil sicer za 1,2 odstotka večji, se je pa zato za 10 odstotkov zmanjšal na klirinško področje. V prvih šestih mesecih letos se je izvoz iz Jugoslavije v primerjavi z enakim lanskim obdobjem zmanjšal za 2,5 odstotka, uvoz pa se je povečal za 3,5 odstotka.

ZAGREB — Kmetje v Hrvaški pričakujejo, da bodo imeli letos rekorden pridelek koruze. Letos so jo zasedali na 548 tisoč hektarjih polj in računajo na pridelek 2,77 milijona ton koruze, kar je okrog 100 tisoč ton več od rekordnega pridelka pred dvema letoma. Republiške potrebe bodo s tolikšnim pridelkom zadovoljne, okrog 350 tisoč ton koruze pa bi lahko celo izvozili.

NIŠ — Vinska klet v Gornjem Matejevcu, ki je največja klet na območju Niše, je doslej kot pogonsko gorivo uporabljala nafte derivate, zdaj pa je pogonsko energijo začela pridobivati iz odpadkov pri pridelavi vina. Letno jim bo to prineslo 40 milijonov dinarjev prihranka. Tropine pomešajo s premogom in to kurivo jim da 4.700 kalorij, toliko kot boljši premog. Klet se je s tem rešila še 200 vagonov tropin na leto, kolikor jim jih je doslej ostajalo.

BEOGRAD — Delovna organizacija Navip iz Zemuna se je prek Centroslavije iz Novega Sada dogovorila o izvozu 10 tisoč hektolitrov črnega vina na Madžarsko. Vino naj bi sosedom prodali avgusta in septembra. Medtem ko bodo Madžari pili Navipovo vino, bodo v Vojvodini pili madžarsko mleko, saj gre v tem primeru za vezano pogodbo. Posel je vreden 400 tisoč dolarjev.

Naravnost v pokoj

Naj dobijo otroški dodatek otroci, ne pa starši, torej tudi otroci nezaposlenih staršev, naj dobijo nezaposleni zdravstveno zavarovanje, kot jim je to zagotovljeno v Beogradu, je menda že prav, toda — ali je prav zagotoviti nezaposlenim za čas čakanja na delo po evidenci sisov za zaposlovanje tudi pokojninsko zavarovanje, je že vprašanje delovnih načel. Kako naj dobi nezaposleni delovno dobo, ko pa je na delo čakal, ne pa delal? Toda predlog mladinske organizacije Srbije je prav takšen: za čas čakanja na delo pokojninsko zavarovanje!

Morda zahteva mladinska organizacija nekakšno kaznovanje družbe ali administracije za neuresničevanje pravice do dela, ali pa daje mladim potuho? Kakorkoli že. Ta razvada, da je mogoče od tako imenovane družbe zahtevati vse, tudi če nič ne prispevaš, je resda že prevelika. In kdo ve kdaj se je pravzaprav začela? Saj pomnimo, da so študentje zahtevali za čas študija priznanje delovne dobe, češ da delajo, ko so v šoli. In da so svojčas neke zahtevali, naj bi se tudi služenje vojašine štelo v delovno dobo. In da bi dobili stanovnjsko pravico tudi vnuki stanovalca, pri katerem so vnuki dovolj dolgo...

pismo iz beograda

Beograjski humoristi so takoj izračunali, da bi zaposleni morali pač delati šestdeset let, če naj bi nezaposlenim zagotovili dočakanje polne delovne dobe v brezposelnosti, in še dvojna leta naj bi jim priznali, kajti z denarjem, ki ga je treba prigrisposodariti, tako nihče več ne računa.

Toda če odmislimo šale, je treba vedeti, da brezposleni mladi ljudje zagotovo ne mislijo tako kot mislijo njihovi mladi funkcionarji, ki nimajo nobenih posledic nezaposelnosti. Saj nezaposlenost ni samo problem delovne dobe do upokojitve in višine pokojnine ob upokojitvi, temveč mnogo več, mnogo mnogo več: to je že problem človekove osebnosti, nekaj, kar se z denarjem ne more izmeriti.

S tem je nekaj takšnega kot s tistimi socialnimi karticami, ki so si jih nekoč izmislili beograjski sindikalni funkcionarji in so jih delavci grdo oštevali, češ: borite se raje zato, da lahko z delom dovolj zaslužimo, ne pa za to, da nas spravite na seznam socialnih oskrbovancev.

Sploh pa, pravijo delavci, velika skrb za delavski razred, ki jo v marsikaterih forumih oznanjajo marsikateri funkcionarji, nam je zelo sumljiva. Kdo pa je sploh poklican za reševanje problemov delavskega razreda, če ne delavski razred sam???

Pa ni samo to v razmišljanju beograjskih delavcev, ki prav tako kot nobeni drugi nočejo biti socialni oskrbovanci. Njih prav tako kot dodajanje v njihove žepke skrbi tudi seganje v njihove žepke. Morda pa je tudi to del skrbi za delovni staž nezaposlenih?

V Beogradu je namreč na pomolu nov samoprispevek, in sicer po tistem, ki je bil zagospodarjen pri mestnem prometu, z neprimerno gradnjo tramvajske mreže, ki je bila očitno predraga in ni rešila problemov, ki naj bi jih. Zdaj naj bi sprejeli samoprispevek za podzemno železnico, ki je tako draga, da se izračunati ni mogoče, in za katero denarja ni drugod kot v žepih občanov. Pravijo sicer, da bodo tako zbrali le za začetek gradnje, se pa lahko tako spremeni samoprispevek v stalni prispevek, oziroma v — davek.

Ze mogoče, toda če bo pri odločanju čedalje več nezaposlenih, ki praktično ne bodo ničesar plačevali, kot tudi šolarji in gospodinjice ne plačajo, odločajo pa le o tem pri splošnem glasovanju za ali proti, bo laže spehlati pisarniške načrte.

Vprašanje pa je, če je to res opiranje na lastne sile, kot temu najraje pravimo? Vse, kar ne pride čez gospodarsko aktivnost, je pač nekaj, s čemer statistika izračuna nekakšen napredek, je pa v bistvu le nazadovanje, kajti očitno je, da akumulativnost upada tudi v Beogradu, čeprav je glavno mesto prava Meka za poslovanje, dobro poslovanje, če že ne najbolje gospodarjenje.

Včasih se nam kar zadi, da smo take volje, da bi najraje vse preskočili in se znašli v raju, ki se mu pravi komunizem, čeprav dobro vemo, da je pot tja prava pravcata — trnova pot. Saj sicer o socializmu ne bi smeli govoriti kot o prehodnem obdobju, kakor je bilo prehodno obdobje tudi na poti v socializmu itin. Brez dela pač ničesar ni in tudi ne bo!

Viktor Širec

ODPRAVITI JEDRSKE POSKUSE

Svet je prenasičen z orožjem in grozi mu uničenje, če se kake-mu »čuvaju« jadrskih arzenalov velesil zazdi, da bi pritisnil »gumb«. Svet je prenasičen tudi z lepimi besedami in govoricami o tem, kako lepo bi bilo, če orožja nikoli več ne bi bilo in bi se vse človeštvo z vsemi sredstvi posvetilo samo svoji blaginji.

Na podlagi takih stališč so se predsedniki držav in vlad Mehike, Argentine, Indije, Švedske, Grčije in Tanzanije odločili, da bo drugi sestanek akcijske skupine za razorožitev posvečen konkretnim predlogom in da bodo prešli z besed na dejanja. Na sestanku v mehiškem letovišču Ixtapa so to tudi storili. Predsednika Miguel de la Madrid in Alfonso, premieri Gandhi, Carlson in Papandreu in bivši tanzanijski predsednik Nyerere so po dvodnevni razpravi, ki je bila v središču pozornosti svetovne javnosti, podpisali deklaracijo iz Mehike, ki v obliki praktičnega predloga o učinkovitem nadzoru zahteva takojšnji in dokončno odpravo jadrskih poskusov kot prvi korak do razorožitve.

Deklaracija iz Mehike je potemtakem dragocen in pomemben dokument prav zato, ker veslesilama ponuja rešitev v obliki

skupnega in nepristranskega nadzora odprave poskusov.

Jedro deklaracije iz New Delhija je predlog, da bi znanstveniki iz Mehike, Argentine, Švedske, Indije, Grčije in Tanzanije skupaj s strokovnjaki iz držav, ki izvajajo največ jadrskih poskusov, poskušali vzpostaviti začasni nadzor nad prekinitvijo poskusov. Na krajih, kjer običajno preizkušajo jadrskie bombe, naj bi postavili nadzorne postaje, ki bi s sodobnimi napravami zaznamovale vsako morebitno spremembo. Predlagali so tudi, naj bi občasno potekali sestanki zainteresiranih strani v navzočnosti predstavnikov šestere, da bi izmenjali mnenja in uvedli sodobnejše in učinkovitejše metode nadzora. Cilj predloga je pripraviti svet, da se je mogoče dogovoriti o moratoriju na jadrskie poskuse in ga upoštevati, pa tudi utreti pot do trajne prepovedi poskusov.

Manj učinkovito zasnovana, vsekakor pa bolj odločna je zahteva, naj bi preprečili militarizacijo vesolja. To naj bi najprej dosegli z uresničitvijo vseh dogovorov o varstvu in denukleaciji vesolja, nato pa z uresničevanjem dogovora SALT.

VEČ BREZPOSELNIH

Po petletnem zastoju se je lani v evropski skupnosti ponovno povečalo število brezposelnih. V sporočilu statističnega biroja skupnosti je rečeno, da je bilo leta 1985 v 12 državah skupnosti zaposlenih 123,9 milijona ljudi. V primerjavi s prejšnjim letom se je število delovnih mest povečalo za 757.000. Lani je bilo brez dela 15,8 milijona ljudi, kar je za 600 tisoč več kot leta 1984. Statistiki menijo, da uklenjenih delovnih mest v industriji in kmetijstvu niso nadomestili z novimi delovnimi mesti na področju storitvenih dejavnosti.

globus

TOKIO — Japonski premier Jasuhiro Nakasone je izjavil, da bi moral pred njegovim obiskom v Moskvi najprej generalni sekretar CK KPSZ Mihail Gorbačov obiskati Japonsko. To je dejal v odgovoru na izjavo namestnika sovjetskega zunanjega ministra Mihaila Kapice, da za zdaj še ni določeno, ali bo Gorbačov najprej odpotoval v Tokio in Nakasone odpozneje v Moskvo ali pa se bodo dogovorili za obratni vrstni red obiskov.

MONROE — Zaradi požara, ki je izbruhnil v enem reaktorju, so v ameriški državi Michigan zaprli jedrsko elektrarno Fermi 2 pri Monroeju. Ogenj je izbruhnil zaradi tega, ker se je pregrel eden od varnostnih ventilov, pogasil pa so ga v dveh urah.

ANKARA — cene blaga za široko potrošnjo so se v Turčiji maja povečale za 1,9 odstotka, v veleprodaji pa za 1,2 odstotka. V sedmih mesecih leta so se malo-prodajne cene povečale za 13,5 odstotka. Do konca leta načrtujejo v Turčiji 30-odstotno inflacijo.

BONN — V ZR Nemčiji je vse več fakultetno izobraženih mladih ljudi, ki ne bodo zaposlitve v podjetjih, zato pritiskajo na svobodne poklice ali pa so brez dela. Lani je imelo končano fakulteto 2,6 milijona zahodnih Nemcev, leta 1990 jih bo 3,1 milijona, leta 2000 pa predvidoma od 4 do 4,3 milijona.

NIKOZIJA — Poslanci v izraelskem parlamentu so sprejeli dva sporna zakona, o katerih so razpravljali več mesecev. Po enem od teh dveh zakonov je napeljevanje na rasizem kaznivno dejanje, drugi zakon pa prepoveduje srečanje Izraelcev z voditelji gverilskih organizacij, zlasti PLO.

PEKING — Kitajska je pretekli mesec uvedla kreditne kartice, ki jih lahko zaenkrat uporabljajo le tujci in prekomorski Kitajci, ki imajo dovolj denarja v centralni kitajski banki.

ZENEVA — Po sporočilu medvladnega komiteja za begunce v Ženevi, je v juliju iz Sovjetske zveze odpotovalo 31 Židov. Od teh jih je 12 odšlo v Izrael.

LUANDA — Italijanska vlada je Angoli kot darilo poslala okoli 70 ton zdravil. Z zdravilom naj bi Italija Angoli pomagala pri njenih prizadevanjih na področju zdravstva, omenjeno pomoč pa so vzpostavili pred skupne angolsko-italijanske komisije.

STOCKHOLM — Kot je sporočila švedska agencija za obrambne raziskave, se je letos število jadrskih poskusov močno zmanjšalo. V sedmih mesecih tega leta jih je bilo le 12, v istem času lani pa 20.

LIMA — Novi predsednik Kolumbije Virgilio Barco je konec prejšnjega tedna tudi uradno zamenjal dotodanjega predsednika Belisaria Betancurja. Slovesnost predaje oblasti je bila na nacionalni praznik — dan neodvisnosti.

ROSO — Bivšega vojaškega poveljnika majhne otoške Dominikanske republike Frederica Newtona so v petek zjutraj v državni kaznilnici pri glavnem mestu Rosoju obesili. Na smrtno kazen je bil obsojen po neuspelem poskusu državnega udara pred petimi leti.

NAIROBI — Po vsej Afriki že pol stoletja nazaj ne pomnijo, da bi se pojavili taki roji kobilic, ki lahko v enem samem dnevu uničijo 80.000 ton rastlin na tisoč kvadratnih kilometrih. In to počno že več tednov. Hrana, izgubljena na ta način, bi 50.000 ljudem zadoščala za vse leto. En sam roj, v katerem je tudi do 40 milijard žuželk, je v Mozambiku uničil hrano za 330.000 ljudi, zato zdaj prosijo za 29 tisoč ton žita.

DURBAN — Več kot 20 tisoč belcev, državljani Južnoafriške republike, vsako leto zaprosi za britanski potni list, ker želi zbežati pred nasiljem in negotovostjo, ki vladata v državi. Južno Afriko zapuščajo predvsem kvalificirani delavci. Druga država, v katero se prav tako izseljujejo belci, je Avstralija.

globus

Komu v presojo?

Izgube, ki se iz meseca v mesec povečujejo, niso le problem pomurskega pač pa tudi slovenskega združenega dela. V Vestniku gospodarske zbornice je objavljen podatek, da je v Sloveniji v letošnjih prvih treh mesecih poslovalo z izgubo 716 organizacij združenega dela, ki so imele 51.321 milijonov dinarjev izgube. Čeprav so izgube v nekaterih odhkih sezonskega značaja, je to podatek, ki zaskrbljuje, to pa še toliko bolj, ker je med zubarji kar 111 takih, ki so že v katerem od prejšnjih let poslovali z rdečimi številkami. Obenem je v posebnem spisku objavljenih 28 organizacij združenega dela, za katere predlagajo, da je treba v okviru Gospodarske zbornice Slovenije oz. splošnih združenj pripraviti temeljito presojo položaja, možnosti sanacije in prestrukturiranja ter na podlagi takšnih analiz sprožiti pobude za prenehanje nadaljnje družbene podpore (sanacijska posojila, posebne olajšave) oz. stečajne postopke. Med temi 28 organizacijami združenega dela jih je 5 tudi iz Pomurja (Primatov tozd Skladiščna oprema, Ljutomerki Tehnostroj, Platanin tozd Ledava ter tozda Klavnica in Predelava mesa soboške Mesne industrije), največja izgubarja med vsemi naštetimi pa sta oba tozda Mesne industrije, kjer so izgube presegle 750 milijonov dinarjev.

O tej informaciji so spregovorili tudi na zadnji seji izvršnega odbora medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje ter obsodili takšen odnos republiške gospodarske zbornice do teh vprašanih. Problematiko vseh slovenskih zubarjev je treba obravnavati enakovredno, so menili, če pa na nekaterih ob tem pozabljajo, potem naj tudi presojo o upravičenosti nadaljnje obstoja prepustijo medobčinskim gospodarskim zbornicam oz. združenemu delu na območju kjer se zubarji pojavljajo.

L. Kováč

ZDRAVSTVO

Zdravje ljudi in gospodarske možnosti

Neugodne gospodarske razmere — slabšanje življenjskega standarda ljudi, stanovanjske kulture, onesnaževanje okolja in drugi dejavniki negativno vplivajo na zdravstveno stanje ljudi, pa tudi zdravstveno varstvo, predvsem zdravstveno dejavnost.

Zdravstveni delavci ugotavljajo, da v Sloveniji še ni čutili posledic gospodarske krize na zdravstveno stanje ljudi. Vendar pa nas to ne sme uspavati ob vedenju, da se bodo posledice — po izkušnjah v svetu, kjer je gospodarska kriza časovno nastopila prej — lahko pokazale že čez čas.

Tudi tokrat se potrjuje znana zakonitost o medsebojni odvisnosti družbenogospodarskih razmer v družbi in boleznijo. Znano je, da so narodi z višjim narodnim dohodkom bolj zdravi, življenjska doba je daljša, nižja pa tudi umrljivost dojenčkov. V Združenih državah se je, na primer, ob dvo- do tridesetletni rasti gospodarstva življenjska doba povečala za približno dve leti. Iz statističnih podatkov pa tudi lahko ugotovimo, da je bolelost in umrljivost pri nezaposlenih štiri do petkrat večja. Vendar pa, kot smo že povedali, zdravstveni delavci trdijo, da zdravstveno stanje Slovencev še ni prizadeto. Skrb pa zbujajo demografski kazalci, in kot predvidevajo, tudi v prihodnje ne bodo izvzeti za vplive razmer. V obdobju od leta 1953 do 1976 se je rodnost prebivalstva v Sloveniji zmanjšala od 22,4 na 16 promil in se tako obdržala do leta 1973, ko je začela ponovno upadati in 83. leta le še 13,8. Tudi starost matere ob rojstvu se znižuje, in sicer od 27 let v šestdesetih letih na 25 v letu 1981, hkrati pa je vedno več mladih, ki so brez stalne zaposlitve pa tudi ustreznih in sploh stanovanj (in sploh brez njih). Vse to je torej osnova za trditve, da se bo rodnost v Sloveniji še zmanjševala. In kako bo v Pomurju, če vemo, da brezposelnost mladih »domuje« prav tu, da je rodnost v Pomurju najnižja v Sloveniji (naravni prirastek v letu 1985 je

bil 82, v letu 1971 pa 319) in da je skoraj šestina ljudi starejših od šestdeset let. Da bo slika popolna, pa k naštetim ugotovitvam lahko dodamo še ugotovitve študije ljubljanskega inštituta za ekonomska raziskovanja, da se v sestavi gospodarskih dejavnosti pomurske regije kažejo značilnosti manj razvitih gospodarstev.

O psihološko-socialnih vplivih družbenogospodarske krize na zdravje ljudi se krejejo različna mnenja. Vendar pa raziskave preteklih gospodarskih kriz, kot tudi teorija motivacije in učenja ne potrjujejo trditve, da so stiske najboljši učitelj ljudi in osvežitev duševnih in socialnih procesov.

Dejstvo pa je, da gospodarska kriza ne zadene vseh ljudi istočasno in v enaki meri, in tudi to, da psihološko-socialni problemi niso samo v odnosu z gospodarsko krizo, ampak predvsem z ukrepi, ki jih država in podjetja sprejemajo za omilitve razmer. Psihatri v Sloveniji pa napovedujejo zaradi vsega tega novo sliko v psihiatričnih ambulantah. Pravi, da bo več ljudi razdražljivih, čustveno labilnih, zasvojenih, nespečnih, več bo nesocialnega vedenja, depresivnih stanj in kriz v družinah zaradi prenašanja zunanjih problemov v družino, več bo ljudi, ki bodo bežali pred stvarnostjo v bolezen in invalidsko upokožitev.

V razvitem svetu porabijo za zdravstvo na prebivalca 320 dolarjev, v deželah v razvoju pa povprečno 11 dolarjev.

Gospodarske možnosti družbe določajo blaginjo in zdravje ljudi, pa tudi delež denarja za zdravstveno varstvo.

Primerjava deleža ustvarjenega dohodka, namenjenega za zdravstvo pri nas in v svetu, nam kaže, da smo v svetu med zadnjimi. V Jugoslaviji smo v letu 1985 za zdravstveno varstvo dali 5,3 odstotka družbenega proizvoda. V Sloveniji smo vse do lanskega leta namenjali za zdravstvo vse manj denarja. Devetinsedemdesetega leta smo dali za zdravstvo 5,75 odstotka družbenega proizvoda, leto pozneje že odstotek

Tovarna polnilne opreme, najmlajši tozd Radenske, je prve štiri mesece leta 1986 sklenila z 72 milijoni izgube. Ker je čas izdelave pralnega stroja ali polnilne linije 8 do 9 mesecev, kaj takega ni niti čudno. S podpisom pogodbe in naročilom sicer prejmemo določeno vsoto predplačila, toda stroški za surovine in ves potreben material so vsak dan višji. Glavni nameni maja sprejetih ukrepov je izdelati stroje v dogovorjenem času in predvsem kakovostno. Le tako bodo lahko konkurirali trem domačim konkurentom in številnim tujim, ki že imajo stolne izkušnje in ime na tržišču ali pa možnost dajanja ustrežnejših pogojev izdelave. Domači konkurenti se glede kakovosti in tehnične izdelave ne morejo kosati s TPO, so pa zato njihovi stroji cenejši (v celoti uvoženi s Čehoslovaške). Največja tuja naročila TPO v tujini

Učinkoviti ukrepi

so na Kitajskem, v Bolgariji in na Madžarskem. Pogodbe (in s tem delo) imajo sklenjene do polovice leta 1987, dogovarjanje za večja naročila pa včasih traja tudi po nekaj let.

Direktor Tovarne polnilne opreme Ivo Lukič je dejal, da v severovzhodni Sloveniji ni nobene tovrstne tovarne, ki bi bila tako tržno in tehnološko uspešna, kar je posledica njihove gibljivosti. Prepričan je, da bo TPO po letu 1990 glavna točka razvoja Radenske in Pomurja, manjka le tisti gospodarstvenik, povezovalnik, ki bi združil, povezal in pravilno usmeril kovinskopredelovalno-industrijo Pomurja.

Od 120-članskega delovnega kolektiva se je TPO v šestih letih razširil na 320 članov, kate-

rih povprečna starost je 25 let, vsi pa so visoko kvalificirani v svoji stroki. Srednjeročni cilj je, da proizvodnega dela in števila zaposlenih ne bi povečevali, ampak bi se še bolj kot doslej usmerili na delo v kooperaciji.

Ze sedaj sodelujejo z okrog 60 kooperanti v drobnem gospodarstvu v okviru nekakšne neformalne zadrage. Obrtniki izdelujejo razne sestavne dele iz kovin in nekovin.

»V srednjeročnem obdobju bomo storili vse, da bi se program polnilnih linij kakovostno in redno izdeloval,« je dejal Ivo Lukič. To bo namreč odslej glavna naloga, saj so dopolnilni program izdelovanja plovil začasno opustili (na tu-

jem tržišču prevelika konkurenca, na domačem pa pomanjkanje denarja).

V Tovarni polnilne opreme so optimistični in upajo, da se bodo že do konca leta rešili vseh izgub, kajti, kot je dejal direktor Ivo Lukič, nista problematična ne tržni in ne finančni vidiki poslovanja. Nujna bi bila uvedba tehnične informatike. V ta namen se delavci iz priprave dela in razvojne službe že nekaj let izobražujejo, vendar računalnika s programsko opremo pred letom 1990 ne bo. Samo pri izdelavi ene polnilne linije je potrebno zapisati okrog 50 do 60 tisoč informacij, s čim, da se bo lahko z računalniki obdelalo le 80 odstotkov dela. Ker se projekti razlikujejo (polnilne linije za različne vrste steklenic z različno vsebino), bo še vedno potrebno samostojno delo.

Bernarda Peček

Dopolnilno delo — nuja za preživetje

Sociologi ugotavljajo, da je dopolnilno delo sestavni del stila ali načina življenja povprečnega Slovenca, seveda pa je tudi dodatni vir zaslužka. V zadnjih letih pa je tako delo tudi nuja za preživetje nekaterih skupin ljudi.

V centru za socialno delo v Murški Soboti ugotavljajo, da se zadnji dve leti povečuje število prošenj za družbeno denarno pomoč. Pomoč so začele iskati predvsem mlade družine iz blokovskih naselij, ker z osebnim dohodkom ne morejo preživljati družine ali pa je zaposlen samo en roditelj. Na vasi teh problemov ni, saj si mnogi zaslužijo kak dinar z delom pri kmetih, ali izhajajo iz kmečkih družin, ali pa imajo sorodnike s kmetov, ki jim z zelenjavo in sadjem prisikajo na pomoč.

Na centru dajejo pomoč otrokom ali tako imenovani otroški dodatek. Prosilcev in upravičencev za to obliko pomoči je seveda največ, kar 2500. Druge družbene pomoči s področja socialnega skrbstva pa so: edini vir

preživljanja, dopolnilni vir za preživljanje in pačasne in enkratne denarne pomoči ter subvencije k stanarinarim. Edini vir za preživljanje prejema približno 150 občanov. To so predvsem ostareli, ki nimajo nobenega vira za preživljanje. Dopolnilni vir prejema 250 upravičencev. Med njimi je največ ostarelih, ki prejema kmečko ali drugo nižjo pokojnino, ali pa družina, katerih roditelji niso sposobni za zaposlitev. Začasne denarne pomoči v polletnih mesecih prejema približno 10 občanov, v zimskih mesecih pa se število le-teh zelo poveča, tudi do dvakrat in več.

Pred leti do dodeljevali tudi enkratne zimske pomoči, vendar pa zaradi pomanjkanja denarja zadnji dve leti te oblike pomoči niso dajali. Prav za subvencije k stanarinarim prosijo vedno več mladih družin, čeprav sta zaposlena oba roditelja. Letos je to obliko pomoči prejelo 160 družin, lansko leto le 130, prejšnja leta pa še manj. Večina družbenih pomoči pa dajejo v funkcionalni obliki,

na primer z boni za hrano, obleko in posteljino.

Socialni delavci se velikokrat znajdejo v začaranem krogu, saj se z zniževanjem ustvarjenega dohodka in zniževanjem osebnih dohodkov zmanjšuje vsota zbranske denarja, hkrati pa se pri njih oglašajo vedno več prošnjiki, ki so po normativnih upravičeni do družbene pomoči. Pravice iz samoupravnega sporazuma o ureditvi socialnovarstvenih pravic niso usklajene s količino zbranske denarja. V prejšnjih letih so za pomoči zbrali dovolj denarja, v lanskem letu, pa tudi letos, je zbranske denarja vedno manj, zato potrebnim občanom pomoči ne morejo nakazati pravočasno. Za socialno službo v Murški Soboti, pa tudi v drugih manj razvitih občinah, predstavlja delno rešitev iz razmer sklep republiške skupnosti socialnega varstva, da vse občine ob koncu tedna nakazujejo soli-

darnostna sredstva — tudi tista, ki sta sredstva sprejemajo — zbrani denar pa bodo delili glede na potrebe občin.

Čeprav je bera zbranske denarja vedno manjša, pa socialne službe skušajo vsaj delno srediti dvigu cen in osebnih dohodkov. Letos so že trikrat usklajevali višine družbenih pomoči, predvidevajo pa, da jih bodo še enkrat. Po zadnji uskladitvi je na primer višina edinega vira za preživljanje 32 tisoč dinarjev (nekaj več kot tri stare milijone).

V čem je torej vzrok povečanja iskanja družbenih pomoči? V siromašenju zaradi nizkih osebnih dohodkov nekaterih delavcev, ki nimajo možnosti, da bi si z dodatnim delom prislužili še kak dinar, in nezaposlenosti mladih, ki v domačem okolju ne najdejo zaposlitve, v druge kraje pa ne gredo, ker imajo družine.

Majda Horvat

Bernarda Peček

Cene komunalnih storitev v normalne okvire

Na seji izvršnega sveta skupščine občine v Murški Soboti so osrednjo pozornost namenili informaciji o gibanju cen v letu 1986 in možnostih ukrepanja na področju cen ter predlogu cen komunalnih storitev v soboški občini. Podatki zajemajo zlasti komunalne storitve, to so voda, kanalizacija in odvoz smeti, stanarine, primestni avtobusni promet, storitve obrtnikov in nekatere cene s socialnega področja. Seveda pa gre samo za tiste podatke, ki jih je komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj dobil v predpisnem roku in so cene v občinski pristojnosti. Žal se večina obrtnikov ni odzvala, saj pogrešajo njihova obvestila o podražitvah, zato so na seji grajali take primere. Na ta način pa podatki o povečanju nekaterih cen iz občinske pristojnosti ne morejo dati popolne podobe.

Sicer pa najbolj bodejo v oči visoki indeksi podražitev komunalnih storitev, ki se gibljejo med 230 in 348 odstotki. In če vemo, da so se letošnjega aprila cene vode povečale za 95 odstotkov, kanalizacije kar za 160 odstotkov, odvoz smeti pa za 120 odstotkov, čemur je sledila še juljska podražitev, so upravičeni dvomi o navedenih številkah, kar je jasno pokazala tudi daljša razprava na

seji soboškega izvršnega sveta. Sedaj so te cene resda v zlati sredini podražitev v naše republiki, toda še vedno se zdijo nove cene normalno visoke. Predvsem zato, ker je treba upoštevati prizadevanja zveznega izvršnega sveta po uskladitvi neugodnih cenovnih gibanj. V tej zvezi so namreč sprejeti ukrepi neposredne kontrole cen za proizvode in storitve, ki smejo trajati najdlje šest

mesecev, z možnostjo podaljšanja še za šest mesecev. V tej luči so člani soboškega izvršnega sveta pretresali predlog novih cen komunalnih storitev tozda Komunalna Sobotna. Odluk ZIS o vračanju cen na prejšnjo raven bodo namreč morali upoštevati tudi v soboški komunalni organizaciji, čeprav se srečujejo s težavami pri poslovanju in je občinska komunalna skupnost vsakokrat pokrila stroške, s čimer smo se izognili izgubam. Zato so na seji izvršnega sveta v Murški Soboti sprejeli sklep, da morajo v tozdu Komunalna pripraviti dokončen pregled vseh dohodkov in stroškov, kaj pomenijo letni v celotnem stroju poslovanja temeljne organizacije do konca leta, hkrati pa morajo upoštevati novo metodologijo in najnovije razmere pri oblikovanju cen.

Milan Jerše

V SPOMIN

Dr. med. VLADO ŠANDOR

Nikoli nisi govoril o svojih boleznih, nikoli potožil. Čeprav si zadnje mesece imel nešteto prečutih noči, si zjutraj prihajal v službo, kot da je za tabo spokojna noč počitka. Tudi zadnji dan nisi izostal, nič potožil. Vedrega obraza si odpravil svoje bolnike, obšel kolektiv, še pošalil si se, kot si s prirojeno duhovitostjo znal samo ti, in odšel za vedno.

Vedeli smo za tvojo bolezen, bili s tabo z najboljšimi željami med operacijami, ki si jih tako moško prestajal. Tudi ti si vedel, kakšno bolezen imaš, saj si se z njo več kot dvajset let poklicno ukvarjal. Sprejel si jo in z njo živel polno življenje do zadnjega trenutka, dokler nisi padel. Kljub pogostim težavam si vedno ohranil vedrino obraza. Le ob najhujših bolečinah si za krajši čas prekinil delo in tiho zaprosil za injekcijo, nato pa ponovno zbrano odšel v ordinacijo, pred bolnike, jih bodril, jim vlival poguma in optimizma, za katerega sam nikoli nisi prosil. Optimizma si imel za bolnike vedno dovolj, toliko, da si ga s polnim prgiščem nesebično delil vsem, ki so ga bili potrebni.

Načel, pomagati ljudem, si ostal zvest do konca. Tudi na zadnji poti si bil namenjen prinesiti bolniku zdravilo, da ne bi predolgo čakal nanj. S te zadnje poti se nisi več vrnil, na njej si omagal. Zdravnik dr. Vlado Šandor, naš kolega, doigoljni sodelavec, nepozabni prijatelj in sopotnik, je bil pred dobrimi petinpetdesetimi leti rojen v vasi c Babinci, sredi ljubljane Priekije, kjer je preživel otroška leta in obiskoval osnovno šolo.

V Mariboru je maturiral na klasični gimnaziji, ki mu je izostrila duha, odprla vpogled v široko zakladnico človeškega vedenja in ga izoblikovala v razsodnega, uglašnega, široko razgledanega intelektualca, ki je z veliko mero elegancije in pri-

merjalnosti vedno znal postaviti stvari na pravo mesto. Leta 1961 je diplomiral na Medicinski fakulteti in se še istega leta zaposlil v Radencih, kjer si je ustvaril dom in družino. Tik pred sklepnim izpitom mu je bolezen prekinila specializacijo iz interne medicine. Uspešno je končal postdiplomski študij iz balneologije v Bad Nauheimu in opravil postdiplomski tečaj iz kardiologije v Ljubljani. Stalno se je strokovno izpopolnjeval na številnih kongresih doma in v tujini, kjer je tudi sam, ali pa kot soavtor, aktivno sodeloval. Že kot študent se je vključeval in udeleževal v družbenopolitičnih organizacijah, raziskoval in zbiral je podatke iz NOV, ki so bili objavljeni v knjigi Priekija v NOV, kjer je soavtor. Pozneje je napisal več člankov in predaval na strokovnih srečanjih, tečajih za študente in širše občinstvo. Od začetka nastopa službe je bil vsa leta član samoupravnih organov in komisij, predsednik CDS, OZD Radenska, član raznih občinskih samoupravnih organov in kandidat za zveznega poslanca v zdravstvenem zboru. Več let, do svoje smrti, je bil pomočnik šefa zdravnika in sooblikovalec strokovne doktrine v Radencih. Za svoje vestno in zanesljivo delo je dobil več priznanj.

Kljub boleznim, ki so ga pestile in ovirale že iz študentskih let, je bil vedno v središču dogajanja, kjer je s trezno presojo, jasno in tehtno izraznostjo misli znal razrešiti marsikateri zaplet.

S svojo široko razgledanostjo, srčnostjo, z veliko besedno izraznostjo in prirojeno duhovitostjo je hitro vzpostavil stike z ljudmi in jih osvajal. Kdor se je enkrat srečal z njim in vzpostavil stik z njim, ta ga je vzljubil, o čemer pričajo številni njegovi prijatelji in znanci, ki so ga 28. julija pospremil na zadnji poti.

Dr. Lojze Števarac

KARAVLA V ŽITKOVCIH POIMENOVANA PO I. PREKMURSKI ČETI

Osrednja prireditev v Pomurju ob letošnjem 15. avgustu, dnevu graničarjev, bo 17. avgusta ob 11. uri na karavli v Žitkovcih v lendavski občini. Ob tej priložnosti bo karavla poimenovala po I. prekmurski četi. Pobuda o poimenovanju po prvi organizirani enoti NOB v Prekmurju je več let telesa v borčevski organizaciji, vendar je odbor skupnosti Prekmurske brigade in čete šele letos posredoval predlog občinskima konferencama SZDL v Lendavi in Murski Soboti, ti pa armadnim oblastem, ki so soglašale. Prva prekmurska četa je kot organizirana enota delovala med NOB v Prekmurju kot prva po zatrtju začetnega odpora leta 1941 v težkih razmerah. V Prekmurski četi, ki se je formirala proti koncu NOB, so bili smeli borci, patrioti, ki so z borbenimi akcijami, zlasti pa politično, delovali in spodbujali prebivalstvo na svobodo in zmago nad fašizmom. Prav Prekmurski četi gre v veliki meri zasluga, da je ob prihodu Rdeče armade v Prekmurje lahko zaživela ljudska oblast.

jejo na raznih kviz tekmovanjih, proslavah in prireditvah, se seznanjajo z dogajanjem v ožji in širši domovini. Urejšajo stenski časopis in organizirajo srečanja na kulturnem in športnem po-

pomagajo pri raznih akcijah. To pa je tudi dokaz, da smo vsi čuvarji naših meja. Poleg sodelovanja s sosednjimi šolami, vasmimi in krajevnimi skupnostmi pa se vojaki karavle v Žitkovcih čisto srečujejo z delavci Planike iz Turnišča, ki je njihov pokrovitelj.

V nogovoru s starešinama Zoranom Stojanovičem in Vilkom Farteljem ter vojaki Aleksandrom Ilićem iz Beograda, Svetislavom Skokinom iz Vojvodine in Miroslavom Ščepanovičem iz Titovega Užica, pa smo zvedeli še marsikaj zanimivega iz vsakdanjega vojaškega življenja. Vsi so izražali zadovoljstvo, da so čuvarji naših meja, da kljub odgovornim nalogam delajo v ugodnih razmerah in da dobro sodelujejo s prebivalstvom, ki jih ceni, spoštuje ter jim pomaga. Zlasti pa so bili ponosni na to, da se njihova karavla poimenovala po prvi organizirani enoti NOB v Prekmurju — I. prekmurski četi. Starešine Vilko Fartelj pa je na vprašanje, kaj pomeni za njihovo karavlo poimenovanje po I. prekmurski četi odgovoril: »To predstavlja za nas veliko priznanje za doseženo delo vseh generacij vojakov, ki so doslej služovali na karavli, kratki pa tudi veliko obveznost, da tudi v prihodnje čvrsto stopamo po poti, ki jo je začrtal tovariš Tito«.

Na slovesnosti, ki bo ob letošnjem dnevu graničarjev na karavli v Žitkovcih, bo govoril generalpolkovnik Branko Jerkič, v kulturnem programu pa bodo sodelovali: godba na pihala iz Murske Sobotice, pevci iz Velike Polane in Turnišča, citrarji iz Genterovec, učenci iz osnovnih šol Genterovci in Dobrovnik ter vojaki. Poleg visokih gostov se bodo slovesnosti udeležili tudi mladi, brigadirji MDA Goričko 86 in številni občani.

Po slavnostnem delu pa bo pri karavli v Žitkovcih tovariško srečanje. Pripravljali odbor za organizacijo proslave ob poimenovanju karavle v Žitkovcih pri občinski konferenci SZDL je že pripravil vse potrebno za veliko slavo.

Starešina Vilko Fartelj

dročju. Najbolj jih privlačijo nogomet, namizni tenis in šah. V nogometu igrajo prijateljske tekme z nogometaši Žitkovec in

Vojaki na karavli v Žitkovcih skrbijo tudi za športne objekte

Tokrat smo obiskali karavlo v Žitkovcih, kjer smo se z vojaki in starešinami pogovarjali o njihovem delu in življenju. Našli smo jih sredi največjega dela pri obnavljanju karavle, ki bo dobila lepšo in privlačnejšo podobo, bivanje v njej pa bo prijetnejše. Veliko prostega časa žrtvujejo vojaki in starešine, da bi do velikega slavlja opravili potrebna dela ter pokazali udeležencem proslave, da živijo in delajo v sodobno urejenih prostorih. Sicer pa je življenje in delo graničarjev težko, vendar razgibano, pestro in zanimivo.

Čeprav so vojaki iz vseh republik in pokrajin, se dobro razumejo, med seboj seznanjajo o težavah, življenjskih navadah in si pomagajo. Tako tudi krepijo bratstvo in enotnost, kar je velikega pomena za uspešno opravljanje nalog na meji. Vojaki so ponosni, da opravljajo svojo vojaško obveznost na meji in da so Titovi vojaki. Poleg vsakodnevne obveznosti pri varovanju meje pa prosti čas koristno izrabijo za kulturno in športno življenje. Pripravljajo in sodelu-

tudi sodelujejo na turnirjih, udeležujejo pa se tudi turnirjev v namiznem tenisu in šahu. Take sprostitev jim prinašajo veliko zadovoljstva, hkrati pa prispevajo k boljšemu počutju vojakov na meji. Zelo dobro pa vojaki sodelujejo tudi z mladimi in prebivalstvom na območju, kjer delajo in živijo. Prebivalstvo jih sprejema kot svoje, jim pomaga pri varovanju meje, oni pa jim

Tako delavno je bilo na karavli v Žitkovcih ob našem obisku

Feri Maučec

Tako se poglabljajo vezi

Na srečanju naših delavcev, ki so na začasnem delu v tujini, in izseljencev, ki so tačas na dopustu v domovini, smo se z nekaterimi pogovarjali: kaj delajo in kako živijo na tujem, ali se nameravajo vrniti v domovino, kakšne vezi ohranjajo z njo, pa še o čem.

PETRA CELEC nam je povedala, da živi v Ingolstadtu že od rojstva, to je 15 let. Tam je končala šolo in sedaj se namerava zaposliti v tovarni Audi, čeprav si je zelo želela, da bi postala tajnica. Ali ni uspela zato, ker je tujka? Tudi njeni starši živijo v Nemčiji. Ali bo ostala v tujini za vedno?

»Tega še ne vem. Moram dobro premisliti. Zdaj bom pač šla v službo. Kaj pa me čaka v prihodnje, kdo bi to vedel. Moji prijatelji so Slovenci in Nemci. Ne vidim nobene razlike. Tudi v pogovorih z mojimi prijatelji upo-

ji lepše.« Zakaj? »Zato, ker imam tu psa, mačke... v Nemčiji pa nič nimam.«

Ko je tudi IVAN PUCKO, ki že 21 let živi z družino na Švedskem, zvedel, da bo v Moravskih Toplicah srečanje z zdomci in izseljenci, se je, kot nam je dejal, brez oklevanja odločil, da bosta z ženo šla na prireditev.

»Bila sva tudi na srečanju v Škofji Loki, sicer pa sva te dni skoraj redna gosta v Moravskih

časoma se nameravamo vrniti.« Kako bo doma? »Z ženo sva posedovala nekaj zemlje, nekaj sva je kupila in mislim, da se bo na kmetiji dalo živeti. Eden bo sicer skušal dobiti službo. Morda bo kakšno delovno mesto na voljo tudi v novi tovarni, ki jo pravkar gradijo v Kobilju.« Ali se v tujini kaj vključujete v slovenska kulturna društva? »Da, zelo rad. Bil sem tudi eden izmed pobudnikov za ustanovitev slovenske dopolnilne šole v Krefeldu, ustanovili pa smo tudi svoje kulturno društvo Zvon, v katerem sem bil 5 let predsednik. Tudi sedaj sem še vedno aktiven.«

Toplicah. Mislim, da so takšne prireditve zelo velikega pomena.

Tako se srečujemo z domačimi ljudmi, sorodniki, znanci in prijatelji, si stisnemo roke in utrdimo vezi z domovino. To je zelo koristno tudi za otroke, ki si lahko utrdijo znanje iz slovenskega jezika.« Kaj pa na Švedskem?

»Lahko rečem, da je precej Slovencev na Švedskem, ki svojih otrok ne naučijo maternega jezika. To je žalostno. Zakaj je temu tako, ne morem povedati. Mi smo na območju Stokholma v okviru slovenskega društva leta 1971 ustanovili slovensko šolo, kasneje pa smo organizirali otroške kolonije na morju. Zal je za te kolonije v zadnjem času premalo zanimanja.« Kaj pa pomoč iz domovine? »Zelo smo veseli vsake pomoči. Vsak stik z matičnim narodom nam veliko pomeni. Potrebna nam je predvsem moralna pomoč.«

Čeprav sta si Puckova zgradila hišo v Črenšovcih, se bosta znova vrnila na Švedsko. Kako dolgo še? Zaenkrat še nimata dokončnega odgovora.

»Vsako leto pridem ob tem času domov na dopust, in če je le mogoče, pridem tudi na srečanje v Moravske Toplice. Tu vidiš, da nas še spoštujejo, da nas niso odpisali.« nam je dejal PAVEL GAŠPARIČ, ki je doma iz Kobilje, živi in dela pa v Krefeldu v ŽR Nemčiji. »Zdaj bo 18 let, odkar sem s težkim srcem odšel s trebuhom za kruhom. No, medtem smo si doma zgradili hišo in

JOŽEF MATJAŠEC iz Gomilice nam je s ponosom dejal, da je kar 5 članov njihove družine vključenih v Slovensko kulturno-prosvetno društvo Lastovka v Ingolstadtu, in to celo tudi najstarejša hčerka, ki sicer že 4 leta živi v domovini. »Udeležujem se skoraj vseh prireditev, ki jih pripravi Lastovka, in tudi na srečanju v Moravske Toplice radi gremo vsi, če le moremo. Tu se poglabljajo vezi med nami, ki delamo v tujini, in vami, ki ste ostali doma.« In vi se boste vrnili? »Zaenkrat še ne, nekoč pa bomo tudi mi za stalno prišli domov.«

Jože Graj

Za Mesno industrijo in Ledavo enaki (junijski) OD

Soboški izvršni svet je ugodil prošnji Pomurke Mesne industrije in Plataninega tozda Ledava, ki sta ob polletju poslovale z izgubo, da za julij lahko izplačata enake osebne dohodke kot meseca junija. Ugotovili so namreč, da so v skladu z republiškim zakonom o zajamčenem osebnem dohodku ter deležem izvoza v skupnem prihodu in posledicami černobilske katastrofe v obseh kolektivnih dovolj tehtni in objektivni razlogi za tako odločitev. To pomeni, da bodo delavcem Mesne industrije izplačali 83.453 dinarjev povprečnega osebnega dohodka, v tozdu Ledava pa 76.383 dinarjev, kolikor so zaposleni dobili za junij.

Sicer pa so v Mesni industriji ABC Pomurke, ki je imela ob polletju 765,5 milijona dinarjev izgube, z izvozom mesa in mesnih izdelkov zaslužili nekaj nad 3 milijone dolarjev, kar pomeni okrog 10 odstotkov celotnega prihodka. Če ne bi bilo znanih omejitev izvoza na ameriški trg in v države Evropske gospodarske skupnosti, bi z izvoznimi posli iztržili mnogo več. Podobne težave so imeli tudi v tozdu Ledava soboške Platanine, kjer je polletna izguba znašala približno 38 milijonov dinarjev.

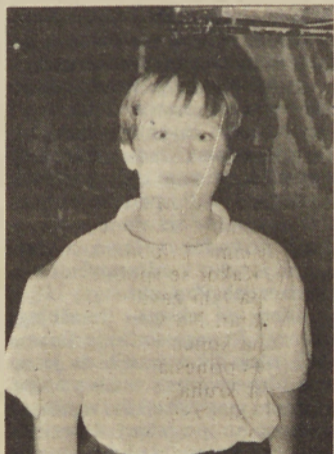
M. Jerše

rabljam oba jezika. Slovenščino sem se naučila pri dopolnilnem pouku, pa tudi starši — oče je doma iz Prekmurja, mamica pa iz okolice Celja — so me učili govoriti po domače. V Moravskih Toplicah sem zdaj nastopala že tretjič ali četrtič. Tega sem zelo vesela. Ponosna sem, da lahko pokažem, kaj sem se v tujini naučila.«

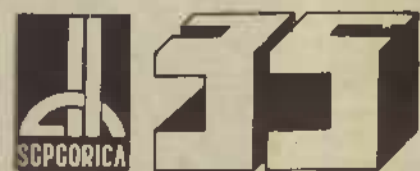

Tudi ANITA MATJAŠEC se je rodila v Nemčiji in tam živi skupaj s starši. Zdaj ji je 10 let. Zelo rada pa zahaja v Gomilico, rojstni kraj njenih staršev. Ko smo jo povprašali, ali bo ostala v tujini, ali pa bi raje prišla v Jugoslavijo, je brez pomisleka odgovorila: »Rada bi se vrnila domov.«

»Moj ata je doma iz Lendave, mama pa iz Beltincev.« nam je najprej povedal naslednji sogoovornik, BORIS LEŠNJAK. Kje bi raje živel, smo ga nato povprašali. »Ne vem, zdaj mi je še vseeno, mislim pa, da je v Jugoslavi-

Občinski odbor Zveze združenj borcev NOV poziva vse borce in invalide, da se udeležijo proslave ob poimenovanju karavle v Žitkovcih po I. prekmurski četi, ki bo v nedeljo, 17. avgusta 1986, ob 11. uri ob karavli v Žitkovcih.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE GORICA NOVA GORICA TOZO GRADBENA OPERATIVA KOPER

ŽELI ZAPOSLOITI VEČJE ŠTEVILO DELAVCEV ZA OPRAVLJANJE DEL IN NALOG:

1. OPRAVLJANJE NAJZAHTEVNEJŠIH ZIDARSKIH DEL
 2. OPRAVLJANJE NAJZAHTEVNEJŠIH TESARSKIH DEL
- Dela izvajamo v glavnem na obalnem območju in v Istri. Ponujamo dobre delovne razmere, možnost nastanitve v samskem domu in celodnevno prehrano v lastni restavraciji. Interesente, ki imajo ustrezno kvalifikacijo (poklicna šola za KV delavce), vabimo na razgovor v kadrovske službo v Kopru, Obtniška 30.

NOČ PESMI IN GLASBE

16. 8. ob 20. uri ob letnem bazenu v Radencih

Nastopajo: Božidar Wolfand-Wolf z ansamblom As

Poleg pesmi z najnovejših plošč Wolf boste lahko uživali ob najnovejših tujih hitih, zimzelenih melodijah, dixielandu ter spletu narodnozabavnih pesmi.

Duo De Santacruz iz Barcelone vam bo predstavil španske in južnoameriške pesmi.

Veselimo se vašega obiska!

V spomin Avgustu Pavlu

Preteklo sredo se je na sklepnih pogovorih za organizacijo proslave 100-letnice rojstva Avgusta Pavla v Szombathelyu na Madžarskem mudila delegacija iz soboške občine, ki je nosilec osrednje proslave na Cankovi. Rojstna vas pomembnega moža, ki je med drugim gradil tudi most med obema narodoma, se pripravlja na veliki dogodek, ki bo 28. septembra, ko bodo v krajevnem središču na Goričkem odkrili doprni kip Avgusta Pavla. Kip je po Kuharjevem originalu povzel in oblikoval kipar Jozsef Acs iz Budimpešte, Cankovi pa ga podarja Szombathely, kjer bo prav tako postavljen spomenik velikemu rojaku.

V Szombathelyu bo 9. in 10. oktobra tudi simpozij, na katerem bodo v počastitev jubileja dr. Avgusta Pavla o njem kot človeku, jezikoslovcu, organizatorju knjižnic, etnografu in pedagogu predavali eminentni strokovnjaki. Med njimi bo tudi Jože Filo, ki je napisal spremno besedo v knjigi Potepuh Marko in kralj Matjaž. Beseda je o delu Ivana Cankarja, ki ga je poslovenil prav Avgust Pavel, v počastitev njegovega spomina pa bo dvojezično publikacijo v sodelovanju z budimpeštansko Europo izdala Pomurska založba. Izid knjige sovpada s proslavo in tako bo njena predstavitev predvidoma v petek, 26. septembra, v Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec v Murški Soboti, kjer pripravljajo Pokrajinska in študijska knjižnica tudi spominsko razstavo vseh Pavlovih publikacij.

Ker je rojstni dan Avgusta Pavla 28. avgust, bomo takrat Kulturna obzorja v Vesniku (in verjetno tudi stran v Népújságu) namenili spominu nanj, kajti 100. obletnica rojstva človeka, ki je gradil mostove na stičišču meja, zasluži posebno pozornost.

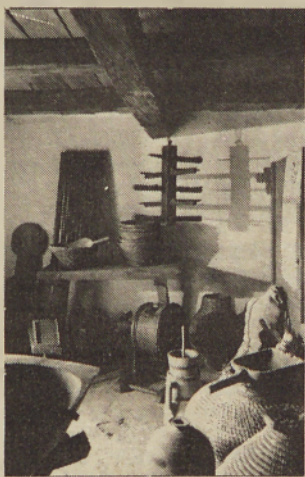
B. Bavčar

Poletna šola SAVARIA

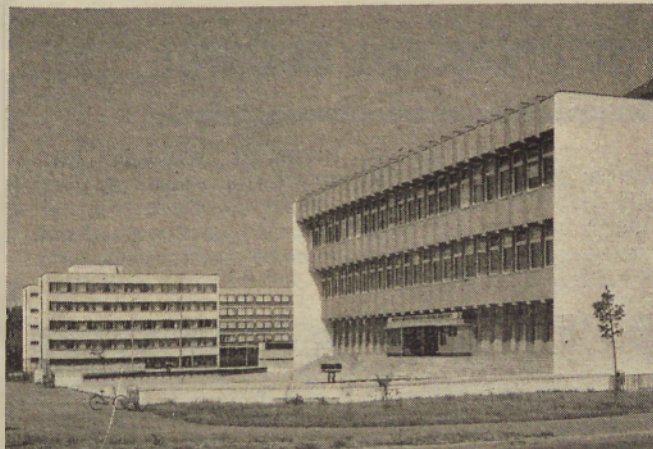
V Szombathelyu na sosednjem Madžarskem je od 4. do 10. avgusta že devetnajsti zapored potekala poletna šola Savaria, kot se imenuje, je bila letos v znamenju predavanja o povezanosti urbane kulture in fiziognomije naselitve. Poletne šole, ki je poleg predavanja vključevala tudi zanimive ogledne gradov v Železni županiji in muzeja na prostem v Szombathelyu, se je udeležilo več kot sto urbanistov in arhitektov ter drugih udeležencev iz štirinajstih evropskih dežel. Žal med njimi ni bilo strokovnjakov iz Pomurja, kar je glede na zanimivo temo obravnave in poudarek na panonskem tipu gradnje, ki označuje našo skupno preteklost, težko razumljivo. Vsekakor pa se so bila predavanja, ki so potekala na višji pedagoški šoli dovolj zanimiva za strokovnjake in študente iz različnih, tako vzhodnih kot zahodnih evropskih držav, med predavatelji pa so bili profesorji iz Zvezne republike Nemčije, Združenih držav Amerike in domačini z Madžarske. Med slednjimi je bil nadvse opazen János Heckenast, prejemnik

Med ogledi vasi in gradov v Železni županiji je bil nadvse zanimiv folklorni večer v vasi Sitke, kjer so se predstavili domači citrarji, vabljava pa je bila tudi gostinska ponudba in notranjščina obnovljene graščine. Streljaj od nje je zapuščena cerkev, ki sicer kliče po obnovi, je pa zanimiva sama po sebi z zunanjim dvojnimi stopniščem in notranjo razgibanostjo.

Posebno zanimiv je bil tudi grad, ki sta ga podjetna najemnika obnovila in

Na sliki zgoraj je notranjščina ene od zanimivih »cimpranih« hiš skansena (muzeja na prostem) v Szombathelyu.

Taka pa je podoba novega kulturnega in centra mladih v Szombathelyu — mestu na sosednjem Madžarskem z živahnim kulturnim utripom.

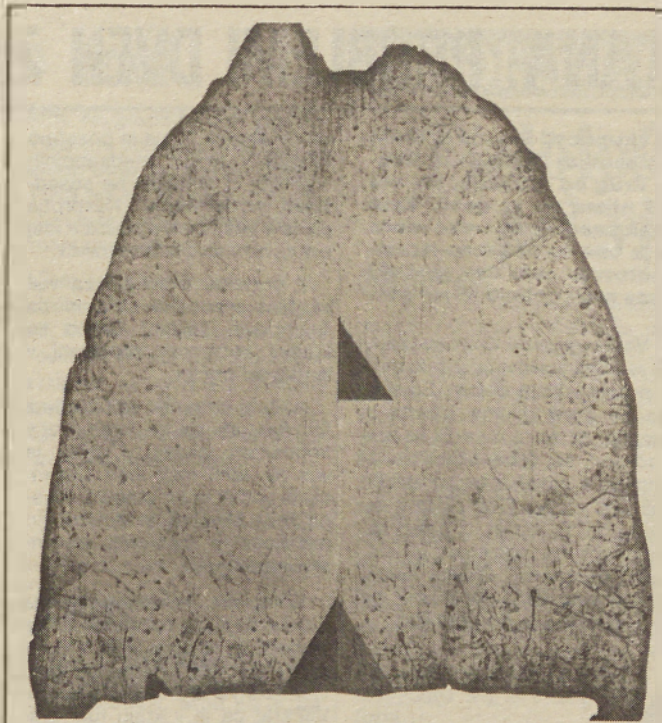
Ybllove nagrade — to je najvišjega tovrstnega priznanja, ki je navdušil s svojim (z ustreznimi diapozitivi podkrepjenim) predavanjem. Iz obojega je bilo razbrati zgodovino Železne županije in njene značilnosti, ki vplivajo na sedanjo podobo razgibanega mesta in kulturnega ter študentskega središča.

spremenila v razstavišče in gostišče zaprtega tipa za organizirane skupine. Taka je bila jezikovno pestra skupina udeležencev poletne šole Savaria, za katere nemoten potek in odpravo jezikovnih ovir so poskrbeli prevajalci v angleškem, nemškem, francoskem in jeziku organizatorja, ki mu gre pohvala.

Brigita Bavčar

ROGAŠKI GLASBENI VEČERI

Ni običaj, da bi na Kulturnih obzorjih najavljali kulturne prireditve izven Pomurja. Ker pa je v njem kulturno zatišje in pogrešamo predvsem vrhunskih glasbenih prireditev (op.: vprašanje organizacije tradicionalne glasbene prireditve Komorna glasba 20. stoletja v Radencih ostaja odprto) se spogledujemo z glasbeno ponudbo v drugem zdraviliškem mestu — Rogoški Slatini. Na tamkajšnjih glasbenih večerih se bodo od 24. do 30. avgusta zvrstili naslednji koncerti: V nedeljo zvečer v Zdraviliški dvorani koncert klavirskega tria iz Salzburga, v ponedeljek v cerkvi Svetega križa simfonični koncert, na katerem bo na orgle igral Hubert Bergant, na trobenti pa Stanko Arnolt in Anton Grčar, v torek vokalni koncert pevskega zbora Pro Musica iz Subotice, v sredo (spet v Zdraviliški dvorani) simfonični koncert orkestra, zbora in solistov, v četrtek gala koncert orkestra in v soboto opera Seviljski brivec. Vse prireditve se bodo začele ob 20. uri. bb

ŠTEFAN GALIČ: ZAPIS X, BARVNI LESORES, 1984 (Za gornji barvni lesorez je akademski slikar iz Lendave prejel nagrado na mednarodni razstavi grafike v Tokiu na Japonskem. Na monografski razstavi Štefana Galiča v Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec v Murški Soboti v decembru pa bodo na ogled tudi številna druga njegova dela, od likovnih začetkov do danes.) bb

SVOJEVRSTNA KULTURNO-ETNOLOŠKA PRIREDITEV POD LIPAMI

Veseli ljudski godci in pevci pod lipami

Štirinajst lip na Stari Gori pri Vidmu ob Ščavnici je v nedeljo popoldne delalo senco številnim obiskovalcem od blizu in daleč, ki jih je privabilo vabilo Turističnega društva za svojevrstno ranjanje pod lipami, »ki naj bi obogatilo sivo vsakdanjost in razdrolo pregrade med ljudmi, ki jih je vnesel v življenje sodobni čas«, kot so zapisali prizadevni člani društva v enem od dopisov. Nekaj čez 14. uro je iz Vidma krenila povorka kmečkih vozov, s katerimi so se pripeljale nastopajoče skupine iz Bučkovec, Juršinec, Grabsinec, Vidma in Stare Gore na prizorišče na Staro Goro. Najbolj zanimivi so bili gotovo starogorski muzikantje, ki so se pripeljali z enim od najstarejših traktorjev iz leta 1932, ter Feliks Rajh z enim prvih koles, ki bo kmalu slavilo stoletnico.

V nekajurnem programu so nastopajoči ob pesmi prikazali delo v stari kuhinji, na polju ob žetvi, v vinogradih in razna druga kmečka opravila.

Začeli so starogorski godci — s harmoniko, klarinetom, trobento in tubo — v začetku skoraj malo sramežljivo, zato pa so na koncu poželi dolg aplavz (kako tudi ne, ko pa so baje vadili do druge ure zjutraj). Voditeljica programa ter aktivna članica turističnega društva, upokojena učiteljica Anica Miholič, je dejala, da so bili košnja, žetev, mladež in bratev veliki dogodki v življenju tukajšnjega človeka. Medtem ko je malo za šalo in malo zares posamezna dela predstavljali tudi domači humoristi, Lančičev Franček, pa je stara gosposinja Anica Prelog nazorno prikazovala, kako so včasih delali v kuhinji in uporabljali staro posodo in pripomočke. Mož (samo na prireditvi) je delal zaseko, sin pa »puter« — vse s starimi kuhinjskimi pripomočki Jožeta Čuša. Kakor se spodobi, je Anica tu pa tam zavihetela nad možem valjar. Na veliko začudenje pa je na koncu iz improvizirane peči res prinesla velik kolač domačega kruha, ki so ga mnogi obiskovalci z veseljem poskusili. Za svoj nastop pa so bili že pripravljene mizarji iz Juršinec,

ki so predstavili »tišlarstvo in kletarstvo«. Zapeli so staro pesem o »tišlarju«: »Delam štampete, omare...« in naprej, »kera mene bo imela, novo hišo bo imela; vrata, okna velka so, da ji lažje živeti bo...« Nato so začeli plesti košare iz šibja, kar pa tudi ne gre brez pesmi: »Moj oče je bil en korpopletar, jaz pa sem bil njegov pomagač; šibe san štuka...«

Med domačo obrt je spadalo tudi izdelovanje platna. Seveda je bilo potrebno lan najprej pripraviti. Babice se še spominjajo,

delom s prvim svitom), zapeli: »Snočkej pa je slanica pala na zelene travnike, je vse rožce pomorila...« Nato so zapele še mlade pevke iz Bučkovec, kar je tudi zagotovilo, da pesem v teh krajih še ne bo izumrla.

Mlačevec je bila včasih eno najpomembnejših kmečkih opravil. Marsikateri mladinec, ki je bil v nedeljo na Stari Gori, je prvič videl »cepke«, »bint« in delo z njimi. Ko so ženske iz Vidma odpele pesem, so mladiči že pospravljali zrnje in pometali pleve. Ko pa je zaigral Franc Vuk — zelo

Jože Čuš ima v domači hiši pravo zakladnico stare posode, orodij in drugih pripomočkov za delo. Z zbiranjem stariu je začel že njegov oče, prav vneto pa ga nadaljuje sin Jože s Stare Gore (iz Ženika). Okrog sto predmetov velike vrednosti bo poskušal ob pomoči muzeja iz Murške Sobotice in Turističnega društva Videm ob Ščavnici pripraviti za stalno razstavo v stari viničariji, hkrati pa naj bi bil tam tudi muzej na prostem.

Nekaj te posode in pripomočkov za delo je predstavil na kmečkem praznovanju pod lipami v nedeljo, 10. avgusta, na Stari Gori.

kako so ga prali, pulili, sušili, trli ter nato predali predicam.

Medtem ko je Janko Mežnar iz Vidma prinesel na oder nekaj pristnega starega platna, so drugi nastopajoči prikazali striženje ovce in predenje, najmlajše udeležence pa so že kar pletle.

Za njimi so nastopili kosci iz Bučkovec, šest jih je bilo, ki so ob pomoči dveh gospodinj, prinesli sta zajtrk (kosci so začeli z

cenjen muzikant s Stare Gore — pa je bila na vrsti pojedina. Tudi mi smo lahko poskusili kvasenice, pečene v peči.

Med zadnjimi so nastopili domačini, ki so prikazali bratev — trgatve grozja in seveda zraven zapeli. V bližini Stare Gore je namreč kar precej vinogradov. Za vse je bila najbolj zanimiva pesem, ki so jo Starogorčani pod vodstvom zgovornega Ignaca Budje sami napisali in zapeli: »če kravca lepo doji, se z mlekom lepo živi,« pravi ena od vrstic.

Prav na koncu so vsi nastopajoči zapeli skupaj, zaigrala pa je »naša Gutmanova Francika«.

Nekako tako je bilo pod štirinajstimi lipami na Stari Gori v nedeljo, 10. avgusta. Ljudski godci in pevci so z »muziciranjem« in prikazi del marsikaterega starejšega obiskovalca v mislih povrnili v čas izpred petdesetih let, marsikateremu mladem pa prikazali vso težavnost in lepoto nekdanjega življenja. Vsekakor je vse to eden od zgodovinskih zakladov te pokrajine, ki po mnenju Turističnega društva Videm ob Ščavnici ne sme izumreti.

Bernarda Peček

Koliko dela je bilo potrebno, preden so žene lahko začele plesti nogavice in rokavice.

kulturni koledar

NEDELJA, 17. AVGUSTA

SELISČI — V galeriji Domačija Lojzeta Veberiča bo ob 10. letnici prvega glasbenega tabora koncert Glasbene mladine Slovenije. Na koncertu bodo nastopili: Koprski oktet, flavtist Klemen Ramovš, čelist Tomaž Slever in klarinetist Marinko Opalič. Koncert se bo začel ob 15. uri, po njem pa bo otvoritev jubilejne razstave likovnih del gostitelja — likovnega ljubitelja Lojzeta Veberiča, z naslovom MOJH PET MEJAŠEV. Razstava bo odprta do 10. septembra.

Po otvoritvi razstave bo v domu vaščanov srečanje ob domačih dobrotah in prijetni glasbi ansambla Viničarji iz Maribora.

BOGOJINA — V kulturnem domu bo ob 19.00 prireditev Glas mladih pevcev, ki jo organizira osnovna organizacija mladih. Igral bo ansambel Kri, na tradicionalni prireditvi pa bodo med nastopajočimi skušali izbrati najobetnejše mlade pevce v Pomurju. KNJIGE

Knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni Dobra knjiga v Murški Soboti so: Evald Filisar — ČAROVNIKOV VAJENEC (Pomurska založba), Ivan Skočir — MALO PRAKTIČNO VINOGRADNIŠTVO (založba Obzorja) Skočir — in Jože Grom: NAŠE GOBE (Cankarjeva založba).

razstave

V Razstavnem salonu hotela Radin v Radencih se z akvareli predstavlja slikarka Milena Houška-Paulin.

kino

PARK MURSKA SOBOTA
14. in 15. avgusta ob 18. uri ameriška kriminalka SMRTNOSNI LASER in ob 20. uri nemški erotični film ORGIJE NA CARSKEM DVORU. Ogled filma mladini do 16. leta starosti ni dovoljen.
17. avgusta ob 16. in 18. uri ameriška kriminalka SMRTNOSNI LASER in ob 20. uri nemški erotični film ORGIJE NA CARSKEM DVORU. Ogled mladini do 16. leta starosti ni dovoljen.
18. avgusta ob 18. in 20. uri angleški film NEVIDNI MORILEC;
19. avgusta ob 18. uri ameriška komedija TVEGAN POSEL in ob 20. uri angleški film NEVIDNI MORILEC.
20. avgusta ob 18. in 20. uri ameriška komedija TVEGAN POSEL.

LJUTOMER
14. avgusta ob 20. uri ameriški film DO ZADNJEGA DIHA;
16. avgusta ob 20. uri ameriški film 10 MINUT DO POLNOČI
17. avgusta ob 18. in 20. uri ameriški film 10 MINUT DO POLNOČI;
20. avgusta ob 18. in 20. uri hongkonški film NA ZMAJEVI POTI.

GORNJA RADGONA
15. avgusta ob 18.30 ameriški akcijski film TIHI BES in ob 20.30 francosko-nemški erotični film CATHERINE CHERIE. Ogled mladini do 16. leta starosti ni dovoljen.
16. avgust ob 20. uri francosko-nemški erotični film CATHERINE CHERIE.
17. avgusta ob 18. uri ameriški zgodovinsko-pustolovski spektakel HUNDRINA in ob 20. uri ameriški akcijski film TIHI BES;
20. avgusta ob 20. uri ameriška ljubezenska komedija POROČNA ZVEZA.

MALA POLANA: PROBLEMI DVEH ZASELKOV

Mala Polana je vas v krajevni skupnosti Polana in šteje 120 hišnih števil. Deli se na dva zaselka: Bukovje in Mačkovi. Zaselka sta precej ločena drug od drugega, saj sta oddaljena skoraj kilometer, med njima pa je gozd. Zato pa, čeprav sta ena vas, deluje vsak zaselok do neke mere samostojno. Ta samostojnost pa je bila še posebno izrazita v zadnjih letih, ko nekateri zahtevajo celo dve gasilski društvi. To pa je za tako majhno vas prav gotovo absurdno.

O delovanju vasi in problemih, ki tarejo krajanje Male Polane, smo se pogovarjali z dolgoletnim vaškim funkcionarjem in zadnjih deset let predsednikom gasilskega društva v kraju, Jožetom Vukom.

Gasilsko društvo ima 4 desetine, od tega sta po dve v vsakem zaselku. Formalno se sicer govori o enem društvu, a dejansko to ni.

Nekdanjo šolo v zaselku Bukovje so preuredili v vaško-gasilski dom.

Ta problem so obravnavali že na problemki konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva v Veliki Polani, kjer so ugotovili, da ni nobene potrebe, da bi se gasilsko društvo delilo. Letos malo polansko gasilsko društvo praznuje 40-letnico delovanja, vendar tega niso praznovali prav zaradi navidezne deljivosti. Predviden je občni zbor, ki naj bi rešil ta problem.

Nasprotja so nastala, ko so v zaselku **Mačkovi** z lastnimi sredstvi sezidali vaško-gasilski dom. Te prostore so nujno potrebovali, saj so prej organizirali sestanke v zasebnih hišah. Tako pa so dobili družbeni prostor za razne dejavnosti. Tudi pri gradnji doma so si bili enotni in je tako vsak prispeval svoj delež.

V zaselku **Bukovje** so bili sicer že prej prostori v nekdanji šoli, a pa so bili prej oddaljeni.

Vaško-gasilski dom so krajanje sezidali s samopriskom in s prostovoljnimi delom. Sezidali so ga pred dvema letoma in menijo, da so to naredili še pravočasno, saj danes najbrž ne bi zmogli. V zaselku pa so asfaltirali tudi okrog 1700 metrov vaških poti, za kar je bil poleg samopriskov potreben še dodatni prispevek. Glavna cesta, ki ji pravijo kar »občinska«, pa je asfaltirana le do polovice.

V zaselku Bukovje, kjer so asfaltirali cesto že pred leti, so usposobili garažo za gasilske namene. Družbeno življenje teče v nekdanji šoli, ki so jo preuredili v vaško-gasilski dom. Zgradbo so sezidali krajanje obeh zaselkov. V tem zaselku je gasilstvo sploh zelo aktivno. Ni pa uspel referendum za asfaltno prevleko.

Mladinska organizacija ni razdvojena v takšni meri, saj mladi sodelujejo na raznih delovnih akcijah in sploh v aktivnostih. Vendar pa ta mladinska organizacija ni več tako aktivna kot pred leti, ko so jim več let zapored na občinski konferenci ZSMS podelili priznanje za najaktivnejšo mladinsko organizacijo v občini.

Problem se torej v vsakem primeru mora označiti kot nepovezanost med zaselkoma, kar izvira iz oddaljenosti oziro-

ma ločenosti. To pa je posebno izrazito v vaških medsebojnih odnosih, ki temeljijo na sosedskem povezovanju. Nasprotja pa so v večji meri posledica idej nekaj vplivnih posameznikov.

V preteklosti so bili za vas značilni sezonsko delo in pa čezmorske selitve. Danes so krajanje večinoma zaposleni v lendavski občini.

Na tem območju so našli tudi štiri kamnite sekire, ki so zdaj v soboškem muzeju. Čeprav je vas na sami meji med slovenskimi vasi in pa vasi, v katerih živijo Madžari, je vas izrazito naseljena s prebivalci slovenske narodnosti.

Kompleks jelševega črnega gozda sega do roba vasi. To je največji gozd črne jelše v Evropi. Je last ABC Pomurke, tozdr Gozdarstvo iz Murske Sobotice. Večkrat pa je v kraju tudi precejšen ulov divjih živali.

V vasi je tudi »Copekov mlin«, ki je pomemben spomenik iz narodnoosvobodilnega boja, saj je bil v njem ustanovljen prvi odbor Osvobodilne fronte za Polano. Mlin je zares v kritičnem stanju. V upravi ga ima Zveza združenj borcev, zanj pa skrbi spomeniško varstvo. Če mislimo mlin obdržati, je treba čim prej ukrepati. Če vrsto let ga ni nihče popravil in tako postaja podrtija v sicer lepem okolju, zato vse prej kot privlači obiskovalce. Posebno načeta je streha.

V bližini je lovski dom velikopolanskega lovskega društva.

Prebivalci so v glavnem delavci, še posebno mladi. Na

kmetijah je ostalo le še nekaj ljudi, značilno pa je, da imajo tudi tisti, ki delajo v tovarnah, običajno po nekaj zemlje, ki jo

Jože Vuk: Kljub vsemu je Mala Polana v zadnjem času dosegla lep razvoj.

obdelujejo. Dobro je razvita tudi domača obrt. Nekateri izdelujejo vile in grablje, ki jih prodajajo podjetjem ali pa z njihovo pomočjo.

Na kulturnem področju delujejo krajanje v kulturnoumetniškem društvu Miško Kranjec v Veliki polani.

Predsednik vaškega odbora je Jože Zver, ki kljub vsemu uspešno usklajuje interese in potrebe obeh zaselkov. Kljub problemom in razhajanju interesov pa krajanje prej ali slej vedno najdejo najpametnejšo rešitev in so zato v zadnjem desetletju dosegli precejšen razvoj.

Jože Gabor

V zaselku Mačkovi so sezidali nov vaško-gasilski dom.

ISKANJE KORENIN PO 68 LETIH

Večkrat radi omenjamo, da je čas najpravičnejši razsodnik. In prav čas bo eden osrednjih elementov tele reportaže, saj je prav zaradi 68 let, ki so pretekla od takrat, ko je bil dr. Zoltan Ferenczy nazadnje v svoji rojstni vasi, vsa reč tako zanimiva.

Začelo se je januarja letos, ko je Zoltan, sicer upokojeni pravnik brskal po eni budimpeštanskih knjižnic, kjer je med drugimi našel tudi na naš časopis Nepujsag. V njem je zasledil novičko o Vučji Gomili — in Vučja Gomila je rojstna vas dr. Ferenczya. Od takrat se je njegova, že prej prisotna želja, da bi pred smrtjo vsaj še enkrat videl rojstno hišo, samo okrepila in zatrdno si je obljubil, da bo to storil še letos. Zato je pisal na uredništvo Nepujsaga in počakal na odgovor. Roža Kerckmar, ki je zadevo prevzela, je poiskala gostitelja, ki naj bi dr. Ferenczyu v času njegovega bivanja pri nas ponudil hrano, streho, prenočišče in prijazno besedo. Gostitelja je kmalu našla — to je bil Vince Erniša — in tako se je konec julija uresničila velika Zoltanova želja.

Dr. Zoltan Ferenczy je v Vučji Gomili preživel le svoja otroška leta, pa vendar mu je ostala v spominu čudovita pokrajina in dobri, prisrčni ljudje. Njegov oče je prišel v goricko vasico učiteljevat, če-

Ko sta se nazadnje videla, sta še ob igri in otroških norčijah v dvoje spoznavala veliko neznanke — življenje. Danes sta osvela in njuni življenjski poti sta se — čeprav le za kratek čas — po 68 letih spet združili. Zoltan Ferenczy in Marija Antalič. »Marijina družina je bila premožnejša, zato sem se velikokrat igral tudi z njenimi igračami!« je ob tem pripomnil Zoltan, z Marijo pa sta si imela povedati veliko... Veliko več kot je bilo časa med trodnevnim obiskom v vasi njegovega otroštva.

prav so mu to mnogi odsvetovali — začetek stoletja je namreč te kraje zaznamoval s pomanjkanjem, nerazvito, materialnih dobrin je bilo daleč manj kot danes. Toda Ferenczyevi so bili navdušeni nad naravnimi prelestim pokrajino, zato so prišli. Oče Jožef je poleg učiteljskega poklica opravljal še cerkvene obrede v vaški kapelici, igral pa je tudi na orgle. Leta 1912 je organiziral prvo zbiralnico mleka v teh krajih, ukvarjal pa se je tudi s sadjarstvom — že takrat je prideloval jabolka in hruške za izvoz. Zaradi vsega tega so ga v vasi spoštovali in cenili. 1914. je moral v vojsko in ko se je vrnil (1918.), se je vsa družina odpravila v Rakospatak in kasneje v Budimpešto.

Ko se je vrnil v Vučjo Gomilo, je Zoltan najprej stopil do kapele, kjer je nekoč zbranim vaščanom govoril njegov oče in od koder je prelep razgled na okolico. Drugo, kar si je želel kar najhitreje videti, je bila njegova rojstna hiša. Podali smo se tjakaj in Zoltan je, poln spominov in razumljive ganjenosti, pregledal vse njene prostore — danes je v njej vaška trgovina.

Ob svojem kratkem bivanju pri nas, ko se je kolo časa zavrtelo za skoraj sedem desetletij nazaj, si je dr. Zoltan Ferenczy ogledal tudi Mursko Soboto, kakor je nekoč, še kratkohlačnik, hodil k zobozdravniku — iz Vučje Gomite seveda kar peš. Tokrat ga je pot zanesla na občino, da bi poizvedel, če je možno, da bi se v jeseni svojega življenja preselil k nam in učakal svoja zadnja leta tam, kjer je preživel tudi prva.

Bojan Peček

SREČANJE Z DEVETDESETLETNICO

Med vožnjo iz Murske Sobotice proti Lendavi smo zavili v Strehovske gorice. Gre za pomemben del vasi Strehovci, saj so se v Goricah leta 1944 in 1945 vrstili sestanki in seminarji OF za Prekmurje. V zidnici Franca Trajberja pa je bila od 18. do 21. decembra 1944. leta konferenca prekmurskih aktivistov, ki jo je vodila Ela Letonja — Atena. To je 3. marca 1945. leta, torej malo pred osvoboditvijo, padel v boju z okupatorjem Vinko Puklavc-Srečko.

Najstarejša vaščanka Strehovskih goric je Barbara Duh, rojena 1896. leta, stara je torej 90 let. Gube na obrazu pričajo ne le o starosti, ampak tudi o težkem življenju. Rodila se je v Strehovskih goricah. To je bil nekoč zaselok revežev, ki kaj več kot s slamo kritih bajt niso imeli. Tudi Duhovi ne! Tako kot od drugih hiš, je tudi ona hodila na dnino. Največkrat je bila perica pri premožnejših, zlasti v gozdarjevi družini. Prala je seveda »na roko«. Pri tem je uporabljala domače milo. Oblačila je pred tem skuhala v lugu oziroma v kropu, ki mu je dodala pepel iz peči.

»Hodila pa sem tudi po sezonskih delih,« je nekam s ponosom povedala Barbara. »Čez dan sem za koscem pobirala pšenico in jo zlagala na »povresla«, proti večeru in nemalokrat tudi daleč v noč pa sem s sodelavci pobirala svope in jih zlagala v »križec«. To je bilo pred drugo svetovno vojno. Po njej

nisem več šla na žetev, rajši sem pomagala v vinog. adih.«

Zanimivo: Duhovi, čeprav so stanovali sredi goric, niso imeli trt. Pa kaj bi z njimi, ko pa so si

lahko nekaj litrov vina zaslužili. Tako je tudi Barbara hodila kopat in plest plevel, včasih si je oprtala celo škropilnico, pa na trgatve je tudi šla. To pa je bilo že prijetnejše opravilo. Toda v spomin se ponavadi vtisnejo težki dnevi življenja. Barbara se tako živo spominja dogodkov med narodnoosvobodilno vojno. V neposredni bližini njene hiše so se bili težki

boji in tekla je kri: padel je borec Prekmurske čete Vinko Puklavc. Na Barbarinemu gruntu je njegov spomenik.

»Okupator je tudi mene zaprl v soboški zapor. Tepli so me. Tudi denarja, ki sem ga imela s seboj, mi niso vrnil. Sem bila sumljiva zato, ker sem partizanom dala kolač kruha?« se je ob našem obisku vprašala Barbara, preprosta žena, ki zdaj živi v lepo urejeni zidani hiši. Sama je, čeprav ji ne bi bilo treba živeti sami, saj bi se lahko preselila k sinu. Noče iti! Po svoje jo razumemo, saj se je na tem hribu narodila in tu hoče tudi umreti. Pa še nekaj je, kar človeka zadržuje! Njena hiša je na lepem, morda celo najlepšem predelu Goric, od nje je lep razgled proti Bukovnici, pa tudi pogled na druga pobočja je lep; deluje pomirjevalno. Sploh je na tem območju mir, kot si ga lahko človek samo zaželi. Barbarino v mladosti burno življenje je zdaj umirjeno. To je tudi del visoke starosti.

»V dolino torej ne hodite veliko. Kako pa je s preskrbo: hrano, vodo...?«

»Vse to mi prinese sin. Res mi ničesar ne manjka, ko me le ne bi tako hudo bolele noge...« je potožila Barbara.

Po krajšem klepetu smo se poslovili od staroste Strehovskih goric. Zazeleli smo ji trdnega zdravja in jo potolažili, da bolezen najbrž spodbuja tudi vreme. Dan je bil namreč vroč in soparen in

marsikaterega mlajšega je »trgalo« — kako neki ne bi 90-letne ženice.

Š. Sobočan

Obisk pri najmlajšem sodarju

Gančani so kraj, znan predvsem po sodarski obrti. Ta dejavnost ima tu dolgoletno tradicijo in je še danes zelo razširjena in znana daleč naokrog. Tako kot je v Gančanih največ družin s priimkom Maučec, to drži tudi za sodarstvo. Tačas se v Gančanih s sodarsko dejavnostjo ukvarjajo štirje obrtniki s priimkom Maučec. (Poleg njih pa je znan še Kuzma). Tokrat smo obiskali najmlajšega sodarja v Gančanih in sploh v Prekmurju, Marjana Maučeca, ki se s to dejavnostjo ukvarjala šele kratek čas. Povod, da smo ga obiskali, pa so bili desetlitrski sodčki, ki so primerni za darila in po katerih pogosto sprašujejo tudi turisti. Okrog sto smo jih našli v njegovi novi delavnici. Ti sodčki so poleg uporabne vrednosti (žganje, vino) primerni tudi kot okras v stanovanju. Sicer

pa se mladi obrtnik ne ukvarja samo z izdelovanjem desetlitrskih sodčkov, temveč izdeluje vse vrste sodov po naročilu. Po želji pa skupaj s pomočnikom Francem Tivadarjem izrekuje tudi napise in okrasne figure. Kaže torej, da sodarska obrt v Gančanih še ne bo tako kmalu zamrla.

F. M.

Na Goričkem že odpravljajo škodo po toči

V ABC Pomurki tečejo ukrepi, s katerimi želijo ublažiti škodo v ocenjeni višini 375 milijonov dinarjev, ki jo je na Goričkem 30. julija povzročilo neurje s točo na 873 hektarjih.

Ekipe strokovnjakov, sestavljena iz predstavnikov Komiteja za kmetijstvo in gozdarstvo pri SO Murska Sobota, delavcev ABC Pomurke, hranilno-kreditne službe in pospeševalcev KZ Panonka je po ogledu in oceni škode že pripravila vrsto ukrepov za odpravo posledic.

Vsem prizadetim so posredovali pisna navodila, kako ukre-

pati. Pospeševalci so ocenili, katere posevke koruze bo treba preorati. Za nekatere površine pod koruzo svetujejo, da kmetje s preoravanjem še počakajo. Poškodovano koruzo bodo silirali z ovsom ali s starim senom. Na preorane oziroma »pospravljene« njive so kmetje sejali krmni ohrovt in italijansko ljulko. Semje so regresirali v višini 4.000 dinarjev na hektar. Kilogram semena ohrovtu po redni ceni stane 750 dinarjev.

Za nasade kumar, ki jih največ pridelujejo prav na prizadetem

območju, strokovnjaki priporočajo škropljenje proti plesni. Njiv, zasejanih s sladkorno peso, po nasvetu Tovarne sladkorja Ormož ne bodo preorali. Pobrali in pokrmili bodo buče, ki jih je toča uničila do take mere, da so začele gniti. Manj škode je na nasadih gomoljic, kot so gladiole, ki jih vzgajajo skupaj z Nizozemci. V sadovnjakih in vinogradih je po ocenah za 100 milijonov dinarjev škoda.

Prizadetim kmetom v KZ Panonka so izdali naročilnice za nakup materiala za popravilo

kritine na gospodarskih poslopih. Kmetje bodo material plačali pozneje, tačas je sredstva odobrila HKS pri KZ Panonka iz sklada, namenjenega odpravljanju elementarnih nesreč.

Hitro so opravili delo tudi cenilci območne zavarovalne skupnosti, tako da lahko kmetje takoj po ocenitvi škode začnejo s preoravanjem in sajenjem krmnih dosevkov. KZ Panonka je za rejce živine, ki so ostali brez koruze, naročila tudi ječmen.

B. H.

Vrtnine dodaten vir dohodka na Goričkem

Na hribovitem Goričkem vse več kmetov ob živinoreji in poljedelstvu išče dodatni vir zaslužka s pridelovanjem vrtnin. S slednjimi, ki spadajo med kulturo, ki jim je potrebno povečati več skrb in dela, je mogoče veliko zaslužiti tudi na manjših površinah.

Zadružniki kmetijske zadruge Panonka so v letošnjem letu s kumaricami zasejali 9,5 hektarja površin in pričakujejo pridelek 270 ton. Pridelek kumaric bi bil še večji, če jih ne bi prizadela toča. Sicer pa so kumarice lepe, ker so sejali uvoženo seme CAP-PIR, ki jim ga je dala DROGA brezplačno. Samo v Bodoncih, kjer so pred leti uredili novo

skladišče s hladilnico, so doslej odkupili prek 60 ton kumaric. Odkupujejo jih za zbirni center Droge v Središču ob Dravi. Minimalne — zajamčene cene kumaric, ki jih dobi kmet, so 150 dinarjev za prvovrstne, 100 dinarjev za drugorazredne in 40 dinarjev za tretjerazredne. Kakovostne so majhne kumarice.

Zbirni center s hladilnico v Bodoncih bi nujno potreboval veliko tehniko. Tačas kmetje izgubljajo preveč časa, ko celo prikolice korenčka, kumar ali drugega tehtajo v košarah.

Boris Hegeduš

Z rdečo peso so v KZ Panonka zasejali 3 hektarje. Pesa slabo kaže, tako da bodo pridelali le okoli 40 ton. Slab pridelek in letos nizka odkupna cena 25 dinarjev pa je povod razmišljanjem, da bi pridelavo pese opustili.

Korenčku so namenili 6,5 hektara in ker lepo kaže, pričakujejo pridelek med 200 in 250 tonami. Korenček pridelujejo za Fructal po zajamčeni ceni 35 dinarjev. Cena pa bo lahko tudi višja — odvisno od ponudbe in povpraševanja.

Hren pridelujejo na 25 hektarjih in računajo, da ga bodo pri-

delali blizu 250 ton. Praktično bodo ves pridelek izvozili v Avstrijo, kamor prodajajo prvo- in tretjerazrednega. Le manjše količine ga bodo prodali Kolinski.

Okoli 800 ton zelja s 17 hektarjev pridelujejo v pretežni meri za potrebe JLA. Čebule bodo pridelali le 12 ton za potrebe ozimnice v Murski Soboti. Večja

odkupna cena kumar letos v primerjavi s tisto iz leta 1985 višja za 110 odstotkov. Moti jih le, da so cene na tržnici previsoke. Za lepe letošnje pridelke gre zasluga še sklada za pospeševanje kmetijstva, ki je dal vrtninarjem za 10 arov površine z zelenjavo kilogram škropiva RADOMIL MZ brezplačno. Kmetje pa se bodo zdaj, ko so videli velike učinke, tudi sami lažje odločali za nakup tega sicer dražjega zaščitnega sredstva.

Da so pridelki zelenjave lepi, pa gre zasluga tudi dobremu delu pospeševalne službe, ki je v zimskih mesecih pripravila za pridelovalce vrtnin tečaj, pred setvijo, škropljenjem in drugim pomembnimi deli pa so imeli kratke sestanke zjutraj in zvečer kar pred zbirnicami mleka, kjer se zberjo vsi prinašalci mleka.

pridelava se ne splača, ker je pridelek v Vojvodini zaradi ugodnejših razmer boljši in zato cena konkurenčna. V Pomurju bodo pridelovalci za kilogram čebule dobili 40 dinarjev.

Kot zanimivost velja omeniti, da so začeli opuščati pridelavo jagod, ki so jih še lani pridelovali na več hektarjih. Pridelovalci vrtnin so s ceno zadovoljni, saj je

TURNIŠČE: cene pujskov

Minuli četrtek, 7. avgusta, so rejci pripeljali na sejem v Turnišče 66 pujskov, starih od 7 do 10 tednov. Za par so zahtevali od 22.000 do 30.000 dinarjev, prodali pa so 55 živali.

Jože Kovač iz Genterovec v teh vročih avgustovskih dneh ne počiva; komaj je končal z delom na polju, že so prišli k hiši zidarji in je bilo treba pomagati.

»Pa cena goveje živine? Zdaj je menda zelo visoka? Ste zadovoljni?«

»Res, cena je visoka, toda kaj to pomaga kmetu, če pa so se cene kmetijskih strojev, raznega reprodukcijskega materiala in drugega podražili v večjem odstotku. Obrabimo le veliko denarja, kake posebno velike gnotne koristi pa ni. Toda, »zapisali« smo se kmetijstvu, stari smo že, zdaj nam ne preostane nič drugega, kot da se ukvarjamo s tem. Dobro je, da kmetje vztrajamo in tako prispevamo precejšen delež v našo prehransko bilanco. Včasih naše delo ni pravilno ovrednoteno. Še dobro, da se cena pogonskega goriva v zadnjem obdobju ne draži tako občutno, kot se je prej, drugače bi bil že tako boren izkupiček še slabši.«

Že res, da kmetje, kot vsi drugi, radi jamrajo. Morda pa le ni tako hudo, sicer ne bi imeli vseh mogočih strojev in za osebni standard je v glavnem dobro poskrbljeno. Tako tudi pri Kovačevih v Genterovcih. To, da sta očer in mati ostala sama na kmetiji, pa ni nič novega, saj se tudi marsikje druge starejši prebijajo sami. Kovačeva nista sama, saj jima redno pomagata otroka, čeprav ne živita pri njuju.

S. Sobočan

STROKOVNJAKI SVETUJEJO

Fiziološke motnje pri vinski trti

(nadaljevanje)

Kloroza (rumenica, bledica) nastopa predvsem v primerih, ko imamo v tleh preveč kalcija, posebno še, če so tla premalo zračna, če je previsoka talna voda, ali pa je nepropustna plast preplitko in so korenine predolge v vlažnem okolju. Tudi preveč zbita tla imajo za posledico premajhen dostop kisika in s tem posredno nedostopnost določenih hranil, predvsem železa, mangana in dušika.

MAGNEZIJ (Mg)

Je zelo pomemben element pri tvorbi listnega zelenila. Magnezija navadno primanjkuje na lahkih peščenih tleh, na težjih tleh pa je marsikdaj v težko dostopni obliki za trto. Pri sprejemu magnezija iz tal imata pomembno vlogo tudi dušik in kalij. Če je teh dveh hranil preveč, je Mg težje dostopen trti. Pomanjkanje magnezija se kaže v rumenjenju listja (listne žile ostanejo zelene), vmes pa se pojavijo rumena polja. Pri večjem pomanjkanju lahko rumenenje zajame cele liste, listi rjavijo in odmirajo (glej sliko). Pomanjkanje Mg je vzrok tudi za »bolezen« sušenje pecljevine, ki se je pojavila tudi pri nas. Znaki pomanjkanja Mg se mnogokrat pokažejo obenem s pomanjkanjem fosforja.

ZVEPLO (S)

Ponavadi nimamo težav s pomanjkanjem žvepla, ker uporabljamo sredstva za varstvo rastlin (npr. cosan), ki vsebuje žveplo. Znaki pomanjkanja tega elementa pa so precej podobni znakom pomanjkanja dušika, vendar se pojavljajo na mlajših listih. Žvepla je v tleh tem več, čim več je humusa.

ŽELEZO (Fe)

Je najvažnejši element pri tvorbi listnega zelenila. Če ga primanjkuje, se pojavi na zgornjih listih kloroza, najprej na mladem listju, ki ostane majhno. Na listu morda ostanejo zelene le listne žile. Velik konkurent pri vstopu železa v rastlino so elementi baker, cink, mangan. Tudi z obliko mineralnega gnojila lahko dosti vplivamo na dostop železa iz tal. Tako nitratna oblika (KAN) zavira, amonijakalna oblika (urea) pa pospešuje sprejem železa. Obilica nitratov spomladi zaradi alkalizacije (zvišanje pH) znižuje dostopnost železa in je verjetno vzrok za občasno pojavljanje kloroz.

Mikroelementi, so trti potrebni v manjši meri, vendar so nujni za dobro rodnost in kakovost.

BOR (B)

Bor je nujno potreben hranljivi element za boljšo oplodnjo, vpliva tudi na boljši sprejem kalija. Pri večjem pomanjkanju deli lista med listnimi žilami porumenijo. List se začne sušiti od roba navznoter. Členki so neenake dolžine in na njih se pojavljajo odebeltive in razpoke. Na drugi strani prevelike količine bora povzročajo deformacije listov in mladik.

ZINK (Zn)

Vpliva na dobro rast in večjo odpornost trte na sušo. Zaradi pomanjkanja cinka se trta »rozetasto« razrašča, listje je majhno. List je deformiran, nesimetričen in porumenel v obliki mozaika. Grozdi so majhni. Pomanjkanje cinka je bolj pogosto na lažjih tleh.

MANGAN (Mn)

Ima vlogo pospeševalca raznih procesov v rastlini. Pomanjkanje mangana zmanjša fotosintetično aktivnost rastline, zmanjša se kakovost grozdja, slabša je obarvanost in aroma vina. Če pa je v tleh preveč mangana, se nam težje aktivira železo (kloroza). Razlika med klorozo zaradi železa in klorozo zaradi mangana je v tem, da se v prvem primeru znaki pojavijo na mladem listju, v drugem pa na starem. Mangan je velik rival pri sprejemu železa, magnezija, kalcija in amonijakalne oblike dušika. Pomanjkanje mangana na listju vinske trte se kaže v tem, da nam listne žile ostanejo zelene, ostalo pa so rumene pege, le del lista okoli srednje glavne listne žile ostanejo zeleni. Čim slabša je zračnost tal, tem bolj je mangan dostopen in izpodriva druge elemente. S pomanjkanjem se srečujemo v značilnih nevtralnih, humosnih tleh. Apnenje manjša dostopnost mangana, gnojenje z bolj kislimi gnojili (KAN) pa izboljšuje sprejem mangana. Znaki pomanjkanja so le mestoma ne po celi površini lista, kot pri železu. Količina mangana je največja v mladih listih.

BAKER (Cu)

Pri pomanjkanju bakra rastlina trpi pomanjkanje vode, vrhovi poganjkov bledijo, trta slabo rodi. Do pomanjkanja bakra pri vinski trti prihaja zelo redko, predvsem zaradi tega, ker se še vedno veliko uporabljajo zaščitna sredstva na osnovi bakra.

Sklep: Kot vidimo, so gnojenje in s tem povezana pomanjkanja, presežek ali nedostopnost določenih elementov, zelo zamotan proces, v katerega vinogradnik lahko pozitivno posega s preudarnim in ne preveč enostranskim gnojenjem. Vsako pretiravanje pri gnojenju ima za posledico pojav prehranskih motenj, kar vpliva na količino in kakovost pridelke grozdja. Moji namen je bil, da seznanim vinogradnike z vlogo posameznih elementov pri prehrani in kako to vpliva na zunanji videz trte, da ne bodo pripisovali nenormalnega videza listov trte glivičnim boleznim in škodljivcem, temveč v večini primerov nepravilnemu gnojenju, slabi pripravi tal pred sajenjem in drugim ukrepom. Analizirajmo zemljo in listje, kajti le tako bomo lahko točno ugotovili, kaj tri manjka ali česa ima preveč. V prihodnje bo društvo vinogradnikov pripravilo več predavanj na temo gnojenje in oskrba vinske trte.

E. Novak, dipl. inž. agr.

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

Živina je draga, pa tudi vse drugo

V prvih dneh avgusta, ko smo se oglasili na domačiji Jožeta Kovača v Genterovcih, ni bila sezona pomembnejših kmetijskih del, saj je bila žetev že pred časom opravljena, zato smo pričakovali, da ga bomo našli pri počitku v senci košatega drevesa oziroma pod brajdo. Pa ni bilo tako! Jože je imel pri hiši zidarje, ki so urejali pročelje hiše, in jim je pridno pomagal. Našli smo ga pri mešalcu z lopato v rokah.

»Počitek na kmetih? Saj ga nikoli ni! Vedno se najde delo, seveda, če nisi lenuh. Ta mali premor med žetvijo in košnjo bomo izkoristili in uredili hišo. Pred tem smo pa urejali kopalnico. Tudi na kmetih, morda tu še bolj, mora človek poskrbeti za čistočo. Delavci so dragi, pa tudi dobiti jih ni mogoče vselej, zato sem kar sam prijel za lopato,« nam je povedal Jože, ko smo ga pobarali, kako je s počitkom.

»Menda ste največji kmet v Genterovcih? Koliko zemlje je pravzaprav imate in kaj pridelujete?«

»Imamo 10 hektarjev zemlje, pridelujemo pa največ koruze. Tokrat jo imamo zasajeno na 4 hektarjih. S površine dveh hektarjev jo bomo silirali, ostalo pa bo zrnje. Precej smo pripravili sena in nekaj ga še bo. Veste, pri nas smo spoznali, da je živinore-

ja kolikor toliko donosna le, če živalim pokladamo domačo krmno. Imamo 18 glav živine, od tega 5 krav, eno telico, plemenskega bika, ostalo pa so pitanci. Sicer pa na kmetiji pridelujemo še pšenico. Čeprav je bila letošnja letina za 30 odstotkov slabša od lanske, smo prodali 1200 kilogramov pšenice in nekaj je še bomo. Letos smo posejali tudi 30 arov s sladkorno peso. Prva setev ni bila uspešna, druga, čeprav smo sejali 21. maja, torej zelo pozno,

pa je uspela; obetamo si obilen pridelek sladkorne pese. Ugotovljamo, da se le-to zdaj najbolj splača pridelovati, ko bi le bilo pri hiši več delovnih moči. Stroji namreč v določenih primerih ne morejo nadomestiti človeških rok. Pri nas imamo vse stroje, razen kombajna, na kmetiji pa sva ostala sama z ženo. Moram pa povedati, da tako hčer, ki živi v Radmožancih, kakor sin, ki je v Dolini, rada prideta in pomagata pri pomembnejših delih.«

— KMETIJSKA MEHANIZACIJA — ŽIVILSKA INDUSTRIJA — GNOJILA — SEMENA — VELIKA RAZSTAVA VSEH VRST ŽIVINE — PRODAJA BLAGA ŠIROKE PORABE

24. MEDNARODNI KMETIJSKO-ŽIVILSKI SEJEM
GORNJA RADGONA, 22.—31. 8. 1986

SODELUJE ČEZ 1000 DOMAČIH IN TUJIN RAZSTAVLJALCEV — STROKOVNA PREDAVANJA — PREDAVANJA ZA HOBISTE — AVKCIJSKA PRODAJA GOVEJE ŽIVINE

DELOVNI ČAS:
od 9.00 do 19.00 (izabavni programi do 24.00)

NEDELJA 24. avgusta
— ob 10.00 velika parada kmetijskih opravil in navad
— ob 15.00 velike konjske dirke

Josip Marčan (48) iz Grabovnice pri Čazmi, ki sodi med najuspešnejše dreserje divjih živali na svetu in že dvajset let živi v ZDA (na sliki s kapo), je uspel vzgojiti križanca med levom in tigrico. Na sliki: tiger in mladi križanec liger, kot ga imenuje Marčan.

Edino upanje za nekatere

Ko je Jim Lewis (to ni njegovo pravo ime, marveč le ime za javnost) prišel v newyorški inštitut Rogosin, je bil povsem obupan človek. Večino svojih odraslih let je trpel zaradi težav s srcem, ki jih je imel zaradi obilnega nabiranja holesterola v krvi, ki je nazadnje začel mašiti krvne žile z zamaški in nanosi na stenah žil. Tudi stroga dieta mu ni pomagala, saj se mu je nabiralo toliko holesterola v krvi zaradi genske napake, ki je med ljudmi razmeroma redka. Do dopolnjenega 47. leta starosti je imel že tako zamašene žile, da so morali opraviti štirikratno operacijo bypass. Čez 9 let je moral na podobno operacijo, a kljub vsej tej najboljši možni medicinski skrbi ni nič zaustavilo smrtno nevarnega mašenja krvnih žil. Lewiss je že zrl smrti v obličje. Zdravniki so mu lani pripisali kvečjemu še leto dni življenja.

Na inštitutu Rogosin je Lewis prostovoljno postal nekakšen poskusni zajček. Na njem so preskusili nov način zdravljenja, ki mu strokovno pravijo fereza nenasičenih lipoproteinov.

Dejansko je šlo za ponavljajočo se filtracijo krvi, pri kateri so izločili iz krvi najbolj nevarne holesterole. Po letu dni takšnega zdravljenja se Lewis občutno boljše zdravstveno počuti. Izginili so tudi debeli nanosi holesterola, ki jih je bilo mogoče prej videti na Lewisovih rokah s prostim očesom kot zadebeline žil. »Zdaj imamo pred seboj svet nekaj prihodnosti,« pravi Lewis.

Filtriranje krvi z omenjenim postopkom je še najbolj podobno znani dializi krvi, ki jo uporabljajo pri ljudeh z močno obolenimi ledvicami. Postopek traja okrog 4 ure, skozi daljše obdobje pa ga morajo ponavljati vsak teden. Posebna vrednost fereze nenasičenih lipoproteinov je v tem, kot zatrjujejo medicinski strokovnjaki, ker pri nji pride samo do izločitve škodljivih holesterolov, vse druge sestavine krvi pa ostanejo nedotaknjene, med njimi tudi nasičeni lipoproteini, ki

spadajo med koristne in za telo potrebne holesterole. Še več: kaže da se količina dobrodejnih holesterolov po postopku nekoliko poveča.

Za Lewisom so postopek opravili samo še v nekaj primerih. Tako so zdravili zelo težkega bolnika v Nemčiji in v Sovjetski zvezi, kjer imajo opremo in znanje omenjene postopke.

Posebno zanimivo pa je sporočilo z Japonske, kjer je dr. Akii Yamamoto ozdravil hude arterioskleroze otroka, ki bi pred nekaj leti zanesljivo umrl zaradi srčne kapi, saj se mu je nabiral holesterol v vseh žilah, posebno v ledvični žili in na srčnih zaklopkah. Japonski zdravnik je dečko vo kri filtriral na bolj enostaven način, zdaj pa že tudi uporablja ferezega.

Vsi ti primeri dajejo obilo upanja tistim nesrečnejšem, ki so bili doslej brez upanja in jih je nepravilno delovanje telesa prezgodaj sililo v smrt. Pomagala jim ni nobena dieta, nobeno zdravlilo.

DRUGJE SMO PREBRALI

Najbolj razširjen nemški priimek je Müller (Mlinar). Nosi ga 10,36 odstotka prebivalcev v ZR Nemčiji.

PSIHOKIRURGIJA VSE BOLJ SPORNA

Če naj bi sodobnega medicinca zalila rdečica pred katero od zmot medicinske znanosti, potem ga zagotovo lahko ob pregledu, kako je zdravstvo v zadnjem stoletju ravnalo z duševnimi bolniki. Umobolni so bili podvrženi pravim mučilnim ravnanjem, od prhanj z ledeno mrzlo vodo, namernih okuženj z mrzlico, vbrizgavanj konjskega seruma v hrbtnično cev do odstranjevanja žlez z notranjim izločanjem, zob, mandljev in maternic pri ženskah. Še več, umobolne so zdravili z velikimi dozami najrazličnejših preparatov, katerih stranski učinki so bili grozljivi: zlomi kosti, težki spahi, hudl krči, kome, uniženje spomina. Veliko teh postopkov ni imelo nikoli oprteljive znanstvene osnove.

O teh zadevah je premislil Elliot S. Valenstein, ko je pripravil gradivo za zanimivo knjigo Velika in drzna zdravljenja. V nji je podal zgodovinski pregled psihokirurgije in drugih ostalih radikalnih načinov zdravljenja duševnih boleznih, vsebina knjige pa je kljub zgodovinskemu značaju aktualna, saj odkriva početja in postopke, ki segajo na sam rob sprejemljivega in so nekateri v praksi še dandanes. Vse to pa javnost, ki je vse bolj osveščena, vznemirja. Osebnostna svoboda in človekovo dostojanstvo sta namreč vrednoti, ki sta v današnjem svetu zelo ogroženi in sta deležni tudi zaradi tega večje pozornosti.

Pod pojmom psihokirurgija razume pisec posege v možgane, s katerimi naj bi psihokirurgi spremenili bolnikovo duševno stanje, pri tem pa gre za posege v nepoškodovane dele možganov.

Prvi, ki se je lotil psihokirurškega posega, je bil portugalski nevrolog Egas Moniz. Velja za očeta tako imenovane prefrontalne lobotomije. S tem posegom preržejo živčna vlakna, ki povezujejo prednje režnje možganov z ostalimi. Prefrontalno lobotomirajo še danes pri nekaterih hudih in trdovratnih prebavnih motnjah in pri bolnikih z nenormalnim psihičnim vedenjem, kot navaja slovenska Medicinska enciklopedija, ki skopu piše še tudi, da poseg sekun-

darno izziva spremembe osebnosti. Pretresljiv dokument o lobotomiranju je sicer fiktivna filmska priprava Let nad kukavičjim gnezdom.

Portugalski nevrolog se je za poseg odločil na osnovi ugotovitev iz poskusov z opicami. Opazil je, da je rezanje povezovalnih živčnih vlaken v možganih delovalo pomirjajoče na agresivnost živali. Zal se je kasneje izkazalo, da se je pri eni od dveh poskusov opic agresivnost povrnila.

Na to se ni oziral nevrofiziolog John Fulton, ki je nadaljeval s poskusi, in ne Walter Freeman, ki je leta 1936 uvedel lobotomiranje v stalno prakso. V treh desetletjih je opravil prek 2.000 takih posegov, pri tem pa se ni prav nič oziral na naravo posameznih duševnih bolezni bolnikov. Odkril je tudi poseben hiter postopek lobotomiranja, ki se lahko opravi v nekaj minutah in brez anestezije.

K razraščanju psihokirurgije je pripomoglo, kot trdi pisec knjige, tudi to, da je začetnik prefrontalne lobotomije Moniz leta 1949 prejel Nobelovo nagrado. Svoje pa so prispevali tudi gospodarski razlogi. Umobolnice so bile še posebno v ZDA prenapolnjene, posegi, ki so obljubljali hitro odpravljanje hujših vedenjskih motenj, pa vabljivi. K vsemu skupaj je nedvomno pomagalo tudi slabo znanje. Duševne bolezni so

bolj ali manj ostale na meji med znanim in skrivnostnim, med ozdravljivim in neozdravljivim.

Psihokirurgija je izgubila nekaj svoje priljubljenosti in razširjenosti šele v šestdesetih letih, ko se je začela širiti elektrokonvulzivna terapija, po domače rečeno — zdravljenje z električnim šokom.

V zadnjem času tudi ta postopek zdravljenja duševnih bolezni zbuja močne pomisleke in odpor.

Navdušeni lobotomisti niso kaj prida preverjali lastnega početja. Tako so znanstveniki šele v zadnjem času odkrili, da rezanje živčnih vezi ni tako preprosto, saj z njim poškodujejo tudi občutljiv sistem povezav, ki delujejo pri nadzoru čustev.

Res je sicer, kot kažejo nekatere študije vestnejših psihokirurgov, da nekaterim bolnikom tovrstni posegi koristijo in jim olajšajo življenje, vendar pa ni še nihče dokazal, da so koristi več vredne, kot so očitne nepopravljive poškodbe. Psihokirurgi, ki bi edini lahko izvedli natančne analize lastnega početja, se temu upirajo. Niso hoteli sodelovati niti pri študiji, ki so jo o lobotomiji načrtovali pred nekaj leti v Veliki Britaniji in ki naj bi dala odgovore na številna vprašanja o psihokirurgiji.

Psihokirurške operacije še kar naprej izvajajo. Na razvitem Zahodu je takšnih operacij vsako leto več sto, kako je na Vzhodu, se ne ve.

V zabodnonemškem Erlangenu so pred nedavnim predstavili avto, ki ga poganja sončna energija. Vozilo je sicer počasno — samo dvajset kilometrov zmore na uro, toda gorivo je tako rekoč zastoj.

Prvi Američani

Vprašanje, katera zgodnja kultura je (in kdaj) prva naselila ameriško celino, že več kot stoletje deli znanstvenike na več taborov. Ne morejo se zediniti, strinjajo pa se v glavnem le v dveh točkah, in sicer, da naselitev izvira iz severovzhodne Azije in da je človek zanesljivo prisoten na ameriških tleh že okrog 15.000 let. Najstarejše najdbe na severnoameriških tleh so stare 11.500 let, na južnoameriških tleh pa najde iz Čila in Brazilije, katerih starost postavlja na največ 15.000 let.

Najnovejše ugotovitve, ki sta jih postavila N. Guidon in g. Delibrias, pa govorijo, da je človek živel na ameriških tleh že pred 32 tisoč leti. Arheologa sta ponovno raziskala zgodovinsko najdišče nad dolino Pedra Furada, ki so ga leta 1973 odkrili francoski in brazilski arheologi.

Prva izkopavanja so naletela na plati, stare do 8.000 let. Raziskovalci so našli kamnita orodja in ostanke ognjišč. Letošnja izkopavanja pa so dosegla najnižjo kulturno plast, ki je ležala kar 3 metre pod nanosi. Strokovnjaki so tako dobili zanimiv in za znanstvene raziskave zelo primeren prerez skozi več plasti stalne prisotnosti človeka. Najstarejša plast je sicer po najdbah najbolj ravna, našli so vsega dvoje kamnitih predmetov in ostanke ognjišča, vendar pa so merjenja z ogljikom 14 pokazala, da mora biti zelo stara. Prav najnižje plasti niso mogli datirati vendar pa meritve naslednje plasti pokažejo, da gre za najmanj 32.000 let stare materialne ostanke človekove prisotnosti na tem predzgodovinskem najdišču.

Naselitev ameriških celin se je tako pomaknila globoko v preteklost.

Vročina škodi

Ameriški zdravniki so objavili študijo, v kateri je rečeno, da lahko dolgotrajne poletne vročine povzročijo neplodnost pri moških, katerih organizem sicer slabo uravnava telesno temperaturo. Po mnenju Andrewa Seafloona s teksaške univerze visoke temperature negativno vplivajo na spermo, tako da je kar 50 odstotkov neplodnosti pri moških kriva visoka temperatura.

V Ameriki se vsak peti zakonski par zdravi zaradi neplodnosti, pri tem pa gre v 40 odstotkih primerov za neplodnost moških. Po mnenju doktorja Seafloona je za neplodnost pri več kot enem milijonu Američanov krivo nepravilno uravnavanje telesne temperature, ki se med poletnimi vročinami še poveča. Stanje pa se lahko še poslabša zaradi nošenja tesnih kavboj, dela v prevročnih prostorih, sedenja v pregretyh avtomobilih in pretiranega sončenja.

Novosti za čolne in letala

Profesor Heinrich Hertel iz Berlina trdi, da je uporaba plavuti pri plovilih nekaj, kar je onstran verjetnega, čeprav temelji na skrbno opravljenih meritvah: s pogonom na plavuti bi bilo mogoče dosegati začetne pospeške pri gibanju v vodi, ki bi dosegali petkratni pospešek težnosti (5 g) — se pravi toliko, kolikor je meja za zdržljivost astronautov pri izstrelitvah z velikanskimi raketami ...

Morebiti pa bi namesto pogo-

na z ladijskim vijakom, ki zapravi največ energije za mešanje in vrtnčenje bližnje vode, pa za jalovalo tvorjenje cele ceste razburkane vode za plovilom, le kazalo poskusiti s pogonom na plastične plavuti? Na majhnih čolnih menda plavuti z nožnim pogonom vsaj pri zagonu zlahka posekajo mnogo močnejše motorje!

Prav podobno kot z ribjo sluzjo v vodi je tudi v zraku: ob krilih letal nastaja zlasti blizu zvočnega zidu vrtnčenje, ki zmanj-

šuje vzgon in povečuje zračni upor, s tem pa za letenje potrebno moč in porabo goriva. Zato že od slovitega robotskega vojaškega letala HIMAT že resno razmišljajo o mehkejši »koži« letal, tako mehki, da bi sama zadušila nastajajoče vrtnice in umirila tok zraka ob krilih. V bistvu gre seveda za čisto isti pojav kot v vodnem okolju, le da je viskoznost v zraku drugačna in se problemi zato pojavijo pri mnogo večjih hitrostih.

Čez 24 let že na Marsu

Z ameriškim vesoljskim plovilom, ki je eksplodiralo kmalu po vzletu, se niso razpršile vse možnosti za nadaljnje raziskovanje bližnjega vesolja s človeškimi posadkami, čeprav so nekateri napovedovali obdobje popolne robotizacije. Človek ostaja prej ko slej tisti, ki lahko največ koristnega izve in razišče. Pri tem ga noben stroj ne more popolnoma zamenjati. Razumljive so torej odločitve ameriških strokovnjakov za vesoljske raziskave, da bodo nadaljevali z osvajanjem vesolja s človeškimi posadkami.

Najnovejša študija, ki jo je pripravila ameriška komisija za vesolje, govori o letu 2020 kot tistem časovnem roku, ko bodo astronauti stopili na Marsova tla in bodo dograjene orbitalne postaje okoli Zemlje ter baze na Mesecu. S pomočjo teh postaj in baz naj bi že pred izkrcanjem na Marsu osvojili vesoljski prostor med Zemljo in Soncem.

Pri razvoju osvajanja bližnjih planetov našega osončja bo imela zelo veliko vlogo Luna. Postavitve stalne baze na Lunu bo namreč zahtevala razvoj takšne tehnologije, ki je potrebna za polet na Mars, kar je končni cilj sedanjega programa raziskovanja vesolja s človeškimi posadkami.

V naslednjih 15 letih so predvidena nova vesoljska vozila za večkratno uporabo, in sicer za prevoz koristnega tovora, ljudi in velikih delov z orbitalnih postaj na Mesec. Predvsem naj bi zmanjšali ceno za prevoz tovora v vesolje. Ta je zdaj še vedno zelo visoka, čeprav je delno že tudi gospodarsko zanimiva. Da bo bližnji vesoljski prostor postal zares zanimiv za gospodarstvo, bi morala priti na 400 dolarjev za kilogram koristnega tovora.

Še v tem tisočletju, se pravi v naslednjih desetih letih, bodo Američani postavili vesoljsko luko v zemeljski orbiti in več laboratorijev. Do takrat naj bi razvili že tudi vozila za velike razdalje, tako da bi prvi človek stopil na Mars že okrog leta 2010. Zanimivo je, da načrtujejo vozilo, ki bo stalno krožilo na trajektoriji med Zemljo in Marsom, pri čemer bi izkoristili gravitacijsko silo obeh planetov za velik prihranek pri porabi goriva. Na stalno potujoče vesoljsko vozilo pa bi se astronauti vkrcali z baz na Mesecu oziroma z vesoljskih postaj v Zemljini orbiti.

V vesolju se torej obeta kar veliko novega. Ne smemo pa seveda odmisлити sovjetskih načrtov in tudi ne načrtov Evropejcev in Japoncev, ki skupaj načrtujejo tudi raziskovanje vesolja.

Zgučano seden, odano za osen posel vsakšji je prej donosen, matematiko takšno nej se včio nišče kda de kokoš, zdaj ešče je pišče?

S te mele pravijo, nede krüja rešitve telko se pontüja, ka bejli, čaren, enoten, mejšani s cejnami vsi delajo kak zmejšani.

Najbole se mi vidijo procenti, energija plače pa drüjgi elementi stanovanje, tekstil, obutef, kurjava, nazadnje kompletna je zmejšjava.

Furt san mislo, kda novi ministri kočij se sedejo k praznomi piskri, ka v njega do začeli dejvati, nej pa stare pesmi popejvati.

Sita mestnega hrupa in klepetavih prijateljc se je Maria Whittaker (17) iz Bournemoutha kar sama odpravila na potepanje po morjih tega sveta.

Bi radi živeli dlje?

POSTANITE DIRIGENT

Raziskave so potrdile, kar so dirigenti živijo dlje kot navadni ljubitelji glasbe že dolgo slutili: smrtniki. Sloviti Arturo Tosca-

nini je dirigiral do svojega 90. leta in Leopold Stokovski je vihtel taktirko še pri petindevetdesetih. Dr. Donald Atlas iz Kalifornije je izračunal povprečno starost 35 najbolj znanih umrlih dirigentov na svetu: 73,5 leta! To je kar pet let več kot življenjsko povprečje drugih prebivalcev našega planeta.

In kako doktor Atlas utemeljuje svojo ugotovitev? Dirigenti so samozavestni, nadpovprečno inteligentni in priznani v širokem krogu oboževalcev. Znano pa je, da uspešnost, potrjuje samega sebe in priznane lastnih prizadevanj podaljšujejo življenje. Povrh se dirigenti med vajami in nastopi toliko gibljejo, da se jim že zaradi fizičnega napora stalno krepi srce in krvni obtok.

EDINA REŠITEV: LOČITEV

Zakaj se ločujejo Jugoslovani? Vzrokov je skoraj toliko kot razvezanih parov. Povprečno se ločujejo po 10 letih zakona.

Velikokrat se zgodi, da je ljubezen v prvih letih zakona vroča, čez nekaj časa pa se odnosi med partnerjema ohladijo. Za ta padec »temperature« v glavnem poskrbijo zakonci sami. Velikokrat pa hitijo gasiti ogenj že na začetku tudi starši.

»Živela sem s taščo,« pripoveduje uslužbenka iz Titograda. »Nosim čevlje z visoko peto, kar je moja tašča motilo. Stalno mi je tudi očitala, da se šminkam in »svobodneje« oblačim. Tri leta sem poslušala njene pridige, potem pa sem zahtevala ločitev.«

Tudi tekstilna tehnologinja iz Beograda se je ločila zaradi tašta, ki je zahteval, da mu vsak večer opere noge. Tem »pediker-skim« zahtevam se je kmalu pridružil mož, nato pa še tašča, nakar se je snaha odločila in vložila zahtevo za ločitev.

Veliko je tudi maminih sinč-

kov in hčerke. Daktilografinja iz Zagreba je imela »srečo«, da se je poročila s takšnim sinčkom. O vsem v njunem zakonu je odločala njegova mati, obvarovati nista mogla niti največjih intimnosti, saj je tašča večkrat pokukala v sobo, če je njen sinček dobro pokrit, da se ne bi prehladil.

Ljubosumnost je sicer normalen spremljajoč pojav v vsakem zakonu, vendar do določene meje. Če pri tem pretiravamo, zakonca dobesedno prisilimo, da odide. Podobno se je zgodilo zakoncu iz Ljubljane, ki sta sicer oba intelektualca. Žena je bila tako ljubosumna, da ji je moral mož dobesedno za vsako uro poročati, kje je bil. Celo ko je imel sestanke, je hodila preverjat, če je zares tam. Po sedmih letih njenega zalezovanja je vložil tožbo za razvezdo, pred tem pa je našel novo ljubezen...

Sarajevska igralka je vedela, da jo mož vara. Ko pa je to storil še z njeno najboljšo prijateljico,

ji je prekipele. Razjarjena jo je počakala pred gledališčem in jo pretepla. Tudi tu je bil epilog — ločitev.

Vzrok za preklic večnega DA je velikokrat tudi spolnost. Tako je neki Beograjec v tožbi za razvezdo navedel, da se želi ločiti, ker njegova žena ne izpolnjuje točk 5, 6 in 7 iz pogodbe o spolnih dejavnostih! Domišljavi soprog je namreč po poroki napravil nekakšno spolno pogodbo, ki ji žena kasneje očitno ni bila kos...

Naslednje zlo za vsak zakon je alkohol. Vendar pa je to le posledica, saj gotovo ni zakonca, ki bi bil zadovoljen z življenjem, torej tudi s svojim zakonom, pa bi pretirano pil. Alkohol pogosto spremlja tudi zakonski pretepi, pri nas pa največkrat mož naklesti ženo, čeprav se zgodi tudi obratno. Medicinska sestra iz Sarajeva je tako udarila moža s peto svojih čevljev po glavi, da mu je na čelu ostala štiri centimetre globoka rana. Vzrok: mož ji je očital, da zapravlja denar za obleke iz Italije. Po podatkih beograjske uprave za notranje zadeve zvoni dežurni telefon 92 vsaj od 15- do 20-krat dnevno zaradi pretepev med zakonci.

Ko bi razveze prizadele samo tiste zakonce, ki so brez otrok, bi šlo res samo za razveljavitev nekega dejanja. Pomenilo bi le, da sta se ona in on zmotila, ko sta izbrala drug drugega. Vendar so pri večini jugoslovanskih razvezanih zakonov tudi otroci (največ stari od 7 do 9 let) in tako postane razveza ne le nesreča razdruženja, ampak hudo zlo za otroke in vso družbo.

ANEKDOTE

Tiberij, rimski cesar (42 pr. n. št. — 37 n. št.) ni skoraj nikoli zamenjal višjih cesarskih uradnikov, kadar pa jih je že moral, je to delal zelo nerad. Ko ga je neki dvorjan vprašal, zakaj, je odvrnil: »Opazil sem, da site muhe manj pikajo.«

x x x x x

Slavni dirigent Arturo Toscanini (1867—1957) je bil vse življenje silno mršav. Neki lombardski časopis je želel s tem seznaniti bralce in je objavil tole novico: »Včeraj zvečer se je pred Scalo ustavila prazna kočija; iz nje je izstopil Arturo Toscanini.«

Deset vprašanj o običajnem spolnem vedenju (II. del)

V prejšnji številki Vestnika smo objavili prvi del pogovora z znanim slovenskim seksologom dr. Hubertom Požarnikom, ki smo ga povzeli po reviji Zdravje, danes je na vrsti drugih pet vprašanj in odgovorov.

1. Ali naj partnerja sočasno doživita orgazem in kako naj moški ugotovi, če ga je ženska zares doživela?

Sočasen orgazem najdemo pri manj kot 25 % parov (v 65 % primerov so »hitrejši« moške, v 10 % pa žene). Sočasnost je sicer zaželjena, ne pa nujna. Bolj za skrbljujoče je, da se večina mož svoje »dolžnosti« ne zaveda, zato vsaka peta žena toži, da pri predigrji hiti in je grob, tretjina pa se pritožuje nad moževim vedenjem, ko so že zadovoljene. Večina mož doživlja orgazem podobno, žene pa na različne načine. Zato je možu težko ugotoviti, ali ženska »hlini« — običajno pa se to da ugotoviti po ženskih prsih, saj po orgazmu zleze splahnejo, tako da postane celotni kolobar nekam manjši in naguban. Prsni bradavici, ki sta bili prej zaradi nabrekliosti zlez manj vidni, sedaj močno izstopita.

2. Veliko se govori o prvem spolnem odnosu. Lahko posredujete nekaj ugotovitev?

Starost, ko imajo ljudje prve spolne odnose, se vse bolj niža — tako ima med 14-letniki odnose že 5 % fantov in 2 % deklet. Pri dvajsetih je ta odstotek pri moških že 82, pri ženskah pa 69. Ob tem ima slabo več 8 % deklet

in 1 % fantov, neprijetno pa se počuti 10 % deklet in 5 % fantov. Prvič doživijo orgazem okrog 40 % deklet.

3. Kakšna je zveza med izobrazbo oz. pripadnostjo določene mu sloju in spolnostjo?

Že Kinsley je ugotovil, da imajo manj izobraženi prve spolne odnose prej in so bolj nezvesti — delavska mladina začne s spolnostjo v povprečju štiri leta pred študentsko, kar pa ne pomeni, da je njihova spolnost bolj zadovoljiva. V spodnjih socialnih slojih je bolj monotona, toga in nesproščena, zato ima 74 % žensk negativen odnos do spolnosti (iz srednjega le 14 %). Zato imajo »nižji« pari veliko manj spolnih odnosov kot »višji«. Obratno pa je pri manjši partnerice — vsak tretji delavec in le vsak deseti študent je imel npr. štiri ali več partnerice.

4. Vpliv staranja na spolnost?

Višek spolne moči mož je okrog 20. leta, pri tridesetih je za 8 % manjša, pri štiridesetih za 25 %, pri petdesetih za 47 %, pri petinšestdesetih pa že za 60 %. Iz prakse pa vemo, kako spolnost starejših moških poraste, če srečajo novo partnerico, vendar to tra-

ja le nekaj mesecev. Velik del motenj v spolnosti gre pripisati monotoniji v zakonu, preobremenjenosti s poklicem, duševni in telesni preutrujenosti, pretiranju pri jedanju in pijanju, skrbem, potrnosti...

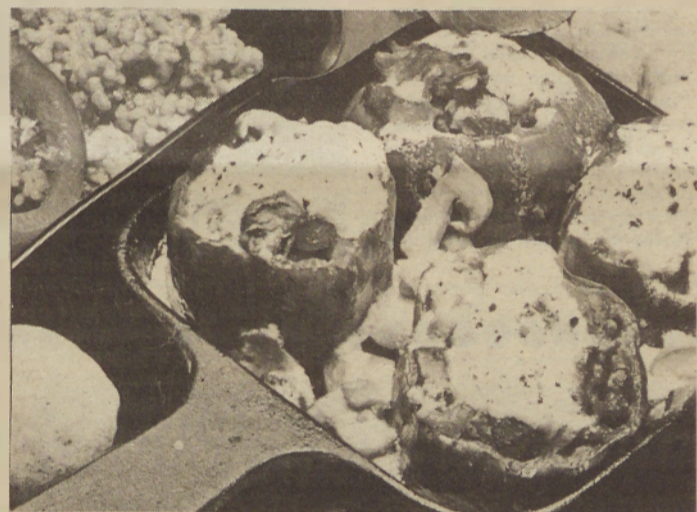
5. Kakšen je vpliv kontracepcije na spolno življenje v sodobnosti?

Danes je načrtovanje rojstev nekaj samoumevnega. Temu v prid govori dejstvo, da ima pri 18 letih že vsako drugo dekle redne spolne odnose. Vendar pa še vedno veliko parov kontracepcijo odklanja zaradi neznanja, nepotrebne strahu ali nevrotičnega odnosa do spolnosti. Med ženskami z osnovno šolo jih ima kar 41 % negativen odnos do kontracepcije, med tistimi z višjo ali visoko šolo pa le še 17 %. Na drugi strani so tudi zdravniki polni predsodkov — štirje od desetih so na primer proti temu, da 17-letnice jemljejo kontracepcijske tablete. Kakorkoli že, te tablete so ženske in moške osvobodile bojzani pred zanositvijo, kar ugodno vpliva na njihovo spolno vedenje. Zato jih ima 34 % bolj pogosto spolne odnose, 29 % jih je zaradi tablet s spolnostjo bolj zadovoljnih kot prej in končno 26 % žena poroča o tem, da sedaj bolj pogosto in lažje dosežejo orgazem.

Košarice iz paprik

prelijte z raztopljenim margarinom in ostanom smetane. V pečici naj se peče še približno 15 minut.

Uporabite približno enako velike paprike, da bo vse enako hitro kuhano.

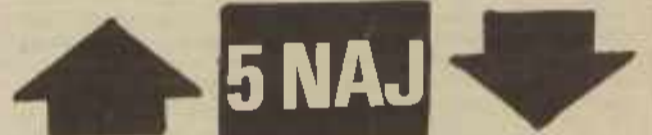
Za pripravo jedi potrebujete: 8 zelenih paprik, 200 g šampinjонов ali drugih gob, 60 g suhe slaninice, 2 čebuli, 3 jajca, sol, poper, sladko rdečo papriko, Vegeto, peteršilj, 4 žlice olja, 6 žlic smetane, 40 g margarine.

Paprikam odrežite vrhove, očistite sredino, kuhajte 5 minut v slani vodi in odcedite. Na olju prepražite čebulo, narezano na kocke, suho slanino in gobe. Jaj-

Recept za ta teden

ca dobro zmešajte z dvema žlicama vode, Vegeto, sesekljanim peteršiljem in pomešajte z dušenimi gobami, čebulo in slanino. S to zmesjo napolnite paprike in jih prelijte s 3 žlicami smetane, ki ste ji primešali rdečo papriko in poper. Nato papriko naložite v nepregomo posodo, namazano z oljem in pecite v pečici približno 30 minut. Pečene paprike

RADIO MURSKA SOBOTA

vsako sredo na Radiu Murska Sobota, v oddaji 21 232 lestvica tega tedna:

1. Sanjman te — Mlada pot
2. Friendswill be friends — Queen
3. 30° u hladu — Srebrna krila
4. Cry to heaven — Elton John
5. Touch me — Samantha Fox

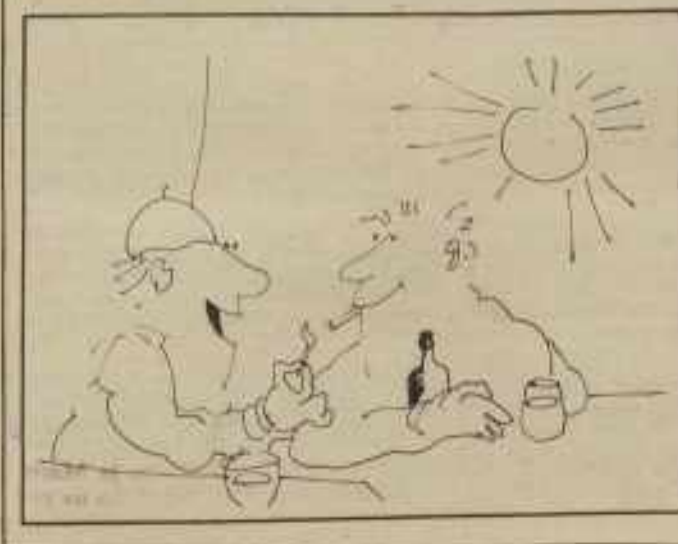
Lestvica nastaja s sodelovanjem HI-FI videostudio na Kidričevi 21 (telefon 069 25 577), 69000 Murska Sobota, kjer med drugim snemajo audio kasete, na voljo pa so najnovejši posnetki. Odprto imajo od 9.00 do 17.00.

Naši predlogi:

- Ljubil bi se — Gu-Gu
- Sledgehammer — Peter Gabriel
- Ne mogu, da ga ne volim — Magazin

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Podpise pod našo risbo pošljite do četrta, 21. avgusta, na naslov VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene podpise honoriramo.

- Pohiti vendar, drugače ne uloviva inflacije! (Stanko Zver)
- Čuj, Friga, si za samoupravljanje? Jaz bom izvršilni organ, ti pa boš vzgajala žrebeta. (Martin M.)
- Spet bova jedla pšenico, saj je cenejša od koruze. (Milan Šernek)

SESTAVIL MARKO NASTAVIL	ŽENSKA, KI NASTOPA NA KONCERTIH	BEBEC	KDOR IMA MOČ IN OBLAST, VLADAR	MESTO V IRANSKI POKRAJINI LARISTAN	DEDALOV SIN V GRŠKI MITOLOGJI	EDNI ZASTOPNIK SESALCEV, KI LETA	SPAČEN OBRAZ
AVTOR ROMANA «IVANHOE»							
VOJSKOVOĐJA ZAHODNIH GERMANOV							
SOLI ALI ESTRI SOLITRNE MISLINE							
ODLIČEN BRITANSKI TEKAČ				PRIPADNIK ROMOV			
				RIM. VOJSKOVODJA			
VULKAN NA SICILII						PANCEVO	
						NATRU	
ROMUNKA		ŠPORTNA IGRA					
		NORVEŠKA PISATELJICA					
PRAKUŠČAR KI ŽIVI LE NA NOVI ZELANDJI							
IZUMRLI SLOVANI						ODPATINA V STENI	FRANCO-SKO PLEMSTVO
							SINJSKA VITEŠKA IGRA
NEOCAM			VRHNE OBLAČILO				
			ČASOVNA ENOTA				
JAPONSKO MESTO JUGOZH. OD NAGONE				KLICA, POGANJEK			
				SKOPJE			
SLOVENSKI PISATELJ (JANKO)							
SREDOGORJE V ZAHODNI AFRICI							

REŠITEV PREJSNJE KRIZANKE — Voderavno: rudalina, spreter, dostava, IRA, Lem, O, Loire, tvor, NJ, ee, Alec, hlineži, Nik, t, ikebana, kadilak, Anatole.

Na Bukovniškem nič novega

Z Bukovniškim jezerom upravlja ribiška družina iz Lendave. Le-ta skrbi predvsem za ribji zarod in seveda za ribolov. Ribiči torej lahko pridejo na svoj račun, seveda, ko je ribolov dovoljen. To pa seveda še ni dovolj. Ob jezeru bi se lahko razvilo večje rekreacijsko središče, vendar se ne, ker ni pravega »podjetneža«. Odpovedala sta (vsaj za zdaj) tako družbeni kot zasebni sektor. No, ja, kadar je »pri Vidu« proščenje, tedaj je gostinska in druga po-

vprašanje, ali bodo ves dan ostala s samo enim fantom, pa so odgovorile, da jih popoldne pride še nekaj. Saj res! Mesa je bilo veliko preveč za sedem žledčkov, prijace pa tudi. Nekaj smo k zmanjšanju zaloge prispevali tudi mi. Sicer pa so dekleta postavila tudi šotor. Nekatera so se tudi kopala. Bodočim tekstilnim tehnikom, trgovcem, strojepiskam (dejale so, da se še izobražujejo v teh programih) je dan mineval v razigranosti.

odločilo za enotedensko bivanje ob jezeru. Tu so sklenili preživeti del svojega dopusta. Prva sta tja prišla dimnikar Ernest Gerenčer in avtoklepar Vili Laslo. Zakurila sta ogenj in začela pripravljati bograč. Točka, ki so si jo izbrali fantje, je že močno »zdelana«, kar je dokaz, da je zelo »prometna«: fantje namreč ne posedajo, ampak se grede razne družabne igre. Na vprašanje, ali bodo imeli čez teden na jedilniku samo bograč, pa sta »kuharja« odgovorila, da bodo pripravili še druge »specialitete«: čevapčiče, ražnjice... pa tudi gobe in ribe. Stroške enotedenskega bivanja na jezeru so si bratsko razdelili, razen pijače, za kar bodo poskrbeli vsi. Prinesli jo bodo od doma. Fantje so se zdaj že vrnili domov, s čemer pa ni rečeno, da ne hodijo več k jezeru. Taborjenje ob njem je bilo sorazmerno poceni, ni se bilo treba daleč peljati in se izpostavljati prometnemu vrvežu in nevarnostim.

Človeka torej vleče v naravo. Ko bi bila pomurska jezera primerno urejena, ko bi bila ob njih tudi kaka organizirana ponudba, ko bi se ob njih kaj dogajalo (prireditve), ko bi... tedaj bi bile te točke še privlačnejše. Zdjaj pa je bivanje posameznikov oziroma skupine odvisno predvsem od njihove iznajdljivosti. Morda pa tudi tako ni slabo?

Š. Sobočan

»Izvolite kupico domačega vina!« je dejal Vili Laslo, njegov prijatelj s kuharico pa je pristavil: »Tudi bograč boste lahko kmalu poskusili!« Mudilo se nam je in sprejeli smo le prvo ponudbo.

nudba tudi ob jezeru velika. Druge dni pa je vse odvisno od iznajdljivosti obiskovalcev jezera, ki jih je zlasti ob koncu tedna veliko: prirejajo pojedine v naravi, nabirajo gobe, uživajo na svežem zraku, nekateri, ki jih ne moti umazana voda, pa se tudi kopajo.

Ob našem obisku na Bukovniškem jezeru smo, čeprav je bil delavnik, našli kar precej počitnikarjev. Največ je bilo seveda mladih, ki so tod preživljali del svojih počitnic oziroma dopusta. Tako smo »naletili« na skupino deklet (in enega fanta) iz Dolge vasi, Doline, Pinc in Gaberja, ki so pravkar poskušali dobrote z žara. Seveda so jim teknile in dekleta so morda celo pozabila na nenehno skrb — linijo. Je pač tako, da v dnevih veselja in radosti človek tu in tam popusti. Na

Dobro pa so si verjetno opočili tudi starejši dobrovniški dečki. Tudi oni so ob jezeru postavili šotore in 10 se je

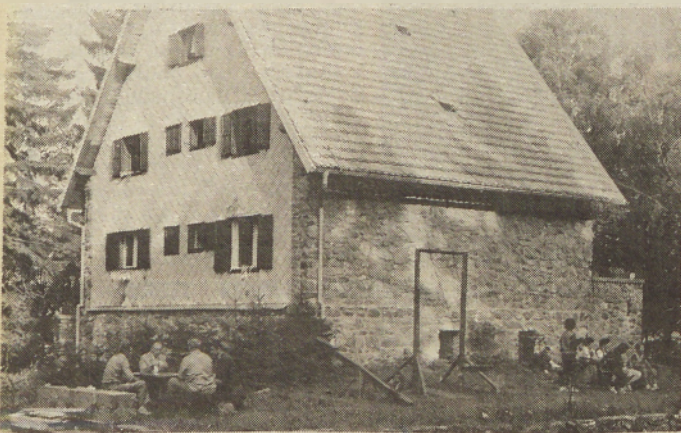
Dekleta iz okolice Lendave so tokrat bila letos že drugič ob Bukovniškem jezeru. Preživljala so del brezskrbnih počitniških dni, pa v kuharskih večerinah so se preskušala. Foto: Š. S.

BO SOBOŠKA JELKA ZACVETELA ALI OVENELA?

Sredi pohorskih gozdov stoji tudi dom Jelka, ki je last Počitniške skupnosti Murska Sobota. V njem je 9 sob oziroma 33 postelj. Čemu vse naj bi Jelka služila? V prvi vrsti za preživetje dopusta — poleti ali pozimi — za izlete, bivanje športnikov, šolo v naravi in še kaj. Zamisli ob prevzemu in urejanju (obnavljanju) kočice so bile dokaj vabljive, obetajoče. Vendar pa zadnja leta Jelka skorajda polovico leta sameva, in ker ni dovolj gostov, beleži tudi izgubo. Nekateri članice počitniške skupnosti so zato že izrazile željo, da bi kočo dali komu v najem in se tako znebili skrbi za pokrivanje izgube.

Kako kaže letos? V dopustniških mesecih (junij, julij, avgust) je bila (oziroma bo) Jelka zasedena. Precej zaslug za to ima občinski sindikalni svet, ki je dal pobudo in vodi akcijo, da delo-

treba odmisli, zato pa je veliko časa za sprehode med bujnimi smrekami in jelkami od ene do druge turistične točke, za družabne in športne igre, branje knjig, nabiranje gob in gozdnih sade-

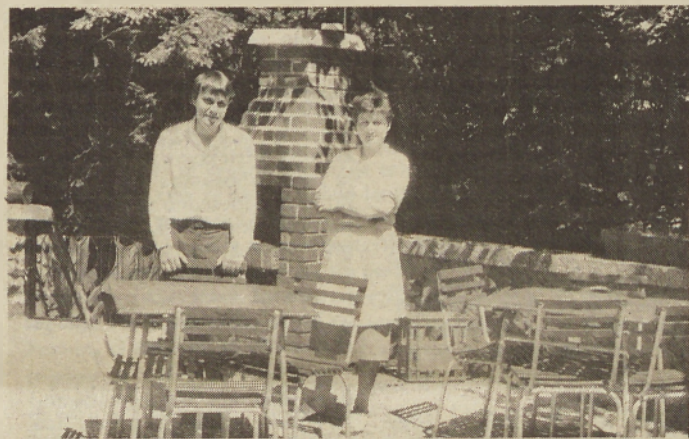
Na zunaj kaže dom Jelka na Pohorju še kar prijeten videz. Tudi okolica je mikavna. Če bi poskrbeli za nekatera notranja popravila in več gostov v mesecih, ko zaposleni nimajo dopustov, potem bi soboška Jelka še bolj zacvetela.

vne organizacije izberejo posamezne sindikalne aktiviste oziroma delavce ter jim v celoti ali delno krijejo stroške enotedenskega bivanja na Pohorju. Tudi pri občinskem sindikalnem svetu so v ta namen zagotovili sredstva za kritje stroškov posameznim sindikalnim aktivistom.

Oktober in novembra bo Jelka najbrž spet večinoma samevala, decembra, januarja in morda še februarja pa jo bodo kot običajno zasedli smučarji. In če bi bila vsaj kolikor toliko zasedena v preostalih mesecih, potem ne bi bilo bojazni, da bi soboška Jelka na Pohorju ovenela.

Kaj početi pozimi na Pohorju, je seveda jasno. Poleti pa se mnogim zdi, da tam ne bi imeli kaj početi in da je takrat možno preživeti dopust le na morju. Pa je tudi sedaj lahko prijetno, če ste gost počitniškega doma Jelka na Pohorju! Kopanje si je seveda

žev in še za kaj. Domala vsi gostje so zadovoljni tudi s prehrano

Najbrž so domala vsi gostje zadovoljni s prehrano in postrežbo, za kar se trudita Marta Špešič in Janko Rudl. Četrto leto sta zaposlena v Jelki, ki je postala tudi njun družinski dom.

Jože Graj

Miroslav Slana-Miros VIDEMSKA DRUŽNOST OD GUBCA DO VUKA

4

NEKATERE POSEBNOSTI VUKOVE OKOLICE

Vinski grič Sovjak z zaselkom, ki so mu rekli Štrigovska graba, se je že v Vukovem času delil na več zaselkov. Na glavnem slemenu sta Veki ali Dugi Sovjak in Mali Sovjak. Odcepki zaselkov pa se imenujejo Hrénovica, Kizmina Sakošak, Kamen ali Pesek in Rebro. Vas se razteza kar na šestih gričih. Tod je živelo tedaj veliko viničarjev, vinogradi pa so bili last nižinskih kmetov. Večjih posestnikov ni bilo veliko. Ustno izročilo pravi, da so ljudje verovali v zakleto krajčino, ki je bila zakleta v kačo v globokem temnem gozdu ob južnem gričku, ki je tonil v tmačen gozd. Krajčična naj bi nekoč odrešila vse trpeče domačine. Podobna legenda se je bila razširila tudi o Stari Gori, na kateri naj bi stal nekoč ogromen grad. Ta se je bil pogreznil kdo ve zavoljo kakšne napake ali pregrehe. Stari ljudje pripovedujejo, da so videli v ženiškem gozdu ob Stari Gori nenavadno kačo s petelinjim grebenom in krono na glavi. Kača je govorila in prosila, naj jo odrešijo prekletstva. Takšna in podobna zgodovina kraja je močno vplivala na kasnejšo ustvarjalnost Ivana Vuka, ki je rad opisoval davne ljudske zgodbe, še raje pa je imenoval svoje junake po domačih krajih in znamenitostih.

IVAN STOPA V SVET

Prva srečanja z življenjem so dala Vuku v roke knjige iz domače knjižnice v Vidmu. Prve izkušnje si je nabral v dramski skupini. Opajal se je tudi z vsebinami prvega slovenskega tabora, ki je bil v bližnjem Ljutomeru in si ga je prek zgodovinskih virov prisilikal v zavest. Kmalu ga domači kraj ni mogel več zaustaviti. Zlezel je iz idiličnega gnezda Samojove domačije. Zapustil je blatne klance, gorice, jarek s potočkom, ki se je skrivnostno vil po Štrigovski grabi, poletna zorenja žit, jensenska klopotanja v vinogradu.

Leta 1906 je napravil odločilen korak v svet. V Mariboru se je vpisal v VINAJSKO IN SADJARSKO ŠOLO. Tam je bil izredno dober učenec. Mati in oče sta bila prepričana, da se bo fant po šolanju vrnil domov in doma umno kmetoval, podkovan z znanjem. V svet je stopil kot osemnajstleten fant. Premalo časa je živel v Vidmu, da bi se tam docela usidral v ljudsko kulturno življenje. Hrepenel je po novem spoznanju. Bil je v nekem pogledu predhodnik znanih Videmčanov, Kocbeka, Kreftov in drugih, ki so stopili v svet za njim; v že spremenjeni svet, ki je bil v naprednih težnjah poln odrekanj in eo se revolucionarji morali tedaj boriti skrivno, da so pripravili pot kasnejši vstaji in revoluciji. On se je

bil opajal s starejšimi domačini, revolucionarji in ustvarjalci. Močan vtis je napravil nanj Peter Dajko iz Gornje Radgone, slovnica in okrožni šolski nadzornik, rojen 1787, po katerem se je imenovala pisava dajkovičica. Pripravil jo je bil na pobudo Jerneja Kopitarja iz latinice in cirilice. Medtem pa je, kot vemo, pripravil podobno pisavo, metelčico, tudi Metelko z Dolajnske. Ivan Vuk je rad listal slovnico in druge slovstvene knjige. Spoznal je življenjska nasprotja, na katera se je treba pripraviti...

V že omenjenem življenjepisu je Vuk med drugim zapisal: »Moje stremljenje po izobrazbi mojim staršem ni dalo miru. V Mariboru je bila tedaj sadjarska in vinarska šola. In tedaj je bil okrajni zastopnik razpisal štipendijo za enega učenca. Naključje je hotelo, da sem jo dobil jaz. Za tise, ki niso znali nemško, je bila učna doba tri leta, za druge dve. Opravil sem jo. Ob zaključku šolanja sem prejel diplomu, da sem ekonom, da lahko upravljam veleposestvo in vinograde bogatih vinogradnikov. Številni moji sošolci so se bili posvetili temu delu, ki je podobno službi velikega hlapca. Jaz pa še te službe dolgo nisem dobil. A ko sem jo dobil, sem jo opravljal samo 14 dni. Zakaj rajši sem delal kmečka dela doma na štirih hektarih, kakor pa na veleposestvu za 15 kron mesečno. Že zadnje leto mojega študija sem pisal v časopise podlistke. Takrat se strankarsko življenje ni bilo razvito in se je bila vsa borba na političnem polju vršila za slovensko narodnost, kar je vzbujalo veliko odpora in narodnostne borbe. Teh bojev sem se z vso vneto udeleževal tudi jaz pa sem bil zato osovražen v nemško-nacionalnem taboru; bo dovolj, če povem, da sem imel že tedaj, ko sem bil potrjen k vojakom, črno piko. Ta črna pika mi je povzročila v vojaški službi velike preglavice.«

Kot bi ga vse življenje pomalem težila neuresničena želja po študiju na visoki šoli, v biografiji piše tudi tole: »Takšna je bila torej moja izobrazba; izobrazba kmečkega fanta, ki je nekoliko pogledal v mesto, nadlegoval čitalnice in si izposajal knjige od vsakogar, ki mu je knjige hotel posoditi, se učil brez profesorjev, zasledoval literarne pojave in premišljeval o vsem, kar je slišal in prebral ter se poglobljal v kritične razprave in seveda pisal. Poleg mnogoštevilnih novel in črtic, ki so bile priobčene v raznih listih, je Mohorjeva družba izdala mojo knjigo ZORISLAVA. To je zgodovinska povest. Slovenski ilustrirani tednik je izdal mojo knjigo JUNAKI SVOBODE ter moj ilustrirani prevod zgodovinskega romana hrvaškega pisatelja dr. Deželiča V BURJI IN VIHARJU in V SLUŽBI KALIFA. V ilustriranih mesečniku SLOVAN je izhajal moj prevod pisatelja Kozaraca MRTVIM KAPITALI. Ta povest je kasneje izšla kot samostojna knjiga. Tiskarna v Krškem je izdala moj prevod A. Šenoe KLETVA. Moj psevdonim je bil: Starogorski. Do svetovne vojne sem bil sourednik SLOVENSKEGA ILUSTRIRANEGA TEDNIKA in njegov upravnik.«

Pred vojno sta osrednji vrline Vukovega ustvarjanja ruralnost in ljudskost. Poleg ZORISLAVE prav večerniško zavzeti tudi njegova povest KAR BOG STORI, VSE PRAV STORI. Temu zgledu sledijo številne njegove objave povesti, katerih posebnosti so junaki nenavadnih imen, kar, mimogrede, spominja na posebnost literarnih junakov irskega nobelovca Samuela Becketta. Imena Beckettovih junakov so veliko zaposlovala literarne zgodovinarje. Vuk seveda nima ničesar skupnega z Beckettom in bržkone njegovoge dela ni poznal, toda v njegovih kasnejših črticah je vendarle opazna socialnost, tudi neke vrste eksistencialna filozofija, ki pa je zadušena v elegrijah.

Izvor Vukovih junakov je lažje razvozlati ob poznavanju njegovega rojstnega kraja in slovenskogrške okolice. Svoje junake je namreč poimenoval po domačih vaseh, predmetih in drugih regionalnih poseb-

nostih, s čimer je vnel v pripoved poseben ton, nemalokrat tudi obarvan humoristično, parodično, pa četudi ni bil docela ustvarjalno sklenjen.

Vukova zgodnja dela so tudi bogata s stilnimi posebnostmi, čeprav stila ni nikoli dokončno izbrusil. Rad je uporabljal narečne posebnosti. Pri njem sta priljubljivi besedi »pje« in »ves«, ki se ponavljata.

V teh zgodnjih delih tekoče pripoveduje in izpoveduje sebe, svoje korenine, z besedami ljudske modrosti; izpoveduje tegoba kmečkoga življenja, zemljinega človeka, prijetne trenutke obarvane s starimi šegami in običaji ter opravili.

Ko ne bi prekrizala Vukovih literarnih snovanj prva vojna, bi nemara literarno oživil Slovenske gorice in Priekijo tako živokrvno čistokrvno, kot sta kasneje oživila nekateri kraje severovzhodne Slovenije Miško Kranjec in Ivan Potrč.

Vukov literarni zapis PREGANJANJE MEGLE, na primer, je zlitje ljudskosti skozi opis običaja, ki je bil živ v njegovih krajih zlasti januarja. Na spominski dan, ko je po biblijskem zapisu iz Savla-preganjalca postal apostol Pavel, so pred sončnim vzhodom dečki do štirinajstih let po domačijah vriskali. Gospodarji domačij, kakor so prišli, so verovali, da bodo ti »nedolžni« dečki z vriski pregnali meglo iz žita in pšenice in bo zato polje dobro obrdilo. Deklice niso smele vriskati, saj se jih megla ne bi ustrašila. Kdor ni imel v družini dečkov, je objubil krajcar sosedovim, samo da so prišli vriskat. Lepo, plastično opisano vriskanje in zapleta konča Vuk prav cankarjansko, ko se na koncu kesa, ker je materi zamolčal, da je šel zjutraj vriskat. Zlagal se ji je bil, da je šel v cerkev, kamor pa ga ni prevel gnalo.

Vzorec, ki pove veliko o izbiri njegovih literarnih junakov, je ljudsko obarvana zgodba NA ŽGANJARI. V njej je uporabil imena domačih krajev (Kokolajnsčak), predmetov, ki jih je poosebil (Čunta, Štor, Branovlek, (Krompjača) in ljudskih značaja (Cemernjak). V teh zgodnjih delih je Vuk vtkal v ustvarjalno tkivo moč izpovedi brez večjih verbalnih spekulacij. V kasnejših letih so ga telesno in duševno okupirali revolucija, bolezen in čustveni stresi, zato je spočetka obetavno zasnovana pristnost izraza počasi oslabela.

KREPITEV ZAVESTI

V začetku stoletja so bili ljudje manj zmaterializirano ujeti. Tako so tudi Videmčani bolj verovali v duhovne vrednote in si krepili narodnostno zavest iz potrebe. Tedanja stebra učenosti, šola in župnišče, sta do leta 1914 lepo sodelovala na kulturno-prosvetnem in političnem področju z nameni, da bi utrjevali slovenstvo.

Pri zadnjem ljudskem štetju pred prvo vojno se je javno opredelilo za Nemce komaj okoli 10 nemškutarjev. Velika večina domačinov se je javno opredelila za slovensko bit, za Slovenijo. To je bodrihen podatek, če ne prezremo, da so bili tedaj prek nemškutarje Gornje Radgone in tudi nihajočega Ljutomera vse hujski pritiski, katerih glavna vsebina je bila pomnemčevanje domačinov.

Pogermanjenju so se lahko upirali ljudje, ki niso nasledili trenutnim vplivom in objubam; niso zagrizli v kos čokolade, ki je lahko imela v sredini trup, ampak so zavestno gojili kulturno dediščino. Razmere so nekoliko zanihale, ko je pri Sv. Jurju ob Ščavnici umri napredni župnik Kune. Tedaj se je tok sodelovanja med šolo in cerkvijo nekoliko upočasnili. Toda slovenske jezikovne korenine so bile že prežete s trajnim duhom.

(Dalje prihodnjic)

DANICA SUKIĆ — PREDSEDNICA AMD GORNJA RADGONA

Denar je bil glavni vzrok za odpoved SP

Avto-moto društvo Gornja Radgona, ki ima dolgoletno tradicijo, se je uveljavilo zlasti na športnem področju. V zadnjem obdobju pa se v društvu srečujejo z nekaterimi težavami. O njihovi dejavnosti, problemih in načrtih smo se pogovarjali s predsednico društva, Dano Sukičevič.

— Kakšna je dejavnost AMD Gornja Radgona, s čim se ukvarjate?

»AMD Gornja Radgona je bilo ves čas svojega delovanja, predvsem pa zadnja obdobja, aktivno na športnem področju. Ugotavljamo pa, da je tehnika za ta šport draga in komaj zbiramo sredstva, da omogočimo našim športnikom sodelovanja na tekmovanjih v Jugoslaviji. Ugotavljamo pa tudi, da aktivnost članstva ni najbolj zadovoljiva, verjetno smo premalo delali s tistimi člani, ki se konkretno ne ukvarjajo s športno dejavnostjo. Mislim predvsem na družabna srečanja, preskušnje voznikov, delo s pionirji — to kar je vse naša dejavnost.«

— AMD Gornja Radgona je doseglo velik mednarodni sloves z organizacijo svetovnih prvenstev na dolgi stezi. Celotno dvakrat je bilo organizator finala. Letos bi moralo biti organizator četrtfinala SP, vendar ste organizacijo v zadnjem trenutku odpovedali. Zakaj?

»Dirko smo odpovedali predvsem zaradi finančnih težav. Zakaj je bilo to tik pred zdajci? Predvsem zaradi tega, ker smo bili do zadnjega prepričani, da bomo uspeli zbrati potrebni denar. Aktivnosti so

bile tudi širše, saj je predsednik skupščine občine skupaj s predstavniki DPO v občini sklical razgovor z najodgovornejšimi predstavniki združenega dela, kjer bi naj ugotovili, ali naj se ta prireditve predvsem zaradi velikih sredstev širše podpira ali ne. Ugotovljeno je bilo, da se ta prireditve podpira, vendar ni bilo možno zbrati denarja zanjo. Skupaj smo ugotovili, da bi lahko zbrali je okrog 5 do 6 milijonov dinarjev, potrebno pa bi jih bilo 10 oziroma več. Poleg stroškov prireditve bi namreč morali tudi opremiti našega tekmovalca, da ne bi bil na prireditvi le sopotnik. To je glavni vzrok, zakaj smo prireditve odpovedali.«

— Opaziti je, da športna dejavnost v AMD Gornja Radgona upada. Kaj je vzrok temu oziroma kakšni so sploh odnosi v društvu?

»Ne bi mogla reči, da dejavnost na športnem področju upada, saj naši športniki sodelujejo na tekmovanjih v naši državi. Ker smo zaradi splošnih gospodarskih razmer odpovedali mednarodno prireditve, še ne moremo govoriti o tem, da ne bi s športno dejavnostjo nadaljevali. V organih društva

pa ugotavljamo, da smo precej sami. Mislim predvsem na to, da ne živi celotno mesto za take prireditve in da jih ne izkoristimo dovolj v turizmu, gostinstvu in trgovini. Že prej sem omenila, da je pri tem aktivnost članstva upadla, predvsem iz navedenih razlogov. Menim da odnosi v društvu niso slabi. Res pa je, da smo vsi skupaj nezadovoljni, ker nismo bolj aktivni.«

— Kakšne pa so usmeritve nadaljnjega delovanja AMD Gornja Radgona?

»Vsekakor moramo v bodoče več aktivnosti usmeriti v delo s članstvom. Za novo vodstvo moramo pridobiti mlajše, sposobne ljudi, ki bodo voljni več delati. Na športnem področju pa razmišljamo predvsem o dokončanju male speedwayske steze in o nakupu opreme. Z malo tezo bi omogočili nemoteno vadbo našim športnikom doma ter tudi prireditve, ki bi jih lahko plačali. Menim, da so te prireditve cenejše. O vsem tem smo se dovorili na seji upravnega in izvršilnega odbora v juliju letos in v ta namen tudi imenovali komisijo, ki je z delom že začela. V teh poletnih mesecih pa se bo vse skupaj malo zavleklo. Prepričana sem, da bo društvo nadaljevalo s svojo tradicijo, in to z vzgojo mladih športnikov in tudi s speedwayskimi prireditvami.« Feri Maučec

NOGOMET

SERIJA TEKEM OLIMPIJE

Nogometaši Integrala Olimpije iz Ljubljane, ki igrajo v slovenski ligi, so bili na enotedenskih prireditvah v Pomurju in odigrali več prijateljskih tekem s pomurskimi klubi. Rezultati — Bakovci: Olimpija 0:5, Beltinka: Olimpija 1:6 (Harstman), Ljutomer: Olimpija 1:2 (Štaman), Nedelica: Olimpija 0:6 in Polana: Olimpija 0:6. Igralci in vodstvo Olimpije so pred tekmo v Veliki Polani položili šopek cvetja na grob pisatelja Miška Kranjca, nekdanjega člana upravnega odbora in častnega predsednika NK Olimpije.

Prehodni pokal Veržeju

Nogometni klub Črenšovci je v nedeljo pripravil prvi turnir za memorial bivšega igralca Antona Režonje. Sodelovala so štiri moštva. Največ uspeha so imeli nogometaši Veržeja, ki so postali prvi zmagovalec. Rezultati — Veržej: Odranci 2:0, Hotiza: Črenšovci 2:1, Črenšovci: Odranci 6:1 in Veržej: Hotiza 2:1. Vrstni red: 1. Veržej, 2. Hotiza, 3. Črenšovci in 4. Odranci. Zmagovalec je prejel prehodni pokal in pokal v trajno last. Pokal pa je prejela tudi drugouvrščena ekipa.

RK TOKO ČRENŠOVCI

Želja — ostati v drugi republiški ligi

Rokometaši Toka iz Črenšovca, ki so bili že štirikrat pomurski prvak, so se šele letos uspeli uvrstiti v drugo republiško ligo — vzhod. Tako bo imelo Pomurje v novi sezoni v drugi republiški moški rokometni ligi štiri predstavnike: Bakovce, Krog, Radgono in Črenšovce, kar je največ doslej. Za tekovanje v

Rokometaši TOKA iz Črenšovca — novi član druge republiške rokometne lige — vzhod. Stojijo od leve: Hajdinjak (trener), Žugelj, Gerič, Sernek, Kreslin, B. Horvat. Čepijo: Novak, T. Halas, Hozjan, M. Halas in Recek. Manjkajo: Glavač, Gjeker, Kebel, Horvat in Prša.

novem okolju so se rokometnaši iz Črenšovca začeli pripravljati že v drugi polovici julija in vadijo trikrat tedensko pod vodstvom novega trenerja Martina Hajdinjaka. Treninje so dobro obiskani in disciplina primerna, izostajajo le tisti, ki delajo v popoldanski izmeni. Z doseganjem potekom priprav so zadovoljni in upajo,

večja želja. V rokometnem klubu Toko iz Črenšovca so se dobro organizirali, zato upajo, da bodo uspeli zagotoviti potrebna sredstva za tekovanje z lastnimi prireditvami, svoj delež bodo prispevali igralci sami, računajo pa tudi na pomoč Zveze telesnokulturnih organizacij občine Lendava. F. Maučec

II. SPUST PO MURI BD BISTRICA

Pričakujejo nad sto kajakašev in kanuistov

Brodarsko društvo Bistrica, ki obstaja šele tri leta in pol, prej pa je tri leta delovalo kot sekcija, organizira v nedeljo, 17. avgusta ob 12.00 spust po reki Muri od kroškega broda do mosta pri Bistrici. Organizatorji pričakujejo, da se bo drugega spusta udeležilo nad sto kajakašev in kanuistov iz slovenskih in hrvaških klubov. Med njimi bodo tudi kajakaši in kanuisti iz Kroga in Bistrice, ki se bodo potegovali za najvišja mesta. Zlasti je razveseljivo, da uspehom kroških kajakašev sledijo tudi Bistričani, ki se vse bolj uveljavljajo na tekmovanjih. Že številka, da pri BD Bistrica redno vadi okrog 20 tekmovalcev in tekmovalk, večinoma pionirjev in pionirk, pove, da so na dobri poti. To potrjujejo tudi rezultati z zadnjih tekmovanj, ki so jih dosegli mladi kajakaši iz Bistrice. Domači gledalci bodo tokrat imeli priložnost, da lahko pozdravijo Romana Graja, Tino Jakšič, Simono Copot med pionirji in pionirkami, Alojza Ozbečiča med mladinci in Donka med turisti. Vsi ti so že na dosedanjih tekmovanjih dosegli vidne uspehe.

Brodarsko društvo Bistrica, ki poleg tekmovalnega športa posebno skrb namenja množični rekreaciji, saj šteje društvo okrog 120 članov, pa se uveljavlja tudi na področju družbene samozaščite. Letos so že organizirali več prve pomoči, v tem mesecu pa nameravajo pripraviti praktično vajo iz reševanja pri utopitvah. F. M.

POKAL NZS

BREZ ODLOČITVE V LENDAVI

Mnogi ljubitelji nogometa so prišli na stadion Nafta v Lendavi, da bi se prepričali o formi in možnostih pomurskih ligašev Mure v slovenski in Nafta v območni nogometni ligi — vzhod. Žreb je namreč odločil, da sta se v prvi tekmi za pokal Nogometne zveze Slovenije pomerila pomurska ligaša, ki imata v novi sezoni velike ambicije. Mura bi želela v medrepubliško, Nafta pa v slovensko ligo. Čeprav ne gre soditi kakovosti moštev le po tej tekmi, kajti moštvi nista nastopili v najboljših postavah, do začetka prvenstva pa je še nekaj časa, gledalci niso bili zadovoljni s prikazano igro. Srečanje se je končalo neodločeno 3:3, po prvem polčasu pa je vodila Mura z 2:1. Strelci: Suč (11 m) in Ferencek 2 za Nafto ter Baranja (11 m) in Idič 2 za Muro. Z napakami je sodil Kolarič iz Maribora.

KONJSKI ŠPORT

Arno MS (M. Slavič) tretji na derbiju

KK Ljubljana je na hipodromu v Stožicah pripravil veliko kasaško prireditve z osrednjo točko sporeda — 59. jugoslovanskim kasaškim derbijem. Zmagal je Fit (J. Horvat), Ljubljana, 1:22,4, medtem ko je bil Arno MS z Markom Slavičem starejšim iz Ključarovec tretji (1:25,1). Fit je last Marjana Prešerna iz Ljubljane, Arno MS pa Janka Slaviča iz Ljutomer. Zmagovalec je postavil nov rekord za derbije. Poleg jugoslovanskega kasaškega derbija pa je bila zanimiva tudi najhitrejša dirka, kjer je Lahor II (I. Mukič, Ada) zmagal in postavil nov absolutni jugoslovanski rekord 1:17,3, doslej Rebeka (B. Puhar, Veržej) 1:17,8. Dorica MS z Markom Slavičem mlajšim pa je zasedla drugo mesto.

ŠAH — REPUBLIŠKO PRVENSTVO ČLANIC

Brigita Čavuzič četrta

Na Ptujju je bilo končano letošnje republiško prvenstvo v šahu za članice, na katerem je sodelovalo 14 igralk, med njimi edina pomurska predstavnica Brigita Čavuzič iz Gornje Radgone. Najboljša pomurska igralka je v zadnjem kolu premagala Uriskovo in s 7,5 točke zasedla četrto mesto. To je uspeh, s tem pa je tudi Čavuzičeva dosegla željeni cilj — mesto med prvimi petimi, čeprav bi njena uvrstitev lahko bila še boljša. V srečanju s prvimi tremi — Orelovo 11, Košanskijevo 11 in Krežetovo 10 točk — je namreč zamudila lepo priložnost, da osvoji vsaj polovico točke. Sicer pa je bila Čavuzičeva na svojem drugem republiškem tekmovanju za članice precej boljše kot na prvem, kar kaže na njen vzpon.

SPEEDWAY — DRŽAVNO PRVENSTVO

Horvat tretji, Čaba četrti

V Osijeku je bila druga dirka za državno prvenstvo v speedwayu, na kateri so sodelovali tudi pomurski tekmovalci — člani AMD Gorenje Varstroj iz Lendave in AMD Gornja Radgona. Od pomurskih tekmovalcev je bil najuspešnejši Artur Horvat iz Lendave, ki je z 12 točkami zasedel tretje mesto, uspešen pa je bil tudi Čaba, ki je z 11 točkami zasedel četrto mesto. Radgončan Kocmut je osvojil 5 točk in zasedel sedmo mesto. Po dveh dirkah vodi Pavlic (Prelog) z 29 točkami pred Omerzelom 27, Horvatom 25, Čabo 21 in Kocmutom 20 točk. Od pomurskih tekmovalcev ima še edini možnost za naslov prvaka republiški prvak Horvat.

KAJAKAŠTVO

DVA REPUBLIŠKA NASLOVA KROŽANOM

Na reki Soči v Tolminu je bilo republiško prvenstvo starejših mladincev v spustu, na katerem je sodelovalo okrog 70 tekmovalcev iz Slovenije. Med njimi so bili tudi kajakaši in kanuisti BD Mura iz Kroga in se lepo odrezali, saj so osvojili dva republiška naslova. Izkazala sta se kanuista Horvat — Marič, ki sta osvojila naslov republiškega prvaka. Republiški naslov pa so Krožani osvojili tudi v moštveni vožnji 3 x K-1 (Vereš, Kovarič, Kovarič). Med kajakaši enosedi je Miran Veren zasedel drugo, Roman Kovarič pa peto mesto. Druga ekipa Kroga je bila v moštveni vožnji četrta.

STRELSTVO

NORŠINCI DESETI

V Podgradu pri Kranju je bilo na sporedu šesto kolo tekovanja republiške lige v streljanju z malokalibrsko puško. Ekipa Noršincev je s 693 krogi zasedla deveto mesto. Posamezno: Turner 235, Balaško 234 in Bukovec 224 krogov. Po šestih kolih je SD Noršinci na desetem mestu.

V KANČEVCIH 90 STRELCEV

SD Goričko Kančevci je preteklo soboto pripravila tradicionalno tekovanje v streljanju s polavtomatsko puško. V lepem vremenu se je tekovanja udeležilo 90 strelcev iz 17 strelskih dručin in JLA. Zmagala je ekipa ABC Pomurke — MI iz Murske Sobotice s 154 krogi pred Panonijo iz Murske Sobotice 141 in Hodošem 131 krogov. Med posamezniki je bil najboljši Števanec (Panonija), ki je z 68 krogi zasedel prvo mesto pred Jeričem (ABC Pomurka — MI), 67, in Jonašem (Hodoš), 66 krogov. Prvi trije so prejeli pokale in kolajne, prvih deset pa še praktične nagrade. Filip Matko

Pokal SD Noršinci

Občinska strelska zveza Murska Sobota je na strelišču pri kanalu v Murski Soboti pripravila občinsko tekovanje v streljanju z malokalibrsko puško za pokal maršala Tita pod pokroviteljstvom občinskega štaba teritorialne obrambe Murska Sobota. Zmagala je ekipa SD Noršinci (Bukovec, Balaško, Turner, Madjar) s 1.012 krogi pred SD ABC Pomurka — MI Murska Sobota, 957, in SD Mura, 955 krogov. Sodelovalo je devet ekip. Med posamezniki pa je zmagal Karel Turner (Nor.) z 265 krogi pred Stefanom Balaškom (Nor.), 261, in Aleksandrom Bagarijem (Panonija), 253 krogov. Sodelovalo je 36 najboljših strelcev soboške občine. Filip Matko

GANČANI

ČETRTI MEMORIAL JOŽEKA MAUČEČA

V nedeljo bo v Gančanih nogometni turnir za memorial bivšega igralca Gančan Jožeka Maučeca. Na četrtem tovrstnem turnirju bodo sodelovala štiri moštva: Mura (mladinci), Rakičan, Lipa in Gančani. Najboljši bodo prejeli pokale in priznanja. Turnir se bo začel ob 8. uri na igrišču v Gančanih.

NAMIZNI TENIS

Prvi mesti Kuzma in Ōrija

V okviru priprav za novo sezono so Sobočani gostovali na letos že desetem turnirju v Beljaku, kjer so se v konkurenci igralcev iz Italije, Nemčije, Avstrije ter Slovenije dobro uveljavili, saj so osvojili dve prvi mesti in še več drugih boljših uvrstitev, skupno so osvojili kar deset pokalov.

Pionirska in mladinska konkurenca je bila v znamenju Sobočanov, saj je pri pionirjih zmagal Janko Ōri, ki je v finalu premagal klubskega tovariša Borisa Rihtariča z 2:1. Pri mladincih je slavil Ivan Kuzma, ki je najtežje delo opravil v četrtfinalu, ko je premagal favorita Smrekarja z 2:1, v polfinalu Ungerja in finalu Žitka. Tretji mesti sta si razdelila Unger in Fridrih, med osmerico sta se uvrstila Gerendaj ter Rihtarič. V članski konkurenci se je Benko, Benkovič in Kuzma uvrstili med najboljšo osmerico, kjer je zlasti Benkovič izpustil veliko priložnost za polfinale, ko je vodil v setih 1:0 in v drugem 20:18 proti nekdanjemu poljskemu reprezentantu Franziku, ki zdaj igra za avstrijskega prvaka Stockerau. V igrah dvojic sta Benko — Kuzma zasedla tretje mesto, v tolažilnem delu tekovanja članov je bil Žitek drugi in Ōri tretji. M. U.

Razpored

tekem PNL 1986/87

I. kolo — 31. 8. 86

Bakovci:Veržej
Turnišče:Dobrovnik
Polana:Renkovci
Beltinka:Hotiza
Črenšovci:Rakičan
Tišina:Odranci

II. kolo — 7. 9. 86

Veržej:Odranci
Rakičan:Tišina
Hotiza:Črenšovci
Renkovci:Beltinka
Dobrovnik:Polana
Bakovci:Turnišče

III. kolo — 14. 9. 86

Turnišče:Veržej
Polana:Bakovci
Beltinka:Dobrovnik
Črenšovci:Renkovci
Tišina:Hotiza
Odranci:Rakičan

IV. kolo — 21. 9. 86

Veržej:Rakičan
Hotiza:Odranci
Renkovci:Tišina
Dobrovnik:Črenšovci
Bakovci:Beltinka
Turnišče:Polana

V. kolo — 28. 9. 86

Polana:Veržej
Beltinka:Turnišče
Črenšovci:Bakovci
Tišina:Dobrovnik
Odranci:Renkovci
Rakičan:Hotiza

VI. kolo — 5. 10. 86

Veržej:Hotiza
Renkovci:Rakičan
Dobrovnik:Odranci
Bakovci:Tišina
Turnišče:Črenšovci
Polana:Beltinka

VII. kolo — 12. 10. 86

Beltinka:Veržej
Črenšovci:Polana
Tišina:Turnišče
Odranci:Bakovci
Rakičan:Dobrovnik
Hotiza:Renkovci

VIII. kolo — 19. 10. 86

Veržej:Renkovci
Dobrovnik:Hotiza
Bakovci:Rakičan
Turnišče:Odranci
Polana:Tišina
Beltinka:Črenšovci

IX. kolo — 26. 10. 86

Črenšovci:Veržej
Tišina:Beltinka
Odranci:Polana
Rakičan:Turnišče
Hotiza:Bakovci
Renkovci:Dobrovnik

X. kolo — 2. 11. 86

Veržej:Dobrovnik
Bakovci:Renkovci
Turnišče:Hotiza
Polana:Rakičan
Beltinka:Odranci
Črenšovci:Tišina

XI. kolo — 9. 11. 86

Tišina:Veržej
Odranci:Črenšovci
Rakičan:Beltinka
Hotiza:Polana
Renkovci:Turnišče
Dobrovnik:Bakovci

Skrunitev grobov

Prejšnji teden so na pokopališču na Safarskem ugotovili, da je nekdo — po vsej verjetnosti v nočnih urah — poškodoval 12 svečnikov. Delavci uprave za notranje zadeve doslej storilca še niso odkrili, čeprav lahko domnevamo, da je bil v akciji spet kak objestnež. Skrunitev grobov je zelo vznemirila občane. Skode je za 50 tisoč dinarjev.

V Ina-Nafti v Petišovcih se je zgodila huda delovna nesreča. Ker je bil delavec, ki so nalagali na viličar vilice drugega delovnega stroja, v napoto tovorni avto, ga je Jože Toth iz Pinc z vzvratno vožnjo hotel odstraniti, pri tem pa ni bil previden; s stranico je zadel delovodjo Karla Kološa iz Lendave pri čemer se je ta tako hudo poškodoval, da je naslednji dan umrl.

Neurje, ki je v soboto ponoči zajelo Goričko, je povzročilo precejšnjo škodo. Najbolj prizadeta je domačija Marije Dončec iz Budinec, saj je strela, ki je udarila v skedenj, povzročila požar in s tem za 700 tisoč dinarjev škodo.

V soboto, 9. avgusta, pa je gorelo tudi v Murški Soboti. Ernest Lülük je osumljen, da je zanel požar na ostrejšu hišo svoje matere. To naj bi storil pod vplivom alkohola.

Sobotni koncert Lepe Brene ni imel posebnega vpliva na večje kršitve prometnih predpisov in javnega reda in miru. Miličniki so namreč ustavili le nekaj voznikov, ki so vozili pod vplivom alkohola, na samem zabavišču pa so trše prijeli le enega navdušenca. S tem pa ni rečeno, da je prejšnji teden na naših cestah vladal mir.

V Gančanih se je zgodila prometna nesreča že na samem začetku tedna. Po lokalni cesti se je peljal s tovornim avtom Vencislav Smej iz Odranec. V križišču mu je z leve strani pripeljal kolesar Alojz Žalik iz Gančan, ki menda ni bil dovolj previden. Čeprav je Smej zaviral, je Žalik trčil v levo kolo tovornjaka in se hudo poškodoval.

Iz Križevca proti Ljutomeru se je peljal z osebnim avtom 28-letni Maksimilijan Bošnjak iz Ljutomer. Zaradi prevelike hitrosti ni uspel izpeljati levega ovinka; zaneslo ga je v jarek, kjer je trčil v betonski prepust. Gmotne škoda znaša 1 milijon, voznik se je lažje poškodoval, sopotnik Stanislav Snoj iz Ormoža pa hudo.

Rudolf Markoč iz Cezanjevca se je peljal po lokalni cesti Ljutomer—Zgornji Kamenščak. Ker je s kolesom z motorjem vozil z neprimerno hitrostjo, je padel in se hudo poškodoval.

V Šratovcih je z dvorišča nepredvidno zavijal na magistralno cesto Aleksander Kovačič iz Domžal in tako izsilil prednost pred osebnim avtom Mirka Henčiča iz Varaždina. Ob trčenju je nastala škoda za 700 tisočakov, laže pa se je poškodovala Pavla Henčič.

Huda nesreča se je zgodila v Lomanošah. Alojz Babošek iz te-

ga kraja se je s traktorjem peljal po magistralni cesti. V Lomanošah je vključil levi smerni kazalec, da bi zavil na lokalno cesto. Za njim je pripeljala z osebnim avtom Ana Plajner iz Ljubljane in traktor prehitela po levi. Silovito je trčila v levo prednjo stran traktorja, ta se je prevrnil in zletel v betonsko ograjo. Plajnerjeva in njen sopotnik Franc sta se hudo poškodovala, gmotna škoda pa znaša 180 tisoč dinarjev.

Tudi na Bistrici se je zgodila huda nesreča. V soboto je Sonja Kelenc iz Dolnje Bistrice, ki se je peljala z osebnim avtom, zaradi neprimerne hitrosti zapeljala na desno bankino, nato pa na travnik in naposled še v drevo. Voznica se je hudo poškodovala, materialno škodo pa so ocenili na 500 tisoč dinarjev.

Mirko Gomboc iz Murske Sobotice se je s kolesom z motorjem peljal iz Beltincev proti Rakičanu. Na ravnem delu cestišča je zapeljal na rob asfalta, nato na njivo, kjer je padel in se hudo poškodoval. Š.S.

Obnovljena magistralna cesta

Več kot kilometer dolg odsek magistralne ceste na Cankarjevi in Tišinski ulici v Murški Soboti, ki je v preteklosti povzročal precej preglavic tamkajšnjim stanovalcem in udeležencem cestnega prometa, je končno obnovljen. Delavci tozda za vzdrževanje in varstvo cest mariborskega cestnega podjetja iz Murske Sobotice so namreč potegnili novo asfaltno prevleko, na obeh straneh ceste pa uredili koritnice in dostopne pasove do hiš. Vsa dela so stala 32 milijonov dinarjev, denar pa je zagotovila republiška skupnost za ceste. Na ta način so tudi utišali večletne pritožbe občanov zaradi nerednega vzdrževanja ceste, ki so jo pogostokrat krpali, kar pa spričo gostega prometa, saj gre za pomembno cestno povezavo, ni bilo uspešno. M. J.

KS PUCONCI

Uspel referendum za dodatni samoprispevek

Občani Markišavec, Gorice, Šalamenec in Puconec so se v nedeljo na referendumu odločili o sprejemu dodatnega samoprispevka za dobo petih let. Poleg tega pa so občani Markišavec glasovali še za spremembo na-

membnosti že sprejetega samoprispevka. Referendum je lepo uspel, saj je 80,5 odstotka volilnih upravičencev glasovalo za sprejem samoprispevka (Markišavci 91) odstotkov, Gorica 92, Puconci 82 in Šalamenci 67).

Proti je glasovalo 16,8 odstotka volilnih upravičencev, 1 odstotek glasovnic je bil neveljaven, 1,7 odstotka pa se ni udeležilo glasovanja. Sredstva iz dodatnega samoprispevka bodo kot delež krajevne skupnosti namenili za modernizacijo cest na območju krajevne skupnosti, ki so v občinskem referendumskem programu. Gre za naslednje odcepe cest — Murska Sobotica—Markišavci, Šalamenci—Puconci, Šalamenci—Bodonci in Puconci—Gorica (asfaltna prevleka). V Markišavcih pa bodo sredstva nemanili tudi za izgradnjo telefonskega omrežja. F. Maučec

Stanko Zupan v naravnem zdravilišču Radenci

Po 15. juniju je postal upokojeni kovač Stanko Zupan iz Lesc pri Bledu svetovno znan — in to po zaslugi dr. Mira Košaka, ki mu je uspela zahtevna operacija tumorja na srcu izven telesa, kar je prva operacija te vrste v Jugoslaviji in ena redkih v svetu. 5.

srčno operacijo lani) in po zaslugi hitrega ukrepanja zdravnikov je ostal pri življenju — to je bila namreč edina rešitev. Tudi žena je šele prek televizije zvedela, kako pomembno operacijo so opravili zdravniki Kliničnega centra v Ljubljani. Bernarda Peček

Stanko in Marija Zupan se v zdraviliškem domu v Radencih prijetno počutita in rada posedita na terasi.

avgusta je prišel skupaj z ženo Marijo v Naravno zdravilišče v Radence, kjer bo okrevaj in se pripravljaj na normalno življenje do 26. avgusta.

Kakor je dejal, se sam takrat sploh ni zavedal, kaj se dogaja z njim, saj je imel 13. junija prvo operacijo in se po njej ni prebudil (najprej je imel

Ker so morali vzeti srce iz prsnega koša, ga še vedno boli desna stran, včasih pa ima še bolečine v glavi. Drugače pa se počuti vsak dan bolje, je še dejal. V Radencih je pod stalnim nadzorom dr. Zorana Lukačiča, kakšna bo nadaljnja terapija, pa je odvisno od njegove fizične moči. Bernarda Peček

SGP KONSTRUKTOR MARIBOR, n. sol. o., TOZD OPEKARNA LENDAVA, n. sol. o. Dolga vas 42 Komisija za delovna razmerja **objavlja** prosta dela in naloge:

PRAVNIK

Pogoji:
— višja šola pravne smeri,
— zaželjena praksa,
— za razpisana dela in naloge je določeno 3-mesečno poskusno delo.
Delo sklenemo za nedoločen čas.

AVTOMEHANIČAR

Pogoji:
— končana poklicna šola avtomehanske usmeritve ali druge ustrezne kovinarske usmeritve,
— zaželjena praksa,
— za razpisana dela in naloge je določeno 2-mesečno poskusno delo.
Delo sklenemo za nedoločen čas.

Kandidate prosimo, da pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 10 dneh po objavi na naslov:

SGP KONSTRUKTOR MARIBOR, TOZD OPEKARNA LENDAVA, Dolga vas 42 — Komisiji za delovna razmerja. O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh.

ABC POMURKA Veletrgovina POTROŠNIK — TOZD VELEPRODAJA Murska Sobotica, Arh. Novaka 2

Na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja DO Potrošnik, tozd Veleprodaja, **objavljamo:**

Prosta dela in naloge
— oddelkovodje v skladišču ŽVILA

Pogoja:
VK ali poklicna šola
3 leta delovnih izkušenj
— prodajalec I v skladišču VINSKA KLET

Pogoja:
poklicna šola
2 leti delovnih izkušenj
Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas.
Vloge z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljite v 8 dneh od dneva objave na naslov:
ABC POMURKA, Veletrgovina POTROŠNIK, tozd Veleprodaja, Arh. Novaka 2, kadrovska služba.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od poteka prijavnega roka.

gorenjevarstroj

Razpisna komisija delavskega sveta DO razpisuje v skladu s samoupravnimi splošnimi akti prosta dela in naloge

1. ČLAN POSLOVODNEGA ODBORA DELOVNE ORGANIZACIJE ZA EKONOMSKO PODROČJE

Pogoji:
— da imajo visoko ali višjo izobrazbo ekonomske, pravne ali organizacijske smeri,
— najmanj 5 let delovnih izkušenj,
— vodilne in organizacijske sposobnosti ter pravilen odnos do samoupravljanja.
Izbrani kandidat bo imenovan za mandatno dobo 4 leta.

2. VODJA DSSS

Pogoji:
— visoka ali višja izobrazba pravne, organizacijske ali ekonomske smeri,
— najmanj 5 let delovnih izkušenj,
— vodilne in organizacijske sposobnosti ter pravilen odnos do samoupravljanja.
Izbrani kandidat bo imenovan za mandatno dobo 4 leta.

Kandidate prosimo, da v roku 15 dni po objavi pošljejo prošnje s kratkim opisom dosedanjih zaposlitev ter dokazila o strokovni izobrazbi na naslov: Gorenje Varstroj, Kadrovska služba, 69220 Lendava. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od poteka prijavnega roka.

DO SOBOTA, n. sol. o., Murska Sobotica, Kopalniška 2

Na podlagi sklepa delavskega sveta Delovne skupnosti skupnih služb

objavljamo
prosta dela in naloge

REFERENTA ZA VARSTVO PRI DELU

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:
— končana višja šola varnostne smeri,
— tri leta delovnih izkušenj pri podobnih delih.
Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Po sklepu komisije za delovna razmerja v tozdu Obrtništvo

objavljamo
prosta dela in naloge

AVTOMEHANIČAR

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
— KV delavec — avtomehaničar,
— dve leti delovnih izkušenj,
— vozniški izpit B kategorije.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom in poskusno dobo 45 dni.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov DO Sobotica, Murska Sobotica, Kopalniška ul. 2.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v osmih dneh po izbiri.

vsak četrtak

VESTNIK

PETROL — TOZD TRGOVINA MARIBOR, PE NA DROBNO — SEKTOR MURSKA SOBOTA, Alija Kardoša 1
Komisija za delovna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge:

1. poslovodja bencinskega servisa Križevci pri Ljutomeru
2. snažilke na bencinskem servisu Križevci pri Ljutomeru

Pogoji:
Pod 1.: VKV delavec — trgovski poslovodja, 3 leta delovnih izkušenj, odslužen vojaški rok,
pod 2.: končana osemletka.

Delovno razmerje bomo sklenili: pod 1. za nedoločen čas, s polnim delovnim časom; pod 2. za nedoločen čas, s skrajšanim delovnim časom — 4 ure.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev naj kandidati pošljejo v 10 dneh po objavi na gornji naslov. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

Odbor za medsebojna delovna razmerja pri osnovni šoli Rogašovci razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

— **snažilka—kuharica**, na podružnični šoli Pertoča, nadomeščanje delavke na bolniškem dopustu.

Nastop dela s 1. 9. 1986.

INTEGRAL

PROIZVODNO TRANSPORTNO PODJETJE
AUTORADGONA
GORNJA RADGONA n.sol.o.

SOZD INTEGRAL, PTP AVTORADGONA, n. sol. o., Gornja Radgona, Ljutomerska 29, 69250 Gornja Radgona, Tozd Avto trgovina-servisi, objavlja po sklepu komisije za delovna razmerja prosta dela in naloge

— VEČ AVTOMEHANIČAROV

Pogoji:
— poklicna šola za avtomehaničarje,
— najmanj 6 mesecev delovnih izkušenj.

Za objavljena prosta dela in naloge združujemo delo za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom.

Kandidate vabimo, da pošljejo prijave z opisom dosedanjega dela in z dokazili o strokovnosti kadrovske službi delovne organizacije v 8 dneh po objavi.

Prijavljene kandidate bomo obvestili o opravljeni izbiri v roku, določenem s samoupravnim aktom temeljne organizacije.

Radijski in televizijski spored od 15. do 21. avgusta

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA PETEK: 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno danes (Mladinska, Kam konec tedna), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA SOBOTA: 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno danes (Sobotna reportaža, Ob skodelici kave), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA NEDELJA: 10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Osrednja madžarska oddaja, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (Aktualni prispevek, Minuta za varstvo okolja, Kmetijska, Humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 — Reportaža iz pobratene občine SRS in SR Hrvaške, 17.40 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA PONEDELJEK: 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno danes (Sport, Turistični utrinek), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA TOREK: 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno danes (Gost oddaje, Iskrice), 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA SREDA: 16.00 — Iz domačega glasbenega arhiva, 16.30 — Aktualno danes (Gospodarska tema, Poletni obisk), 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA ČETRTEK: 16.00 — Jazz, 16.30 — Aktualno danes (Kultura, Išče odgovore na vaša vprašanja), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA 18.10—00.40 Teletekst RTV Ljubljana, 18.25 Poročila, 18.30 Spored za otroke: Ustvarjalne igre: Krog v barvi, poučna oddaja TV Zagreb, 18.45 Flipper, 15. del ameriške nanizanke, 19.10 Risanka, 19.20 Propagandna oddaja, 19.24 TV nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.45 Vreme, 19.48 Propagandna oddaja, 19.50 Zeleži ste, pojejte, poučno zabavna oddaja, 20.15 Ne prezrite, 20.25 Gozd v morju, dokumentarna oddaja, 21.15 Risanka, 21.25 Propagandna oddaja, 21.30 TV dnevnik, 21.55 Vreme, 21.58 TV nocoj in jutri, 22.00 Propagandna oddaja, 22.05 Bergerac, 17. del angleške nanizanke, 23.00 Kultura bivanja, propagandna oddaja, 23.05 Bogata otroka, (del. n.) ameriški film.	TV LJUBLJANA 15.15—23.35 Teletekst RTV Ljubljana, 15.30 Poročila, 15.35 Spored za otroke — ponovitev oddaj: Smer deveti otok, 6. del TV nadaljevanke (čb), 15.55 Vročje hladno, 3. oddaja videoserije TV Sarajevo, 16.20 Ustvarjalne igre: Krog v barvi, poučna oddaja TV Zagreb, 16.35 Narodni parki: Po reki Tari, 1. del oddaje TV Zagreb, 17.05 Amazonka: Prihodnost Amazonije, ponovitev 8. zadnjega dela angleške dokumentarne serije, 17.50 Železni morje kliče (del. n.) vzhodnonemški mladinski film, 19.10 Risanka, 19.20 Propagandna oddaja, 19.24 TV nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.45 Vreme, 19.48 Propagandna oddaja, 19.50 Turčija: Zora razuma, 2. del dokumentarne serije, 20.15 Zrcalo tedna, 20.35 Muppet show, 21.00 Festival vedno lepih melodij — Vransko '86, 4. oddaja, 21.20 Risanka, 21.25 Propagandna oddaja, 21.30 TV dnevnik, 21.45 Vreme, 21.50 TV nocoj in jutri, 22.00 Propagandna oddaja, 22.05 Umazana Mary, nori Larry, (del. n.), ameriški film.	TV LJUBLJANA 9.00—13.05 in 14.10—22.30 9.15 Poročila, 9.20 Otroška matineja: Živ zav: Risanke in Smrciki, 10.10 Flipper, ponovitev 15. dela ameriške nanizanke, 10.35 J. K. Martin: Kitajec v Scotland Yardu, 12. del angleške nanizanke, 11.25 Folkart: Folklorna skupina Rajko in Tine Rožanc, 11.55 Propagandna oddaja, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Poročila, (do 13.05), 14.25 Zeltweg: Avtomobilске dirke F-1 za VN Avstrije, prenos, 15.10 Köln: Mednarodni atletski miting, prenos vmes 16.30 cca Poročila, 18.30 Mozaik kratkega filma: Pričevanja, ameriški film, 19.10 Risanka, 19.20 Propagandna oddaja, 19.24 TV nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.45 Vreme, 19.48 Propagandna oddaja, 20.00 M. Stanojević Byford — J. T. Byford: Kako najti srečo, 1. del nanizanke TV Beograd, 20.40 TV nocoj in jutri, 20.42 Propagandna oddaja, 20.45 Alpe-Jadrans, 21.15 Tri srca — Radenci (Big Band RTV Skopje in Novi Sad), 21.40 Športni pregled, 22.25 Poročila.	TV LJUBLJANA 18.05—23.35 18.20 Teletekst RTV Ljubljana, 18.25 Poročila, 18.25 Spored za otroke: Smer deveti otok, 7. — zadnji del TV nadaljevanke (čb), 18.40 Vročje hladno, 4. del videoserije TV Sarajevo, 19.10 Risanka, 19.20 Propagandna oddaja, 19.24 TV nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.45 Vreme, 19.48 Propagandna oddaja, 19.50 Poletni festival: Landini Consort (Velika Britanija), 20.20 A. Gianetti: V senci velikega hrasta, 2. del italijanske nadaljevanke, 21.25 Propagandna oddaja, 21.30 TV dnevnik, 21.55 Vreme, 21.58 TV nocoj in jutri, 21.59 Propagandna oddaja, 22.00 A. Adam-J. Perrot-J. Coralli: Giselle, balet v izvedbi American Ballet Theatra (do 23.40).	TV LJUBLJANA 17.55—22.45 Teletekst RTV Ljubljana, 18.10 Poročila, spored za otroke: 18.15 Živi planet: Sladka, sveža voda, 8. del angleške dokumentarne serije, 19.10 Risanka, 19.20 Propagandna oddaja, 19.24 TV nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.45 Vreme, 19.48 Propagandna oddaja, 19.50 Kernjakove pesmi, 1. oddaja, 20.20 Gledališče poezije: A tvoja temna lepota ostaja zunaj pesmi, 20.40 I. Andrić—V. Krnjević: Ženska na kamnu, drama TV Sarajevo, 21.10 Risanka, 21.25 Propagandna oddaja, 21.30 TV dnevnik, 21.55 Vreme, 21.58 TV nocoj in jutri, 21.59 Propagandna oddaja, 22.00 Svet na zaslону.	TV LJUBLJANA 18.00—23.05 Teletekst RTV Ljubljana, 18.15 Poročila, Spored za otroke: Slovenske ljudske pravljice: O dveh čevljarjih, 18.40 Narodni parki: Po reki Tari, 2. del izobraževalne oddaje TV Zagreb, 19.10 Risanka, 19.20 Propagandna oddaja, 19.24 TV nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.45 Vreme, 19.48 Propagandna oddaja, 19.50 Film tedna: Amerikanec v Parizu, ameriški film, 21.40 Propagandna oddaja, 21.45 TV dnevnik, 22.10 Vreme, 22.12 TV nocoj in jutri, 22.14 Propagandna oddaja, 22.15 Spominski center J. B. Tito, 2. del dokumentarne oddaje TV Novi Sad.	TV LJUBLJANA 18.05—23.00 Teletekst RTV Ljubljana, 18.20 Poročila, 18.25 Spored za otroke: J. Trdina: Bajke in povesi o Gorjancih, Tv priredba gledališke predstave Sv. Maribor, 19.10 Risanka, 19.20 Propagandna oddaja, 19.24 TV nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.45 Vreme, 19.48 Propagandna oddaja, 19.50 Risanka, 19.55 Zlata vrtinca: »Würzburg«, mednarodna zabavnoglasbena oddaja (stereo Ra 2), 21.25 Propagandna oddaja, 21.30 TV dnevnik, 21.55 Vreme, 21.58 TV nocoj in jutri, 21.59 Propagandna oddaja, 22.00 J. Roth: Beg brez konca, 3. del avstrijske nadaljevanke.
Oddajniki II. TV mreže: 16.50 Zgodbe iz starih mest: Čaplina, 17.20 Risanka, 17.25 TV dnevnik, 17.45 Dajmo, družimo se!, 3. del otroške serije TV Skopje, 18.15 Začimbe po svetu, 18.45 S plesnim orkestrom RTV Novi Sad, 19.30 TV dnevnik, 20.00 H. Svetel: Višnjani, posnetek opere v izvedbi Opere SNG Maribor (samo za Lj 2), 21.45 Nočni kino: Ljudje netopirji, ameriški film, 23.15 Poletna noč TV Ljubljana (Lj 2 in TV Koper) (do 01.00).	TV ZAGREB Prvi program 15.20 Pisano počitniško popoldne, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Yankee (film), 22.20 Dnevnik, 22.25 Program ob koncu tedna, 23.55 Program plus	TV ZAGREB Prvi program 11.50 Poročila, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Nedeljsko popoldne, 18.55 Sport Billy, 19.30 Dnevnik, 20.00 Naša krajevna skupnost, 21.05 Potopis, 21.40 Športni pregled, 22.25 Dnevnik, 22.45 Program plus.	Oddajnik II. TV mreže: Poletno popoldne: 15.00 Zdravo, kako ste?, zabavna oddaja, 15.30 Poročila, 15.40 Številke in črke, kviz, 16.00 Poletje na Adi, prenos, 17.00 Risanka, 17.25 TV dnevnik, 17.45 Premor, 18.05 Madrid: Sp v plavanju, finale, prenos (do 19.50/20.05), 20.00 Narodna glasba, 20.45 Zrebanje lota, 20.50 Poročila, 20.55 Liki revolucije, dokumentarna oddaja, 21.40 Dediščina Islama, izobraževalna oddaja, 23.15 Poletna noč TV Ljubljana (Lj 2 in TV Koper) (do 01.00)	TV ZAGREB Prvi program 14.40 Pisano počitniško popoldne, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dialogi, 21.00 Življenje je lepo (film), 22.30 Dnevnik, 22.50 Program plus	TV ZAGREB Prvi program 15.00 Pisano počitniško popoldne, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Orlovo gnezdo (film), 23.00 Dnevnik, 23.20 Program plus	TV ZAGREB 14.40 Pisano počitniško popoldne, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Politični magazin, 21.00 Inter art projekt, 21.10 Smešne in druge zgodbe, 21.40 Kabaret, 22.10 Dnevnik, 22.30 Program plus
TV ZAGREB Prvi program 15.00 Pisano počitniško popoldne, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Avventura Sherlocka Holmesa, 21.00 Koncert Tine Turner, 21.45 Dnevnik, 22.00 V petek ob 22 uri, 23.30 Program plus	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.10 Poročila, 14.50 Otroški in mladinski spored, 18.00 Tedenski tv spored, 18.25 Cirrus, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabavni večer, 21.50 Šport, 22.25 The Who (film).	TV AVSTRIJA Prvi program 14.50 Otroški in mladinski spored, 17.40 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kot mesec nad ognjem in krvjo (film), 22.10 Nočni studio, 23.15 Šport.	TV AVSTRIJA Prvi program 15.00 Pisano počitniško popoldne, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Obala nežnosti (drama), 21.15 Mali koncert, 21.30 Odprta knjiga, 22.00 Paralele, 22.30 Dnevnik, 22.50 Program plus	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dolge noge — dolgi prsti (film), 21.45 Kennedy klan, 22.55 Šport, 23.25 Belamy	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dolge noge — dolgi prsti (film), 21.45 Kennedy klan, 22.55 Šport, 23.25 Belamy	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dolge noge — dolgi prsti (film), 21.45 Kennedy klan, 22.55 Šport, 23.25 Belamy
TV AVSTRIJA Prvi program 14.05 Otroški in mladinski spored, 18.05 Obrazi Evrope, 18.15 Tv kuhinja, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Iskanje motiva, 21.30 Pretežno vedro, 22.45 Pikantno darilo (film).	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.10 Poročila, 14.50 Otroški in mladinski spored, 18.00 Tedenski tv spored, 18.25 Cirrus, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabavni večer, 21.50 Šport, 22.25 The Who (film).	TV AVSTRIJA Prvi program 14.50 Otroški in mladinski spored, 17.40 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kot mesec nad ognjem in krvjo (film), 22.10 Nočni studio, 23.15 Šport.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Ceste San Francisca, 22.05 Dok film, 23.00 Šport, 23.45 SP v šahu,	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dolge noge — dolgi prsti (film), 21.45 Kennedy klan, 22.55 Šport, 23.25 Belamy	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dolge noge — dolgi prsti (film), 21.45 Kennedy klan, 22.55 Šport, 23.25 Belamy	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dolge noge — dolgi prsti (film), 21.45 Kennedy klan, 22.55 Šport, 23.25 Belamy
TV MADŽARSKA 9.10 Počitniška matineja, 10.00 Upokojseni dopoldan, vmes film Ne bodi žalosten jeseni in Kamill Felteki in njegovi gostje, 16.30 TV spored za 3 dni, 16.35 100 mojstrovin, 16.50 Primer iz kraja Kehida, 18.00 Okno, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Kalifornijsko ščene, ameriški film, 21.20 Poklic igralca; portret igralca Janosa Körmendija, 22.00 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.30 Počitniška matineja, 8.45 Povesi leteče skrinje, 10.10 Otroški festival v Ankari, 10.55 I. Stravinski, 2. del, 15.10 Kanada iz kanuja, 15.55 Narodne, 16.40 Kakšna je naša družina? 17.55 Oglejmo si skupaj, 18.30 Delta, 19.30 Teden, aktualne reportaže, 20.35 Dirka z morilci, ameriški film, 22.30 Mislec, znanstveni magazin, 23.30 Poročila.	TV MADŽARSKA 8.30 Počitniška matineja, 8.45 Povesi leteče skrinje, 10.10 Otroški festival v Ankari, 10.55 I. Stravinski, 2. del, 15.10 Kanada iz kanuja, 15.55 Narodne, 16.40 Kakšna je naša družina? 17.55 Oglejmo si skupaj, 18.30 Delta, 19.30 Teden, aktualne reportaže, 20.35 Dirka z morilci, ameriški film, 22.30 Mislec, znanstveni magazin, 23.30 Poročila.	TV MADŽARSKA 8.30 Počitniška matineja, 8.45 Povesi leteče skrinje, 10.10 Otroški festival v Ankari, 10.55 I. Stravinski, 2. del, 15.10 Kanada iz kanuja, 15.55 Narodne, 16.40 Kakšna je naša družina? 17.55 Oglejmo si skupaj, 18.30 Delta, 19.30 Teden, aktualne reportaže, 20.35 Dirka z morilci, ameriški film, 22.30 Mislec, znanstveni magazin, 23.30 Poročila.	TV MADŽARSKA 8.30 Počitniška matineja, 8.45 Povesi leteče skrinje, 10.10 Otroški festival v Ankari, 10.55 I. Stravinski, 2. del, 15.10 Kanada iz kanuja, 15.55 Narodne, 16.40 Kakšna je naša družina? 17.55 Oglejmo si skupaj, 18.30 Delta, 19.30 Teden, aktualne reportaže, 20.35 Dirka z morilci, ameriški film, 22.30 Mislec, znanstveni magazin, 23.30 Poročila.	TV MADŽARSKA 8.30 Počitniška matineja, 8.45 Povesi leteče skrinje, 10.10 Otroški festival v Ankari, 10.55 I. Stravinski, 2. del, 15.10 Kanada iz kanuja, 15.55 Narodne, 16.40 Kakšna je naša družina? 17.55 Oglejmo si skupaj, 18.30 Delta, 19.30 Teden, aktualne reportaže, 20.35 Dirka z morilci, ameriški film, 22.30 Mislec, znanstveni magazin, 23.30 Poročila.	TV MADŽARSKA 8.30 Počitniška matineja, 8.45 Povesi leteče skrinje, 10.10 Otroški festival v Ankari, 10.55 I. Stravinski, 2. del, 15.10 Kanada iz kanuja, 15.55 Narodne, 16.40 Kakšna je naša družina? 17.55 Oglejmo si skupaj, 18.30 Delta, 19.30 Teden, aktualne reportaže, 20.35 Dirka z morilci, ameriški film, 22.30 Mislec, znanstveni magazin, 23.30 Poročila.
TV KOPER 17.00 Otroški program, Lamu deklica iz vesolja, Prijatelj Gipsy — telefilm, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 18.55 TVD vse danes, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stišiče, 19.50 Koncert ansambla Bajaga, 20.30 Agent X9 — celovečerni film, Igrajo: Peter van Eyck, Susanne Cramer, Režija: Alfred Braun, 21.55 TVD vse danes, 22.05 Poletna noč	TV KOPER 17.00 Bellamy — telefilm, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 18.55 TV novice, 19.00 Dogodivščine na odprtem morju — telefilm, 19.30 TVD stišiče, 19.50 Start, 20.30 Koncert opernih solistov Jugoslavije — II. del, 21.35 TVD vsedanes, 21.45 Poletna noč	TV KOPER 15.10 Lahka atletika — Köln mednarodno srečanje, 17.00 Otroški program, Lamu, deklica iz vesolja, Pravljica kar tako, Prijatelj Gipsy — telefilm, 18.30 Computer — dokumentarna oddaja, 19.00 Dogodivščine na odprtem morju — telefilm, 19.25 Povratek odpisanih — tv nadaljevanke, 20.30 Bellamy — telefilm, 21.30 Sedem dni, 22.00 Avtomobilizem — Formula 1 — Avstrija, 23.00 Poletna noč	TV KOPER 17.00 Otroški program, Lamu, deklica iz vesolja, Prijatelj Gipsy — telefilm, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 18.55 TV novice, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stišiče, 19.45 Zdrav duh v zdravem telesu, 20.30 Madame Bovary — TV nadaljevanke, 21.40 TVD vsedanes, 21.50 Umor Garcie Lorca — TV nadaljevanke — I. del, 23.00 Poletna noč	TV KOPER 17.00 Lamu, deklica iz vesolja, Prijatelj Gipsy — telefilm, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 18.55 TV novice, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stišiče, 19.45 Zdrav duh v zdravem telesu, 20.30 Nevarno deklice — film, igrajo: Claudia Jeggins, Louis Quinn režija: Veron Zimmermann, 22.00 TVD vsedanes, 22.10 Poletna noč	TV KOPER 17.00 Otroški program, Lamu, deklica iz vesolja, Prijatelj Gipsy — telefilm, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 18.55 TV novice, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stišiče, 19.45 Zdrav duh v zdravem telesu, 20.30 Nevarno deklice — film, igrajo: Claudia Jeggins, Louis Quinn režija: Veron Zimmermann, 22.00 TVD vsedanes, 22.10 Poletna noč	TV KOPER 17.00 Otroški program, Lamu, deklica iz vesolja, Prijatelj Gipsy — telefilm, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 18.55 TV novice, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stišiče, 19.45 Zdrav duh v zdravem telesu, 20.30 Nevarno deklice — film, igrajo: Claudia Jeggins, Louis Quinn režija: Veron Zimmermann, 22.00 TVD vsedanes, 22.10 Poletna noč

Prodaj

ČISTOKRVNE NEMŠKE OVČARJE (oče prvak), prodaj. Milan Baranja, Vanča vas 63, p. Tišina. M-3778

FLEMENSKO TELICO, staro osemnajst mesecev, prodaj. Ivanka Šimek, Segovci 39, p. Apače. M-3782

TRAKTOR STEYR, 18 KS, s priklučki, prodaj. Naslov v upravi lista. M-3783

RAČUNALNIK SPECTRUM 48 K s črno-belimi televizorjem Gorenje, ugodno prodaj. Gašpar, Bogojina 142. M-3785

KOSILNICO BCS, dobro ohranjeno, prodaj. Predanovci 19. M-3786

ŠKODO 110 LS, generalno obnovljeno, registrirano do decembra, ugodno prodaj. Rajmudr-Klobasa, Pristava 31 a, p. Ljutomer. M-3787

ZASTAVO 101, letnik 1977, nujno in ugodno prodaj. Tropovci 1 a. M-3789

MOPED APN 6, še z garancijo, prodaj. Telefon po 15. uri: 26 150. M-3790

HIŠO V GAJŠEVCIH št. 3 prodaj. Informacije: telefon 81-809. M-3791

PRALNI STROJ GORENJE prodaj. Hodošek, Puconci 23 a. M-3792

NEDOGRAJENO HIŠO, 6 km iz Murske Sobotice, prodaj. Naslov v upravi lista. M-3793

MALE PUJSKE prodaj. Krajna 48. M-3794

Kam na kozarček in pičco?
Na Hotizo v Osmico!

MOPED TOMOS M 14, star štiri leta, v odličnem stanju, prodaj za 180.000.- din. Turnišče, Štefana Kovača 89. M-3795

TRAKTOR STEYR 18, s koso, prodaj. Gerlinci 100. M-3796

ZASTAVO 850, letnik 1985, prodaj. Gomboc, Murska Sobota, Poljska 18. M-3797

FIAT UNO 45, letnik 1984, prevoženih 18.000 km, dobro ohranjen, prodaj. Telefon: 22-278. M-3798

GOLF, letnik 1980, prodaj. Krog, Linhartova 1 (Tišina črpalka). M-3799

BARVNI TELEVIZOR GORENJE-KÖRTING 702 EPM, na daljinsko upravljanje, rabljen eno leto, prodaj. Murska Sobota, Štefana Kovača 24. M-GK

20 arov detelje, druga košnja, prodaj. Franc Gerencner, Dobrovnik 6. M-OP

SILAŽNI KOMBajn SIP IN ŽITNI KOMBajn EPLLE 840 prodaj. Jože Kuzmič, Šalamenti 54. M-3873

ZAMRZOVALNIK, 60 l, prodaj. Telefon po 15. uri: 23 585, dopoldne: 23 009. M-3874

TRAKTOR FORD 5000 prodaj. Vadarci 34. M-3875

STAREJŠA KMEČKA HIŠA s 23 ari ohišnice (elektrika, vodovod) v Veščici 16, p. Murska Sobota, naprodaj najboljšemu ponudniku. Ogleđ v soboto, 16. in v nedeljo, 17. avgusta. Rudolf Rajnar, Vrbanska 28 a, Maribor, telefon: 062 29 378. M-3878

ZAMRZOVALNO ŠKRINJO, 220 l, dobro ohranjeno, prodaj. Vprašati pri Slavku Sudcu, Kopriva 16, p. Ljutomer. M-3879

OSEBNI AVTO RENAULT 18 TLJ, letnik 1983, prodaj. Drago Veren, Mukloš Kuzmiča 24. M-3880

TRAKTOR ZETOR 2511, s kabino, prodaj. Brezovci 68 a. M-AK

KOSILNICO BCS prodaj. Katica Novak, Veržej 68, telefon: 72 602. IN-3880

TELEVIZOR, črno-beli, prodaj. Telefon: 22 566. M-3881

MOPED 15 SLC, nov, z garancijo, prodaj. Telefon: 26 201. M-3882

VW 1300, letnik 1970, dobro ohranjen, prodaj. Krog, Murska 53. M-3883

VODOVODNO ČRPALKO S TRIFAZNIM MOTORJEM, komplet, prodaj. Bakovci, Soškoška 30, telefon: 76-091. M-3800

NOV KAVČ IN DVA FOTELJA (komplet), prodaj. Cipot, Murska Sobota, Lendavska 37 a. M-3801

PRENOSNI BARVNI TELEVIZOR, dvojno posteljo, itison, otroško banjico, ogledalo za kopalnico, drsalke št. 27, WC kotliček za vodo in pralni stroj prodaj. Naslov v upravi lista. M-3802

VODNI GRELNIK (bojler) 80 l, prodaj. Telefon: 24-383. M-3803

TRAVNIK V BLIŽINI MURSKÉ SOBOTE UGODNO PRODAM. Ana Čagan, Murska Sobota, Partizanska 56. M-3804

TRAKTOR URSUS, 35 KS, obnovljen, prodaj. Krog, Brodarska 36. M-3805

LESEN KMEČKI VOZ prodaj. Ivanci 1, p. Bogojina. M-3807

MLADIČE NEMŠKEGA OVČARJA prodaj. Tišina 56. M-3808

ZASTAVO 750, v zelo dobrem stanju, ugodno prodaj. Lanjšček, Murska Sobota, Gregorčičeva 55. M-3809

KOBILO, dobro voznico, zaradi smrti lastnika prodaj. Gizela Časar, Stanjevci 66. M-3811

ŠKODO 100, letnik 1973, prodaj. Telefon: 26-157. M-3812

MLADO KRAVO, dobro mlekarico, nahrbtno škropilnico Panonije in moped na 4 prestave prodaj. Telefon: 78-274. M-3813

RENAULT 4 TLS, december 1978, registriran do julija 1987, ugodno prodaj. Telefon: 24-259 po 19. uri. M-3814

PLUG SLAVONAC, 12-colni, prodaj. Telefon: 76-970. M-3815

DVE KRAVI IN MALE PUJSKE prodaj. Gradišče 46, p. Tišina. M-3817

ZASTAVO 101, letnik 1977, prevoženih 56.000 km, prodaj. Paskovci 28, p. Šalovci. M-3820

TELICO, brejo devet mesecev, in seme rdeče detelje prodaj. Rudi Bedič, Budinci 17, p. Šalovci. M-3821

STABILEN MOTOR Z GENERATORJEM 110 W, HONDO 42 s pogonskimi kolesi, pluga, freza, kosilnico, in avto FORD TAUNUS prodaj. Banfi 113, Štrigova. M-3822

ŽELEZNI LUPILEC ZA KORUZO POCENI PRODAM. Velika Polana 47. M-3825

TELICO, brejo v osmem mesecu, prodaj. Prendi, Gaberje 113 C. M-3826

MODULARNE POLOVIČKE, 1400 kosov, ugodno prodaj. Telefon zvečer: 25-101. M-3827

PAR PAVOV, starih dve leti, prodaj. Slavko Tješinski, Sebeborci 132 vikendi. hišica). M-3828

125 P, letnik 1980, prodaj. Črenšovci 191, telefon: 70-039. M-3829

DVOINPOLSOBNO STANOVANJE V MURSKI SOBOTI, 76 m², prodaj. Informacije po telefonu: 25-032. M-3830

ELEKTRIČNI REZALEC ZA ŽELEZO, stabilen, primeren za delavnico, prodaj. Naslov v upravi lista. M-3439

MALE PUJSKE prodaj. Krog, Murska 43, p. M. Sobota. M-3752

MOPED AVTOMATIK, nov, ugodno prodaj. Puconci 25 a. M-3632

PRIKOLICA ZA PREVOZ ŽIVINE UGODNO NAPRODAJ. Murski Petrovci 15, p. Tišina. M-3831

DVE JAWI UGODNO PRODAM. Drago Volf, Skakovci 35, p. Cankova. M-3833

GOZD, 30 arov, parcelo, 43 arov, primerno za počit. hišico, in vinograd prodaj. Kukeč 8, p. Križevci. M-3834

STARO HIŠO z 12 ari zemlje okrog hiše, njivo, 43 arov, gozd, 29 arov, v Murskih Črncih 50, prodaj zdomcu. Telefon: 061 454 429. M-3835

NEMŠKE OVČARJE, majhne, prodaj. Lutverci 20. GR-12705

DVOSOBNO STANOVANJE V SREDIŠČU MURSKÉ SOBOTE prodaj. Naslov v upravi lista. M-3837

LADO 1200, dobro ohranjeno, prodaj. Vlado Jerič, Bellinci, Ravenska 63. M-3839

MEŠANA DRVA, 10 m³, prodaj. Berkovci 1, p. Prosenjakovci. M-3840

ZAMRZOVALNIK, 210 l, prodaj. Čukljev, Rakičan, Jezera 53. M-3841

TRAKTOR IMT 540, dobro ohranjen, prodaj. Bolehnečiči 21, p. Videm ob Ščavnici. M-3843

MOTORNO NAHRBTNO ŠKROPILNICO PANONIJA prodaj. Brezovci 40, p. Puconci. M-3844

KRAVO S TELEATOM PRODAM. Predanovci 14. M-3851

KLAVIATURO JAMAHA PORTATON PS 35 prodaj. Telefon dopoldne: 81 635, int. 42. M-3853

TRISOBNO KONFORTNO STANOVANJE V MURSKI SOBOTI PRODAM. Telefon dopoldne: 22 892, po 16. uri pa 24 852. M-3854

ŠTEDILNIK NA TRDA GORIČNA PRODAM. Franc Hari, Murska Sobota, Titova 37. M-3857

PRENOSNI BARVNI TELEVIZOR, nov, prodaj. Naslov v upravi lista. M-3859

ZASTAVO 101 GTL 55/5, staro tri leta, prodaj. Kofjač, Murska Sobota, Gregorčičeva 55. M-3860

VINOGRAD, samo grozdje ali celo parcelo za počit. hišico in 60 arov gozda, ugodno prodaj. Dajč, Gornji Petrovci 88. M-3862

VOZ Z GUMIJASTIMI KOLESI prodaj. Krog, Murska 104. M-3864

DIANO, prevoženih 80.000 km, nujno prodaj. Murska Sobota, Cankarjevo naselje 24, telefon popoldne: 21 280. M-3865

CIRKULARKO ZA NA MIZO, pogon z jermenico, ugodno prodaj. Murska Sobota, Noršinska 1. M-3866

BOJLER ZA CENTRALNO PEČ, nov, ugodno prodaj. Murska Sobota, Noršinska 1. M-3866 a

FORD TAUNUS 1,6, letnik 1978, prodaj. Telefon: 25 337. M-3867

PLEMENSKO TELICO, PLUG BATUJE IN ŠTIRIDELNE BRANE prodaj. Nemčavci 27, p. Murska Sobota. M-3868

PRODAM

BARVNI TELEVIZOR UGODNO PRODAM. Murska Sobota, Štefana Kovača 18. M-3852

NOV GLASBENI CENTER s carinsko deklaracijo nujno prodaj. Telefon: 25 093. M-3869

MLADO KRAVO, staro pet let, brejo, prodaj. Kobilje 126, p. Dobrovnik. M-3846

RAZNOVRSTNE OBLEKE PO MERI VAM HITRO IN KAKOVOSTNO ZAŠIJEJO V ŠIVILJSTVU BRANKE VARGA, MURSKA SOBOTA, MLADINSKA 48. VSE INFORMACIJE TUDI PO TELEFONU: 22 563. ZA OBISK SE TOPLO PRIPOROČAJO!

ZASTAVO 101 L, letnik 1976, karoserija in motor obnovljena pred dvema letoma, registrirano do junija 1987, prodaj. Cena 350.000. Ogleđ v petek in nedeljo od 12. do 15. ure. Zlatko Rebernak, Melanjski vrh 5 — Janžev vrh, p. Radenci. M-3847

KRAVO, staro štiri leta, prodaj. Renkovci 82, p. Turnišče. M-3848

DROBILEC (mikser) ZA KORUZO B 350 BLISK IN PARCELO, primerno za počit. hišico, elektrika na parceli, prodaj. Ivanovci 21. M-3849

TRAKTOR ŠTÖRE 502 prodaj. Alojz Slavič, Bunčani 4, p. Veržej. IN-19241

RENAULT 18, letnik 1979, prodaj. Miroslav Špindler, Bučkovci 38 a, p. Bučkovci. IN-19239

DOMAČE KOLINE V BEZNOVČIH!
Gostilna Železen, Beznovci, vabi v soboto, 23. avgusta, in v nedeljo, 24. avgusta, na **DOMAČE KOLINE Z BUJTO REPO**.

Vabljeni!

KABINO ZA TRAKTOR PRODAM. Bolehnečiči 12 a, p. Videm ob Ščavnici. IN-19237

PRODAM — Odstopim vrstno hišo Marles v Stanovanjski Zadrugi v Černelavcih. Telefon popoldne: 042 833 683. M-3615

MALE PUJSKE prodaj. Tišina 36. M-3646

OPEL REKORD, starejši letnik, večjo avtomobilsko prikolico in varilni aparat VAREX 180 A, ugodno prodaj. Filovci 48. M-3872

MOPED APN 4, prodaj. Krog, Murska 125. M-3884

PLUG IMT, 12-colni, prodaj. Ključarovci 30, p. Križevci pri Ljutomeru. M-3885

VOZ z gumijastimi kolesi, težek, in drva v metrih, prodaj. Sodišinci 19, p. Tišina. M-3886

400 l vina (šmarnica), prodaj. Nedelica 145 a. M-3887

Slive, trošene, za žganje in kuho, ugodno, po dogovoru, prodaj. Andrej Jurkovič, Hrašenski vrh 25, Radenci. M-3888

Avto GS PALAS, letnik 1976, karoserija 1985, s 4 zimskimi gumami, prodaj. Križevci pri Ljutomeru 40. M-3889

VOLGO z dieselskim motorjem, prodaj. Balek, Budinci 7. M-3890

DIANO 6, prodaj. Miran Rantaša, Hraštje-Mota 14, Radenci. M-3891

Telico, brejo 9 mesecev, prodaj. Trdkova 74. M-3892

R 4 GTL, star 2 leti, prodaj. Šadl, Stara 20, Murska Sobota ali tel.: 21 040. M-3894

razno

IZDELUEM IN PRODAJAM LESTENCE IN DRUGE LUČI IZ LESA, primerno za spalnice, dnevne sobe, kuhinje, počitniške hišice in druge prostore. Milan Gredar, Mursčak 28 a, p. Radenci. GM-12706

DVOSOBNO STANOVANJE V BANJA LUKI ZAMENJAM ZA ENAKO V POMURJU. Informacije do konca avgusta v Trnju 97. M-3728

PREKLIC!
Preključujem veljavnost delavske knjižice št. 10271, izdano pri SO Gornja Radgona. Franc Krempf, Radenci, Gregorčičeva 6. M-3784

UPOKOJENEC, vodovec, izobraženec, v 63. letu starosti, želi spoznati primerno družico. Ponudbe na upravo lista pod »SKUPNO ŽIVLJENJE«. M-3788

PREKLIC!
Preključujem veljavnost naloga za vpis, izdanega pri ABC Pomurki, za vpis v hranilno knjižico 29450/4. Štefan Maučec, Puconci 36. M-3918

GOZD NA GORIČKEM ZAMENJAM ZA DOBER AVTO. Naslov v upravi lista. M-3823

ENOSOBNO STANOVANJE, centralno ogrevano, zamenjam za dvosobno, neogrevano. Naslov v upravi lista. M-3863

DELAM ZIDARŠKE FASADE IN FASADE DEMIT. Mitrovič, Murska Sobota, St. Rozmana 19, telefon: 24 326. M-3871

Kupim

VODOVODNO ČRPALKO VC 55 s 4 lamelami, trofaznim motorjem 1,1 kW, kupim. Štefan Šiplič, Vučja gomila 27, p. Fokovci. M-3818

ZAHVALA
V 65. letu starosti nas je po dolgi in težki boleznij zapustila naša draga žena, mama, stara mama in tašča

Angela Drvarič

roj. Celec
iz D. Slaveč

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in nam izrekli sožalje. Hvala tudi vsem, ki ste jo med njeno dolgo in težko boleznijo obiskovali in jo tolažili.

Posebna zahvala g. duhovniku Ermiši za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter predstavnikom KS tov. Makovcu in Zveze paraplegikov Pomurja za poslovilne besede. Hvala vsem, ki ste našo drago pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti ter ji poklonili vence in šopke.

Žalujoči: mož Ernest, sinovi Ernest, Dušan in Milan ter hčerki Gizela in Micka z družinami, vsi drugi domači in sorodstvo

ZAGRADNJO KIRURGIJE

Gasilsko društvo Moravske toplice (namesto venca na grob pok. Karela Viteza, Moravske toplice) — 5.000 din; Danilo Mühlfellner, Bruck a/d MUR (namesto venca na grob pok. Jožeta Brunca) — 10.000 din; Gizela Slepčec in Šarika Kovač, M. Sobota (namesto šopka na grob pok. Olge Balek) 2.000 din ABC Pomurka MI OOS TOZD Klavnicca M. Sobota (namesto venca na grob pok. Marije Gerencner, Strehovci 13) — 2.000 din; ABC Pomurka MI OOS TOZD Klavnicca M. Sobota (namesto venca na grob pok. Marije Seršen, Kobilje 224) — 2.000 din; ABC Pomurka MI OOS TOZD Klavnicca M. Sobota (namesto venca na grob pok. Ludvika Horvata, Andrejci) — 2.000 din; Društvo upokojencev Bakovci (namesto venca na grob pok. Štefana Novaka) — 2.000 din; ETOL-IFF-Prodaja Celje, Ipavčeva ul. 18 (namesto venca na grob sodelavkinega očeta) — 5.000 din; OO ZS Osnovne šole »Karel Deslovnik Kajuh« M. Sobota (namesto venca na grob pok. materi Marije Mertük, M. Sobota) — 3.000 din; Družina Srnc in Rituper, Naselje Prekmurske brig., M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. mami Petra Gumilarja) 4.000 din; Mura TOZD Ženska oblačila — sodelavci 312 brigade Murska Sobota (namesto venca na grob pok. očetu Liljane Ribič, M. Sobota) — 6.200 din; Darinka Roth, Moravske toplice (namesto šopka na grob pok. tete Stanislave Flisar) 2.000 din; Družina Meze, Ljubljana, Ciril Metodov trg 13 (v počastitev spomina dragega pok. dr. Jožeta Brunca) — 10.000 din; Stanovalcji Baukartove ulice v Ljutomeru (poleg venca na grob pok. Marije Vrbanič) — 10.000 din; Obrtno združenje Lendava (namesto venca na grob pok. žene Franca Lazarja iz Lendave) — 2.000 din; Potrošnik OOS TO Merkur, M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Štefana Cara) — 3.000 din; Sodelavci skladišča 04 TPO Radenci (namesto venca na grob pok. očeta Jožeta Mesička) — 6.500 din; Katarina Loretto, Gradec (v počastitev spomina pok. Jožeta Brunca) — 8.000 din; Družina dr. Loretto, Gradec (v počastitev spomina pok. dr. Jožeta Brunca) — 8.000 din; Milan Morec, Nas. Jožeta Kerenciča 28 (namesto cvetja na grob pok. Karoline Barbarič) — 3.000 din;

Umrl je

Anton Mihalič

višji dentist

Našega dolgoletnega sodelavca in dobrega terapevta bomo ohranili v trajnem spominu.

Delavci Zdravstvenega doma Murska Sobota.

Po vsem: večja samota in razorožena vera. Vse bolj nejasna pota med nikoli in zmeraj.

T. Pavček

Marjanu Svetcu

(1957—1982)

FERI IN MILAN

Noben potek časa ne bo zbrisal spomin na te, v naših srcih boš ostal za vedno.

V SPOMIN

11. avgusta je minilo leto neizmerne žalosti, odkar nas je zapustil naš nadse dragi mož, oče, tast, stari oče in pradedek

Štefan Matjašec

iz Turnišča

Prisrčna hvala vsem, ki se ga še spominjate, prinašate rože in prižigate sveče

VSI NJEGOVI

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako dolgo trpela sem, šopek rož mi prinesite in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je po dolgi in težki boleznij zapustila naša draga žena, mama, stara mama in tašča

Angela Drvarič

roj. Celec
iz D. Slaveč

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in nam izrekli sožalje. Hvala tudi vsem, ki ste jo med njeno dolgo in težko boleznijo obiskovali in jo tolažili.

Posebna zahvala g. duhovniku Ermiši za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter predstavnikom KS tov. Makovcu in Zveze paraplegikov Pomurja za poslovilne besede. Hvala vsem, ki ste našo drago pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti ter ji poklonili vence in šopke.

Žalujoči: mož Ernest, sinovi Ernest, Dušan in Milan ter hčerki Gizela in Micka z družinami, vsi drugi domači in sorodstvo

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1, telefoni: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništvo Gornja Radgona 74 597, dopisništvo Lendava 75 085 in dopisništvo Ljutomer 83 317. Nenaročenih rokopiesov in fotografij ne vračamo. Celoletna naročnina 4.500.—, polletna 2.250.— din; letna naročnina za tujino 322 šilingov, 46 mark, 24 kan. dol., 18 am. dol., 38 šv. frankov; letna naročnina za delovne organizacije 6.000.— din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900—603—30005. Devizni račun pri JCBanki Ljubljana 50100—620—00112—5049512. Cena posamezne številke je 120.— din. Tiska ČG Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

ZAHVALA

17. julija nas je v 75. letu zapustil mož, oče, stari oče, brat in sorodnik

Franc Horvat

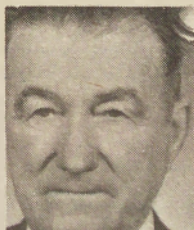
kovač
iz Šalamenec

Iskreno se zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom in botrini za pomoč, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so darovali v dobrodelne namene.

Prisrčna hvala oč. duhovščini, g. Gumilarju, g. Horvatu in g. Kodili, pevskemu zboru in govornici KS.

Vsem — iskrena hvala!

VSI NJEGOVI

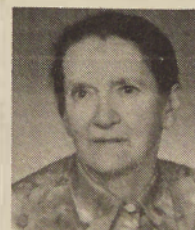
ZAHVALA

Tiho in mirno, kot je bilo njegovo življenje, se je za vedno poslovil od nas ljubi in skrbni mož, atek, tast in dedek

Ludvik Rožman

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, kolektivu Radenske, gasilcem, govornikom, pevcem, duhovnikom in vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje.

ZALUJOČI: žena Lizika, Mimika, Marjetica, Jožek, Ivanka, Majda in Franček z družinami

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustila naša dobra mama, stara mama in babica

Irma Gašparič

iz Fokovec

V globoki žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam bili kakorkoli v pomoč, nas tolažili, izrekli sožalje, z nami sočustvovali, darovali vence in cvetje ter jo pospremili na zadnji poti.

Posebna hvala predstavnici KS tov. Jakiševi za besede slovesa, gasilcem ter vsem, ki ste jo obiskovali med boleznijo.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Zalujoči: hčerki Greta in Zarja z družinama, vnuk Zvonko z družino, vaukinji Brigita in Anja, pravnukinja Ines in drugo sorodstvo

*Pomlad bo na tvoj vrt prišla
in čakala, da prideš ti
in sedla bo na rožna tla
in jokala, ker tebe ni.*

(S. Gregorčič)

ZAHVALA

V 77. letu nas je po težki bolezni nepričakovano zapustila draga mama, stara mama, tašča in sestra

Sidonija Hari

iz Križevac

V globoki žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vsem dobrim sosedom, prijateljem in sovaščanom, ki ste drago pokojnico pospremili na zadnji poti, ji poklonili vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebna hvala g. duhovniku Balažicu za ganljive besede, pevcem za odpete žalostinke in predstavnici KS Elemerju Hariju za poslovitne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Križevci, 15. julija 1986

Zalujoči: VSI, KI SMO JO IMELI RADI

V SPOMIN**Jožetu Balerju**

iz Sebeborec

Mineva pet let globoke žalosti, odkar smo te za vedno izgubili.

V naših srcih pa živiš in boš živel do konca naših dni.

VSI TVOJI

OSMRTNICA

3. avgusta 1986 je v 79. letu starosti nenadoma umrl naš oče, dedek in tast

Jožef Horvat

mlinar
iz Male Polane

Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

ob zadnjem slovesu od našega moža, ata, dedka in brata

Avgusta Vogrinčiča

iz Kroga

Vsem, ki ste mu darovali cvetje, ga pospremili na zadnji poti, in vsem, ki ste nam v teh trenutkih pomagali, se iskreno zahvaljujemo.

VSI NJEGOVI

V SPOMIN

DRAGIMA

Kalmanu

14. VII. 1981 — 14. VII. 1986

in

Anici

4. VIII. 1983 — 4. VIII. 1986
iz Murske Sobotne

Z bolečino in ljubeznijo v naših srcih živita z nami večno.

VSI VAJINI

*Tiho, tiho, si odšel,
niti roke nam podal,
v hladni vodi si ostal.*

ZAHVALA

V najlepših letih svojega življenja nas je 4. avgusta 1986 v 15. letu starosti za vedno zapustil naš dragi sin in brat

Štefan Horvat

s Hotize 12

Ob boleči izgubi dragega Štefana se iskren zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, mladincem, znancem in vsem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, mu darovali vence in cvetje ter ga v tako lepem številu pospremili na njegovi prerani poti.

Prisrčna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in vsem govornikom, ki so se v imenu mladincev in sošolcev poslovili od Štefana.

Vsem — iskrena hvala!

Zalujoči: mama, ata, sestra Zdenka, stari oče in drugo sorodstvo

*Bolečino srca težko
izraziš z besedo,
lahko jo samo grenko občutiš.*

V SPOMIN

10. avgusta so minila štiri žalostna leta, odkar naju je za vedno zapustil najin ljubi sin

Marjan Svetec

študen medicine
iz Moravskih Toplic

Prekratka so bila leta, ki smo jih preživeli skupaj, vendar boš v najinih srcih živel do konca najinih dni.

Hvala vsem, ki se ga še spominjate!

ZALUJOČA MAMA IN OČE

*Kje si dragi mož, oče in stari oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je tiho in brez slovesa v 60. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast in brat

Franc Panker

kovač
iz Satahovec

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem ter vsem, ki so darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, nam pa izrekli sožalje.

Iskrena hvala dr. Rasporju in medicinskemu osebju pljučnega oddelka bolnišnice v Rakičanu, ki so mu lajšali bolečine. Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavnici KS za poslovitne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Satahovci, 1. avgusta 1986

ZALUJOČI: VSI NJEGOVI

*Niti zbogom nisi rekla,
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostala.*

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 60. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama in sestra

Ana Škafar

gostilničarka
iz Odranec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom in znancem, ki ste drago mamo pospremili na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in šopke, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

Prisrčna hvala g. duhovniku za obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikom iz KS in Obrtnega združenja Lendava ter zdravstvenemu osebju za lajšanje bolečin med boleznijo.

Odranci, 23. 7. 1986

Zalujoči: sinova Štefan in Stanko z družinama, brat Štefan z družino in drugo sorodstvo

*Solze se bodo morda posušile,
a srčne rane nikoli zacelile.
Vse naše misli, čustva in dejanja,
ti vsak izmed nas v spomin poklanja.*

ZAHVALA

Po krajši bolezni nas je v 65. letu starosti zapustil dragi mož, oče in brat

Koloman Časar

iz Stanjevec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in šopke.

Posebej se zahvaljujemo g. duhovniku Kerčmarju za pogrebni obred, pevcem za ganljivo odpete žalostinke, tov. Maruši Došenovi, predstavnici KS za poslovitne besede ob odprtem grobu, in gasilcem.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Zalujoči: žena Gizela, sin Zoltan z družino iz Radenec, hčerka Margit z družino iz Nemčije, sin Štefan z družino iz Nemčije, sin Vlado z družino iz G. Radgone, brat Štefan z družino s Hodoša in sestra Marija z družino iz Kopra

MED BRIGADIRJI DRUGE IZMENE NA GORIČKEM

Telesno slabši, a dobri prijatelji

Z letošnje zvezne mladinske delovne akcije Goričko 86 smo sicer že napisali reportažo, vendar je bilo to v prvi izmeni. Zdaj v sliki in besedi predstavljamo mlade v drugi. Kar v začetku naj povemo, da je ta na delovišču manj uspešna, saj je brigadirjev le 138, pa tudi bistveno mlajši so kot v prvi izmeni. Zato pa je njihovo družabnost, prijateljevanje in mladostno sproščenost veliko bolj opaziti.

»Pri nas ni težav z zbiranjem prijav za delovne akcije,« je dejal komandant MDB Bratstvo i jedinstvo iz Dimitrovrada Delča Gigov, »saj je bilo za Goričko kar 100 kandidatov — po desetih preskusnih lokalnih akcijah smo zbrali 44 najboljših. Posebej pa bi rad poudaril prijaznost tukajšnjih domačinov — to je, že moja deseta akcija, vendar takega sprejema še nikjer nisem doživel.«

Ker je bil ob našem obisku udarni dan, smo se z večino brigadirjev pogovarjali kar med delom. Saša je predsednik zbora brigadirjev in skušali smo na zbolsti ali tudi »brigadirski funkcionarji« delajo na delovišču:

»Vsi brigadirji smo isti: ko pridemo na traso, moramo delati vsi, privilegijev ni. Z akcijo sem na splošno zadovoljen, čeprav je nekaj pomanjkljivosti, to pa je zaradi stagnacije prostovoljnega dela v Jugoslaviji. Treba pa je reči, da so slovenske akcije nekoliko boljše od drugih. Posebno zadovoljen sem z novim načinom izvajanja le-teh, saj je manj uniformnosti, več pa demokratičnosti in poslušanja pobud brigadirjev.«

Iz MDB Pet narodnih herojev prihaja Damir Topić, sicer že leto in pol zdravnik — kirurg v Dobouju: »Delo ni niti težko niti

Zulji, zulji. V začetku jih je veliko, nato pa koža otrdi in je iz dneva v dan bolj odporna.

lahko«, je začel, ne da bi prenehala kopati, »pri tem mislim delo na trasi. Na akcije sem začel hoditi že leta 1976, vendar sem v Sloveniji prvič.« Ko sta videla, da se pogovarjamo ž »doktorjem«, kot pravijo Damirju, sta se prigrisala k besedi še Fahrudin (11 let) in Damir (13 let). Oba sta želela poudariti, da je to njuna prva akcija, zagotovila pa sta, da bosta še šla.

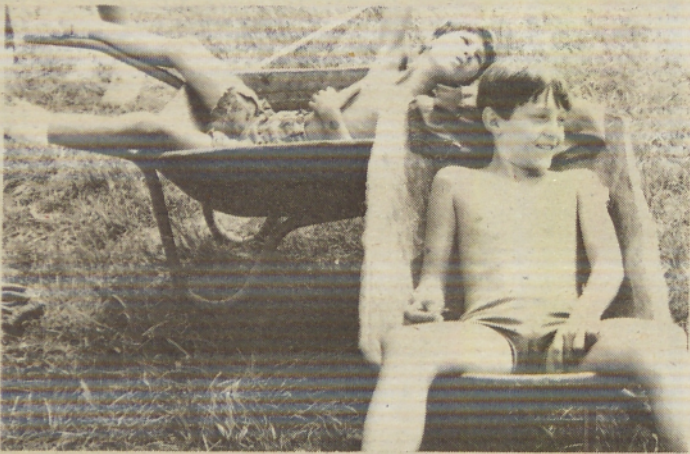
Nekoliko drugače pa je mnenje med slovenskimi mladinci — na Goričkem so namreč tudi Ljubljanci. V pogovoru z njim so ugotovili, da pri njih interesa za akcije sploh ni več, zato je na Goričkem le 15 brigadirjev, pa še ti se bojda prišli bolj iz nuje kot iz veselja. Zdi se jim, da so specializirani tabori (živinorejski je bil tudi pri nas, na Goričkem) mnogo primernejša oblika udejstvovanja mladih v osemdesetih letih. Izjema med Ljubljanci pa je sedemnajstletni Peter Krivec, ki je na Goričkem že četrtič. In to le zaradi domačinov, za katere trdi, da so najboljši od vseh, saj mladim prinašajo pijačo in domače kolače.

»Starejše generacije na akcije nečejo več, vendar pa zato ni te-

ba govoriti še mlajšim, kako je brigadirsko življenje preživelo in zastarelo. Vsak mladinec naj raje poskusi in videl bo, da med brigadirji vlada prijateljstvo in tovarištvo. Posebno v današnjih časih, ko je za počitnice vse manj denarja, se naj tisti s tanjšimi denarnicami odločajo za »brigadirsko pot« preživljanja prostih dni.« Približno tako je mnenje Pera Baloga, komandanta MDB Baranja iz Darde. Pero je sicer delavec — dimnikar, vendar se kljub temu zavzema za polno družbenopolitično življenje, v katerem je zelo dejaven tako v brigadi kot doma.

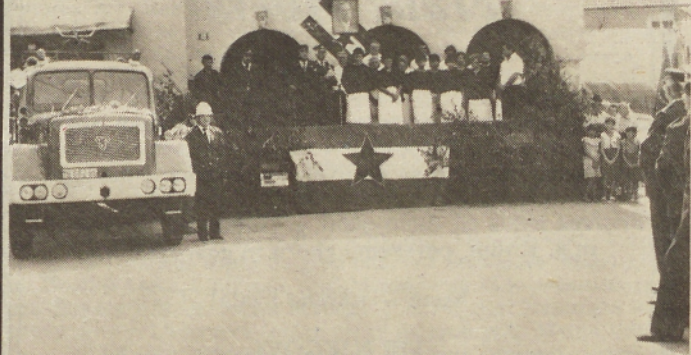
Izmena kot vsaka druga, bi lahko zaključili naš potep med brigadirji na Goričkem. Za nas, zunanje opazovalce je verjetno res tako — a vsem, ki so se akcije udeležili kot brigadirji, bo ostalo v spominu še mnogo več. Nekateri bodo Goričko zapuščali veseli, zadovoljni da so pomagali, drugi bodo o akcijah imeli še vedno slabše mnenje. Vsekakor pa bodo sledovi mladinskega prostovoljnega dela na tem delu Goričkega še lep čas ostali.

Rojan Peček

Počitek je prav tako sestavni del brigadirskega življenja. Člana pionirske brigade Rdeči revirji — Nina in Franci — sta si poiskala »zatočišče« kar v samokolnicah.

V Kuzmi prevzeli avtociстерno

Gasilsko društvo Kuzma, ki je lani proslavilo 60-letnico delovanja, je preteklo nedeljo pripravilo slovesnost ob prevzemu nove avtociстерne. Na slovesnosti sta udeležence pozdravila predsednik društva Jože Čerpnjak in predsednik KS Vili Hajdinjak, kroniko je prebral poveljnik Roman Klement, slavnostni govornik je bil podpredsednik republiške gasilske zveze Ernest Eöri, ki je zaslužnim podelil tudi priznanja. V kulturnem programu so sodelovali pionirji gasilci iz Kuzme in mešani pevski zbor iz Rogašovec. Na prireditvi so poleg gasilcev in občanov iz okoliških vasi sodelovali tudi gasilci iz Heiligenkreutza iz sosednje Avstrije, s katerimi dobro sodelujejo.

GD Kuzma se je po osvoboditvi opremilo z najsodobnejšo gasilno opremo, leta 1982 pa so si zgradili tudi garaže. Z nakupom avtociстерne pa so zaokrožili opremljanje s potrebno gasilno opremo, kar je zelo pomembno za ta krajevni center ob meji. Nova avtociстерna je stala 5.971.000 dinarjev. Sredstva so zagotovili sis za varstvo pred požari občine Murska Sobota, krajevna skupnost in gasilsko društvo s prireditvami in prispevki, ki so jih zbirali v šestih okoliških vaseh.

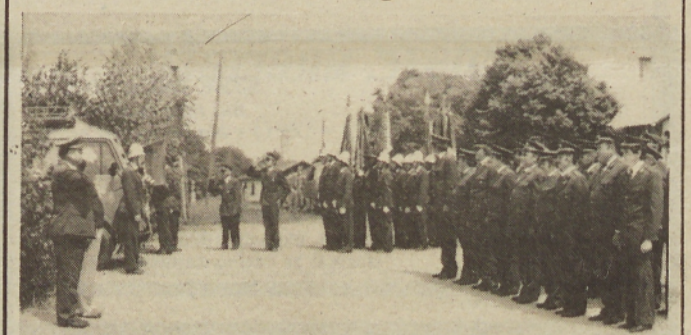
F. M.

60 let GD Lončarovci

Gasilsko društvo Lončarovci je preteklo nedeljo proslavilo 60-letnico delovanja. Na slovesnosti so bili gasilci in občani z okoliških krajev, pa tudi predstavnik občinske gasilske zveze Murska Sobota; pregledali so prehojeno pot, pripravili kulturni program in zaslužnim podelili priznanja. Kljub majhnemu številu članstva je GD Lončarovci ves čas aktiven in uspešno opravlja poslasto na področju požarnega varstva. Društvo se je sodobno opretilo, med prvimi na tem območju Goričkega pa si je zgradilo tudi gasilski dom.

F. M.

V Dolencih novo gasilsko vozilo

Dokaj slovesno je bilo minulo tudi v Dolencih, kajti napolnil je trenutek, ko so lahko predali namenu novo gasilsko vozilo, za katerega so morali zbrati čez 2 milijona dinarjev. Del sredstev zbrali sami, s prostovoljnimi prispevki so jim priskočili na pomoč tudi v okoliških vaseh, okrog polovico potrebne vsote je zagotovil občinski sis za varstvo pred požari, po 50 oziroma 20 tisoč pa sta primaknili tudi delovni organizaciji Kompas Gornji Petrovci in KZ Panonka M. Sobota.

Na slovesnosti, udeležil se je predsednik OGZ M. Sobota Ernest Eöri, so pregledali delovanje društva od ustanovitve (1927) do danes in izvedli krajši kulturni program.

J. G. Foto: A. A.

Novi prostori GD Radovci

V Radovcih je bila v nedeljo gasilska slovesnost, na kateri so odprli novo dvorano in garaže kot prizidek k gasilskemu domu. Na slovesnosti je udeležence pozdravil predsednik društva Elek Šeruga, kroniko je prebral tajnik Alojz Bernjak, govoril pa je tudi predstavnik občinske gasilske zveze Murska Sobota Jože Pintarič, ki je zaslužnim podelil priznanja. Republiško priznanje III stopnje sta prejela Mihael Zelezen in Bela Bernjak. Pripravili so tudi krajši kulturni program, v katerem so sodelovali mladinci in ženski pevski zbor iz Radovec. Nove prostore pa je odprl eden najstarejših gasilcev, Štefan Smodiš.

GD Radovci, ki je bilo ustanovljeno leta 1937, si je leta 1955 zgradilo gasilski dom, v naslednjih letih pa so si kupili gasilno opremo. Novi prostori — dvorane in garaže, ki so pomembna pridobitev za nadaljnji razvoj požarnega varstva, koristno pa jih bodo uporabljali vsi krajanje, so stali 3.320.000 dinarjev. Pretežni del sredstev so zbrali sami s prireditvami, nekaj pa so prispevali tudi sis za varstvo pred požari, krajevna skupnost in lovska družina.

F. M.

STOLETNO KOLO

Včasih je prav zares koristno, če obiščete zbirališče odpadnega materiala. Mogoče se vam bo nasmehnila sreča, kakor se je Feliks Rajhu iz Cerkvenjaka, ki je na odpadu našel dvoje starih koles. Ugotovil je, da niso kar tako, ampak so to kolesa enega prvih »biciklov« v tem kraju, ki ima prednje kolo veliko, zadnje pa majhno. Sam se ukvarja z zbiranjem starih predme-

tov in v njegovi zbirki je že nekaj starih gramofonov in pušk. Zaveda se, da je teh stvari čedalje manj in da le redkokateri ve za njihovo resnično vrednost. Podobno je bilo s kolesom. Če ga Feliks ne bi našel, bi ostalo na odpadu kot najslabše železo. Feliks ga je popravil, mu pridrtil sedež in pedale — ter se poskušal zapeljati. V začetku je slabo kazalo, prav gotovo je velikokrat padel (česar pa nam ni hotel izdati), vseeno pa se je tako usposobil, da je nastopil na prireditvah v Cerkvenjaku in na Stari Gori. Naslednja predstavitev bo na radgorskem sejmu. Pravi, da vožnja na asfaltu še nekako gre, bolj tvegana in naporna pa je vožnja po makadamu. Upa, da se bo v prihodnje še bolj »streniral«, sedaj pa se je močno navezal na to stoletno kolo, tako da ga ne bi prodal nikomur.

Bernarda Peček

BODONCI

Desettisoči telefonski priključek v Pomurju

V Bodoncih je bila pretekli četrtek neobičajna slovesnost, namenjena domačinu, kmetsko- Ernestu Sapaču. Prav on je namreč (po naključju) postal 10-tisoči telefonski naročnik v Pomurju. Tako je pač zapisal osrednji telefonski računalnik v Ljubljani. In v delovni organizaciji za PTT promet v Murski Soboti so se odločili, da mu ob tem dogodku izročijo spominsko darilo — kaj drugega kot nov telefonski aparat! Izročil mu ga je predsednik delavskega sveta Ivo Repič. Pomočnik direktorja delovne organizacije za PTT promet M. Sobota Borivoje Horvat pa je na priložnosti slovesnosti na kratko orisal pot, ki je pripeljala do desettisočnega telefonskega naročnika v Pomurju. Med drugim je dejal, da so bili zametki telefonije v Pomurju leta 1894, do nekoliko večjega razvoja pa je prišlo šele leta 1920 in v naslednjih letih. Tedaj je bila v Murski Soboti montirana nova induktorska centrala za 25 naročnikov, manjše induktorske

centrale pa so montirali še pri poštah v Lendavi, Beltincih, Crenšovih, na Cankovi in v Prosenjakovih. Leta 1934 je

Ernest Sapač iz Bodoncec je postal 10-tisoči telefonski naročnik v Pomurju. Najbolj je vesel, ker lahko kliče sina k vojakom.

Jože Gray

Našel polno torbo denarja

Mursko Soboto že leto in pol skoraj vsak dan obiskuje IVAN OREŠKI iz Varaždina. Na tržnici prodaja »suho robo« in če je treba, komu tudi kaj popravi. Za vsakega, ki se ustavi pri njegovi stojnici, najde prijazno besedo, če kaj kupi ali pa ne. Pa še lepo slovensko govori.

»Tudi prekmursko narečje že vse razumem, z jezika pa mi žal še ne gre,« nam je dejal, ko smo se že dni tudi mi ustavili pri njegovi stojnici. Sicer pa nas je najprej zanimalo, kako to, da skoraj vsak dan pripotuje iz Varaždina v Mursko Soboto.

»Veste, v minulih letih sem prepotoval tako rekoč celo Slovenijo in Hrvaško, pa tudi precej Bosne, in tu mi je skoraj še najbolj všeč. Ljudje so zelo prijazni in tudi jaz poskušam biti z njimi prijazen.«

— In kaj gre najbolje v promet? — Največ prodam cekarjev, sicer pa, kakor kdaj nanese. Včasih se mi pot zelo splača, včasih pa se mi niti stroški ne povrnejo. Če pa bi zadržal pol-

Ivan Oreški iz Varaždina še naprej prodaja na soboški tržnici svojo »suho robo«, čeprav je letos ne daleč vsiran od svoje stojnice našel polno torbo denarja. Vrnil ga je pravemu lastniku.

Jože Gray

no torbo denarja, ki sem jo nekega snežnega marčevskega dne naključno našel na parkirišču soboške banke, mi najbrž sploh ne bi bilo treba več delati.«

S tole »novico« nas je kajpak zelo presenetil. Saj menda ni šala, smo vrtali dalje.

»Ne, res se mi je to zgodilo. Zjutraj, ko sem se pripeljal v Mursko Soboto in parkiraj svoj avtomobil na parkirišču za soboško banko, sem v snegu, za gazjo avtomobilskih koles, zagledal torbo. Pobral sem jo in pogledal, kaj je v njej. Skoraj sem se prestrašil, ko sem zagledal toliko denarja. No, vse skupaj sem odnesel na banko, kjer je menda že nastal preplah zaradi izgubljene torbe. Potem smo vse lepo uredili.«

Marsikdo najbrž ne bi storil tako, ampak bi skušal denar skriti, se z njim okoristiti. Toda Ivan je zadovoljen s tem, kar si sam zasluži — z lastnim delom in trudom. In prav je tako, mar ne?